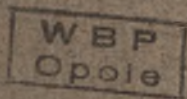

P. 1000

Własność p. Losa
w
Stawencicach

10/5. 1884.

2636

Czaple

PRZYGOTOWANIE

NA DOBRĄ ŚMIERĆ
Z WIELU GODNYCH KSIĄZEK
WYBRANE

DO DRUKU PODANE

CUM FACULTATE SUPERIORUM

Los Los
W WROCŁAWIU w Drukar-
ni Akademickiej Soc. Jesu

ROKU 1785.

PRZEDMOWA.

Postánowiono iest á żeby ludzie raz umierałi. Hebr. 9. 17. To nieomylnie pewna z własney człowieka káždego śmiertelności, z nieodmiennego, y nieuchronnego od samego Boga wydanego wyroku, że y ty umrzeć musisz.

Kiedy, ná którym miejscu, którym y iákim śmierci sposobem, to Bog od twoiey zakrył wiadomości; á to dla tego, żebyś w takiey cząści, miejscu, niewiadomości gotowy umierać wszędy, y ząwsze pewny czekał śmierci. Żebyś ząwsze pod nogi najwyższego Pána śmierci, y żywota, samego wszechmogącego Boga pokornie swoje poniżał głowę, y dekret śmierci z boskich iego przyjmował rąk. A ponieważ raz tylko umierać potrzeba aby się szczęśliwie umarło, wszystkim tę, ále osobliwie tym, którzy chorych, álbo też złoczyńców, ná śmierć dysponują, ofiaruję, Książkę, nápominając: *Dispone domui tuae quia morieris tu, & non vives* Isai 38. Záwczásu dom sporządzáy, y siebie samego, żeby cię śmierć zastała umrzeć gotowego.

WBP
Opole

Ná

Ná chrześciańską cierpliwość, y oddanie siebie ná wolą Bożą zmierzający

ROZDZIAŁ I.

Czy Książ, czy infzy chorego nawiedzający z miłości bliźniego chrześciana in wszedłszy do domu ná miejsce, gdzie chory leży, niech rzeknie według zwyczaju terażniejszego.

Sacerdos. Laudetur JESUS Christus. R. Amen.

Niech będzie pochwalony JESUS Chrystus. R. Amen.

Sac. Pax huic domui. R. Et omnibus habitantibus in ea.

Pokoy temu domowi. R. Y wzyńskim wnim mieszkającym.

A 2

Po

us. Asperges me hyssopô &c.
Miserere &c. Gloria Patri &c. Repet.
Asperges me &c.

OREMUS.

Visita quæsumus Domine habitatio-
nem istam, & omnes insidias ini-
mici ab ea longè repelle, adsint Ange-
li tui sancti, qui me ministrum tuum
adjuvent, & infirmum famulum (vel
lam) in vera fide custodiant.

Exaudi nos Domine sancte Pater
omnipotens æterne DEUS, & mittere
digneris sanctum Angelum tuum de
cœlis, qui custodiat, atque defendat
infirmum hunc & omnes habitantes in
hoc habitaculo per Christum Domi-
num &c. In nomine Domini. Amen.

**Sposob ratowania Chorych umie-
rających, tychże ná wiedzającym
potrzebny.**

Chorego náwiedzający ma mieć intencya
prosta ratowania chorego za pomocą Bo-

Za wiak wielkiey potrzebie dostąpienia kon-
ca szczęśliwego uważając, że chory jest
obrazem Bożym, krwią iego przynaydroż-
szą odkupiony, y ma się starać, żeby owoc
śmierci Pana Chrystusowej w nim nie zgi-
nął. Idąc tedy do chorego (zwłaszcza Xiądz)
przez krotkie modlitwy, y podnoszenia
serca do Pana Boga za chorego niech się go-
tuje. Niech chorego częzły słowy łagodnie-
mi, y pobudza do cierpliwości. A na-
przed: niech chorego, y przy nim będących
pozdrowi, iakoby się miał pytać, y coby ko-
wiek chciał chory mówić, niech zpilnością
słucha. Po przywitaniu może zmówić Evan-
gelia, albo modlitwę za chorych zwyczajną
położywszy ręce ná głowie chorego, przy
tym mówiąc: Pewna to jest, że tá choro-
bá od Boga wszechmogącego názná-
czona, ná pożytek duszy twoiey jest,
z miłą tedy chęcią iák z rąk Boskich
masz ją przyimować, y za takie ná-
wiedzenie iemu dziękować; kogo ál-
bowiem náwiedza ná tym świecie,
tego miłue.

Prawdą, że tá chorobá ciężka, ale
duszy bårzo pożyteczna; masz się za-
iste częzzyć, albowiem Bog wszech-

mogący przez utrapienia, y choroby ninieyszego żywota drogę nam ukazać do Niebá postanowił, iako mowi S. Bonawentura: *Qui recusat passionem, & tribulationem, recusat iter ad cælum*. S. Páweł nie inśza nam drogę do niebá pokázuie, tylko utrapienie. *Per multas tribulationes oportet nos intrare in Regnum Dei*. Tą ścieśzką męki swoiey Chrystus Pan zaśzedł do niebá, y święci pańscy, iako S. Jan pisze. *Hii sunt, qui venerunt de tribulatione magna, & laverunt stolas suas &c.* Ponieważ tedy wszystká doskonałość Chrześciańska zawisła ná zupełnym zgadzaniu się z wolą Boską, przymuze tedy teraznieyszą chorobę z ręki Boskiey, wesółym sercem mówiąc: Kielich ten z ręki twoiey podány Pánie przymuie, y ofiaruięci go ná zapach wszelákich roskoszy. Niech się dziecie wola twoia; Oto w rękách twoich jestem. Czyń zemną cóć się podobá, albowiem wszytek się zdáię ná wola twoię.

Tu choremu przywiedź przykłady cierpliwych w chorobách ludzi.

aby

aby on też chorobę cierpliwie ponośił.

1. Izaak Gen. 26. w stárości swoiey stał się niewidomym, tak, że synow własnych rozeznąć nie mogli. Aleć przez cierpliwość zaśluzyl, że, co nie widział oczámi, widział duchem prorockim.

2. Tobiasz dla miłości Bogá y bliźniego niewidomym się stawszy, nie smuczył się, ale P. Bogu dziękował. Dla ktorey cierpliwości po czterech lécach zaś wzrok otrzymał, y rozmáycie był pocieszon.

3. Páweł iak się po ślepoćie trzydniowey poprawił, wiedzą wszyscy, kiedy prześladował Chrześciańy, stał się Apostołem.

4. Grzegorzowi Papieżowi, że śle za duszę Trajáná modlił, ná wola dáno, czyby chciał dwa dni w czyściu cierpieć, czy iak długo żyć będzie, chorować? obrał chorobę, y cierpliwym stał się był. A cóż my dla większych śnać grechow cierpieć nie mamy:

5. Ná wojnie, którą S. Ludwik

A 4

prze-

przeciwno sarácenom toczył, wiele Książąt Fráncuskich w niewolą do *Ægyptu* zábráno. Tych Pan Turecki náwiedzájąc pytał, iezeli w tego Boga (to iest w syná Bożego, który wziął ná się człowieczeństwo) wierzą, który zá nich cierpiał, y z martwych wstał. Kiedy odpowiedzieli, że tak; przydał: cierpliwi tedy bądźcie y cierpcie to więzienie dla tego, który dla was tak wiele cierpiał; stánie się mówiac, że iáko on z martwych wstał, tak was z niewoli wybawi.

6. S. Ignácy Loyola w chorobie cierpliwy ná Apostolski żywot z czytánia żywotów świętych się námyślił. S. Fránciszek Seráficki choruiąc náuczył się w dwudziestym roku światem pogárdzić.

7. Przyszedł pewny do grobu S. Thomaszá kántuáryeńskiego o zdrowie prosić, otrzymawszy odszedł; ále wątpiac, iezeliby zdrowie ciała duszy zdrowe było, wrocił się y prosił, áby się chorobá wrociła, kiedyby dusznemu zbáwieniu szkodzić miało zdrowie. Otrzymał chorobę.

8. Przy-

8. Przyszedszy Piotr S. do więzienia áby S. Agáty pierśi odrzezane uzdrowił, że oná myślała, iż by to był lekarz, nie chciała leczenia dopuścić; mówiac: Miałam do tego czasu lekarzá, który iednym słowem rány moje uleczyć może, á ten iest Jezus. Ná to Piotr: S. iam iest posel iego. To wymowiwszy zniknął á Pánná ozdrowiała.

9. S. Galla Rzymiánká Symmachá Burmistrzá Corká świerzbem po całym cieie obsuta będąc, nád to y pierśi ropa ciekące máiac, do zdumienia wszystkich cierpliwa była. Bliisko przed śmiercią uyrzawszy Święt. Piotrá do siebie przychodzącego, nie prosiła, áby ją uzdrowił, ále się pytała, iezeli iy grzechy odpuszczone. O! żeby tak wszyscy się w chorobách o duszę stárali.

10. S. Piotr pytány od Tynusá uczniá: czemu siostry nie leczy; Kiedy innych uleczył? odpowiedział: że iy chorobá pożyteczniejsza; żeby iednak pokazał, że uzdrowić może, rozkazał iy, złożyć powstać, y słu-

A 5

zić,

zić, ale po służbie zaś się do łóża, y choroby wrocić.

11. S. Káthárynie Seneńskiey Pan Bog ofiarował Koronę złotą, y cierniową, aby sobie jedną obrala, ztym przydatkiem: jeżeli obierze złotą, że tam na drugim świecie cierniowa na nią czekać będzie, jeżeli cierniową, tam złota będzie; obrala tedy cierniową, y tak mocno do głowy przyciśła, że długi czas wielkie boleści cierpiała.

12. w Amsterdámie chora długi czas Páni poślubiła patować dla zdrowia otrzymania, y pać w niebytności męża odprawiła. Zdrową znalazł mąż zdrogi powróciwszy y pytał iy: czy zdrowia żadała, jeżeli iy ma byż nązbawienie? Rzekła, że nie. Atoż, rzekł on, idź zaś, a tak żaday. Oto ledwie modlitwę odmówiła, choroba się wrociła, chora do domu przyszła. Ucz się tedy każdy, iako masz o zdrowie prosić.

13. Doktor pewny Pismá S. prosił P. Bogá o krotką drogę, albo sposob, którym by mógł prędko doysć do sko-

doskonałości; kazano mu iść do pewnego żebraká bárzo ułomnego, ale w wśzytkich boleściach wola swoje z wola Bożą zgadzającego. Náuczył się, że zgadzanie te jest drogá do przedkicy doskonałości.

14. S. Dominik miał w Rzymie pewną corkę duchowną ząwsze chorą, że iy robacy pierśi toczyli: mowił iy raz, aby mu jednego dała, położyła mu go tedy na dłoń jego, aliści się robak w drogi kámyk obrocił. Obaczywszy Cudo S. wrocił iy kámyk, a znowu się z niego robak stał.

Colloquia spiritualia, quæ apud infirmum misceri possunt.

1. **M**i Frater, ad hanc vitam miseram non sumus creati, sed ad æternam, ut simus Fratres Christi, Angelorum socii, Patriæ cœlestis hæredes. Eò debemus clamare, mentem & cor elevare, ubi Christus sedet in dextera Dei Patris. Thom. Kemp. lib. 3. c. 9.

2. Si illi, qui peccatum mortale admittunt, Christum iterum crucifigunt, jux-

juxta S. Paul. Hebr. 6. quoties nos Eum crucifiximus, sanguinem ejus conculcavimus? ad iram provocavimus? &c. quid mirum igitur, si Deus castigatione aliqua in nos animadvertat. Thom. Kemp. l. 3. c. 50.

3. Hæc vita alteri comparata mors dicenda est potius, quam vita. Vides enim hanc vitam non esse, nisi hospitium, non nisi aucupium, non nisi piscinam, aut stabulum, ex quibus ad libitum Domini pisces, aut carnes culinæ destinantur; non nisi vallem lacrymarum, regionem flentium, suspirantium, & afflictorum, non nisi messem, quam mors congregat. Ad alteram igitur vitam potius anhelabimus ad quam creati sumus, in qua DEUS omnem lacrymam ab oculis nostris absterget. Thom. Kemp. l. 3. c. 47. 48. 49.

4. Noli jam quærere, quæ mundi sunt, sed ad eorum Creatorem te converte; nemo te liberabit ex his miseriis, nisi ipse Christus; hac resignatione coelum emitur. Thom. Kemp. l. 3. c. 53.

5. Deus

5. Deus apud Isai. ait c. 45. Momento te deferui, sed cum magna misericordia te recipiam. Et c. 25. Dominus mortem absorbebit, & absterget omnem lacrymam ab oculis. Th. Kemp. l. 3. c. 52.

6. Audi Psalmistam Psal. 46. Deus refugium nostrum, & virtus, propterea non timebimus, & si mundus interiret, licet maria insanirent, & montes corruerent, me, inquit Christus, invoca, & ego eripiam te. Item l. 3. c. 59.

7. Malum & bonum, vita & mors, divitiæ, & paupertas à DEO sunt, teste Eccl. c. 11. Si malè tecum agitur, cogita emendari posse. Propterea certa viriliter usque ad mortem, & Deus pugnabit pro te. Idem. l. 3. c. 56.

8. Statuamus ob oculos vitam Christi, & videbimus eam non nisi merum laborem fuisse; hic discurrendum per omnes Christi ætates, &c. Idem ibid.

9. S. Joannes Baptista in utero sanctificatus, à Christo laudatus, vitam vixit angelicam, & tamen in carcerem de-

detrusus, & decollatus est. Petrus Apostolorum Princeps crucifixus. Andreas & Philippus similiter. Bartholomæus pelle privatus, supra ignitos carbones iussus ambulare. S. Thomas &c. Pari modo in faminas scivitum. S. Euphemia ad rotas, ignes & bestias damnata. S. Theodosia Virgo per capillos suspensa, catenis onusta, in carcerem detrusa, in mare frustra lapidi alligata, & submersa, feris objecta, & tandem decollata.

10. In morbo, inquit Augustinus, virtus acuitur, temperantia exercetur, charitas ex servitio infirmi agnoscitur, uti & patientia, timor Dei per conversionem ad ipsum, amor proximi ex oblivione injuriæ.

Et, ut Plinius scribit, nullus liber ita docet vivere, uti infirmus: nam nec superbit, nec Venere irritatur &c. uti consideranti patebit.

11. S. Cyrillus in Levit. ait: sicut non irascimur medico, quod medicinâ amarâ noxios à nobis humores expellat, ita non est irascendum Deo, qui infirmitatem ad purgationem peccatorum nobis immittit. Nul-

Nullus itaque sit, qui corporis purgationem præferat munditiei animæ.

12. Homini mortali subinde nec profunt Conciones, nec bona consilia, nec minæ, nec poenitentia. Vix ullus autem est tam malus, quin per morbum propositum concipiat. Cassiodor. super verba: Multiplicata sunt &c.

13. Sicut mare, præter aquam Salisam varia pericula, ventos, nebulas, naufragia, & mortes minatur assiduas, ita aqua hujus mundi continuò suos amatores affligit amaritudinibus, doloribus, miseriis, paupertate, infamiâ, &c.

14. Sicut cygnus in morte canit dulcissimè, ita homo bonus propter instantem beatitudinem coelestem canit suavis orationibus &c.

15. Sicut lusciniâ solum æstate canit, non verò hyeme: ita multi homines Deum laudant in prosperis, non verò in adversis; sed laudandus Deus in omni fortuna, tam in infirmitate, quàm extra illam:

Jeżeli obaczy chorego niebospieczne.

cznego, niechay się stára przywodzić go do Sakramentow Świętych; ieżeli by spowiedź chciał odwłoczyć, przywodząc to, że teraz się trzeba do Oycá Niebieskiego całym sercem udawać, kiedy już nie ratują lekarze, nie pomogą przyiáciele, rodzice, krewni. Teraz w Chrystusie Pánu nádzienie pokładać, iáko w prawdziwym przyiácielu, który nas tak bárzo umiłował, że też krew swoję przenaydroższą wszystkę za nas wylać raczył; który, lubo inși odstąpią człowieka przy śmierci, on sam iáko Pan miłościwy ratuje. *Ommes vult salvos fieri.*

I to choremu przypomnieć, iáko jest niebezpieczne odkładanie pokuty, według słow Mędrca mówiącego: *Ne tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem.* Nie możemy sobie jutrá obiecować ná tym świecie, á przecie pokutá w oney godzinie ostatniey uczyniona, álbó nie uczyniona, może álbó do Krolestwá Niebieskiego domieścić, álbó od niego wydziedziczyć. Dla tego tenże Mędrzec mówi: *Repromissio nequissima mul-*

stament y Rozporządzenie
czy Domu:

mo o tym ma bydź upomniony chory,
pecc aby przyiał Przenayświętszy Sa-
dabo ment, Gościá tak wdzięcznego do
ná kody serca swego przez spowiedź
venite tego żeby będąc poślony tym
dusze kiem, nieustál ciągnąć do Oy-
czneg ny Niebieskiej: Powstań bo-
dzik.

Actu a bowiem ieszcze drogá zosta-
edzie chleb mieczem przeciw-
Deus dyánitom, mieczem Dáwido-
zori. zeciwno Goliátowi. Y dla

Domine kołay z Tolentyńtu tak gorą-
zum est enim tego Przenayświętszego
Displicet n., iż rzekł, że takim Wiá-
bonitatem tuam, opátrzony, nie ustáne
Doleo ex intus, uczynny Niebieskiej
Te summum bonum o.

Detestor peccata mea, Sancto Victore
testabilia. Quis mihi det, żeby prágnał.
rum, ut desleam ingrati, ostatny: Prze-
ziam meam?

Propono firmiter, 2. Aby osta-
potius millies, o Męce Páńskiey.
nie jego słowo było Nay-
Zatymię JEZUS.

cznego, niechay się stą przywodzić
go do Sakramentow Świętych; ieżeli-
by spowiedź chciał odwłóczyć, przy-
wodząc to, że teraz się trzeba do Oy-
cá Niebieskiego całym sercem uda-
wać, kiedy już nie ratują lekarze, nie
pomogą przyjaciele, rodzice, krewni.
Teraz w Chrystusie Panu nadzieję
pokładać, iako w prawdziwym przy-
jacielu, który nas tak bardo umiło-
wał, że też krew swoją przeydrożył, i
szła wszystkę za nas wylać raczył; kt-
ry, lubo inși odstąpią człowieka pr-
śmierci, on sam iako Pan miłość
ratuje. *Omnes vult salvos fieri.*

I to choremu przypomnieć
jest niebezpieczne odkładanie
ty, według słow Mędrca mo-
Ne tardes converti ad Domi-
differas de die in diem, żeby zlecić.
łobie jutrá obieca-
cie, a przecie pok-
nie ostatniey uczyn-
czyniona, może albo-
Niebieskiego domieścić,
go wydziedziczyć. Dla teg-
Mędrzec mowi: *Repromissio nequ-*

Testa-

Testament y Rozporządzenie Domu:

Potym ma bydź upomniony chory,
aby przyjął Przenayświętszy Sa-
krament, Gościa tak wdzięcznego do
gospody serca swego przez spowiedź
omytego żeby będąc poślony tym
Wiątykiem, nieustał ciągnąć do Oy-
czyzny Niebieskiej: Powstań bo-
wiem; mowił Anioł Eliażowi, iedź,
wielka bowiem ieszcze drogá zostá-
ie. Bedźcie chleb mieczem przeciw-
ko Madyánitom, mieczem Dáwidow-
ym przeciwko Goliátowi. Y dla
tego S. Mikołay z Tolentynu tak gorą-
co pragnał tego Przenayświętszego
Sakramentu, iż rzekł, że takim Wią-
tykiem będąc opátrzony, nie ustane
na drodze do Oyczyzny Niebieskiej
ciągnąć:

Błogosławiony Hugo à Sancto Victore
trzech rzeczy naybárdziej pragnał.
1. Aby pokarm jego był ostatny: Prze-
nayświętszy Sakrament. 2. Aby osta-
tnia jego myśl była, o Męce Páńskiey.
3. Aby ostatnie jego słowo było Nay-
śłodsze Imię JEZUS.

B₃

Mo-

Modlitwa.

Zostań zemną, albowiem już się przysbliża wieczor, y schylił się dzień. Taki jest mój JEZU, skrociły się dni moje, a sam mi tylko zostaje grob, ani żadnego niemasz Józuego, który by bieżące słońce zatrzymał, y dzień rościagnął. Dzień uszedł, a noc się przybliżyła, noc ona śmierci straszna; a przeto wierny strozu ludzki nie odstępuy mię, ale przeciwko śmierci grzechowey naygorszey, prawica Twoja niech mię obroni.

Dobry JEZU, przez nayświętszą śmierć twoją, daj mi śmierć dobrą, użyycz smaku uprzejmoy wieczności, abym wesółym będąc, przemieniające rzeczy opuścił.

Modus juvandi morti vicinos.

Quando incipit infirmus agonizare, nullo modo ab eo discedendum; sed assistendum. Unde sacerdos diligentiam adhibeat, ut ipsum in bona dispositione conservet, inducendo eum per orationes, & pia monita (qualia mox subsequuntur) ad resignationem totius sui in voluntatem Dei.

Chri-

Christum Crucifixum porrigat ad osculandum dicens aliquam brevem orationem, si adhuc sibi praesens est; hac ratione ipsum excitabit ad devotionem, & consolabitur in Domino. Curet loqui infirmo, cum gravitate, modestia & affabilitate. sermones prolixos vitet: alius ipsi poena potius ac tedium inferretur, quam consolatio ingeretur. Quare verbis succinctis, & efficacibus cum affectu devotis, prolati, moribundum confortare studebit.

Advertat, ne pro contritione desperationem per aliquos actus supererogationis excitet, utraque in parte maturè procedat nec nimis blanditiis extollendo agrotum, nec in tempestiva austeritate eum deterrendo. Inrimet propinquis, ut curent aliquas Missas, aut suffragia absolvi pro moribundo.

ROZDZIAŁ II.

Instructiones infirmi ante Confessionem.

Braćie w Jezusie naymilszy, jeżeli Kiedy, tedy przy śmierci naypotrzebniejsza jest pokuta, albo żżaleń za grzechy spowiedź, iż gdy ja kto

B 4

odwła-

odwłacza, trzeba się mu bać, co się często trafia, żeby się ładaiako nie odprawił. Gdy bowiem kto chce pokutować wten czas, kiedy iusz ma końć, y umierać, kiedy ciało leży ná łóżku zemdlone chorobą, y boleściami zwálone, myśl też chorego, y rozum od boleści ciała mienić się y zaciemnymbydź musi, iż choremu niepodobna, álbo bárzo trudna przypomnieć sobie wszystkie grzechy, y za nie ná nayszczerzy żal zdobywać się. Kiedy kto wten czas pokutuje, kiedy iusz widzi, że ma umrzeć, już ná ten czas nie dobrowolna, ale poniewolna, álbo przymuszona pokutą bywa. Bo ná ten czas (*iako Augustyn S. mowi*) grzeszniká opuszczaią grzechy, nie grzesznik opuszcza grzechy, bo chce pokutować dopiero, kiedy iusz grzeszyć nie może.

Masz wiedzieć naymilszy, iż Pan Bog choroby nasze za grzechy nasze dopuszcza. Ná dwóch chorych nauczanas P. Jezus: iednemu choremu paraliżem zaráżonemu, pierwey iego grzechy odpuscił, toż go dopiero ná

cie-

ciele uzdrowił, dając znąć, iż zdrowia ná cielemieć niemógł, azby pierwey duszą od grzechu oczyszczona była. Także y drugiemu choremu uczynił, który lat trzydzieści y trzy chorował, zleczywszy go, rzekł mu: otożes zdrow, iusz wiecy nie grzesz, aby cie co gorszego niepotkało. Jásnie dając znak Pan Jezus, iż iego choroby, przyczyną były grzechy. Otoż kto chce bydź zdrowym ná cielem, potrzebá mu się dobrze słarać wprzód o lekarstwo duszne, to jest udąć się do pokuty świętey y do Sakramentow świętych, spowiadać się grzechow swoich, oczyścić sumienie swoje, przyiąć Najswiętszy Sakrament w którym obecny jest Pan miły Jezus lekarz naydoskonalszy, który jest Pánem zdrowia, y choroby, żywota y śmierci, który roskazuje iako Pan, iako Krol poddanym swoim. Jeżeli chcemy chorob naszych pozbywać, udaymy się iako nayprzedzey do Sakramentow świętych. Przyimuiemy godnie Najswiętszy Sakrament.

B₃

Akty

Akty Wewnętrzne.

*Do Spowiedzi y komuniey świętey
należące.*

Naprzód rostrąsnawszy całe sumnienie niż do Káplána przystąpi, te ma pięć punktów rozmyślać: uważam Boże moy, że spowiedzi świętey Sakrament jest postanowiony od samego Pána Jezusá we krwi Przenajświętszey Jego.

Wierzę Boże moy, że Sakrament spowiedzi świętey jest każdemu wierzniemu środkiem do dostąpienia odpuszczenia grzechów.

Doznawam często y wierzę, że pokuty świętey Sakrament jest łaźnią, w ktorey grzechy moje nie omylnie obmyte bywają, ále gdy iáko mogę záwinę dosyć uczynię, y skuteczną poprawę wezmę przed się.

Záluję tedy koniecznie dla szczerey miłości twoiey, á naywięcey lekkiego poważenia ciebie Boga mego, żem kiedykolwiek, ábo nieuczynił, coś rozkazał, ábo żem się ważył, czegoś Ty niechciał,

Prá-

Prągnę, y stánowie wszystko, co teraz, y záwzde, uczynki dobre pełnić, osobliwie NN. życia mego poprawić, pokutę záraz wypełnić, teraz do Káplána przystąpiwszy, wszystko ná się szczerze wyznąć.

Akty Skruchy.

Ciężko záluję, gorzko oplákuję, żem tak nie wdzięczny láski, y miłości krwie, y męki twoiey przenajświętszey zostawał. Mieyże litość nádemną moy kochány Jezu, nie dla tego záluję, żem one szczęście wiekuiście strácił, á ná męki piekielne záslużył. Bo gdyby nie twoia dobroć nieskończona, iuż bym był dawno w piekło wtrácony, ále przeciw temu záluję, y dla tego nieszczęsný złośnik, ná siebie nárzekam, żem cię kiedy tak dobrego Pána tak miłosierneho Oycá, tak láskáwego Zbáwiciela, y Sędźiego mego obraził, teraz tę świętą odwagę czynię y wieczną, że cię naymilsza sercá mego pokutuiącego pociecho, y ochłodo iedyna, nigdy prze-

przenigdy, chcąc, wiedząc grzechem
śmiertelnym obrazić niechęć, mo-
cno, y nieobludnie stánowie, iż dla
twoiey miłości nie tylko grzechow
śmiertelnych, ale też y za ofobliwą po-
mocą twoią powszednych chcę, y prą-
gnę skutecznie, chronić się, wszystkie
zaráz, które mię przywodzą do obra-
zy twoiey, okázye odrzucam, wszy-
stkich mieysc y osoby, przy których
ciebie kiedykolwiek obrażilem, odstę-
puję, wszystek iuż tobie służyć, y do
ciebie się szczerze sercem pokutuią-
cym náwrócić prągnę. A to wszystko,
za przyczyną przenayświętzey Pán-
ny, ktorey duszę, y ciało moje zá-
wsze polecam. Za przyczyną wszy-
stkich świętych, którym się w opiekę
wieczną żyjąc, y konając oddaję.
Bądźże iuż záwsze naydroższy Jezu,
bądź wiecznie y teraz miłościw mnie
niewdzięcznemu, iednak pokutuią-
cemu grzesznikowi twoiemu. Amen.

Po

Po Spowiedzi

*Pokutę iak nayprzédzey odpráwiwszy ile
może bytć zaráz tę modlitwę nábożnie mówić.*

O Boże moy! proszę, niechay bę-
dzie przez záługi Mátki twoiey,
y wszystkich wybranych twoich
przyczyną wdzięczna y przyjemna tá
spowiedź moią, a czego kolwiek nie-
dostáie teraz, y po wszystkie czá-
sy do skruchy dostáteczney, y spowie-
dźi doskonałej, to niech nágródzi
nayswiętsze miłosierdzie twoie, we-
dług ktorego rácz mię doskonałe, y
zupelnie mieć rozgrzeszonego, y ro-
związanego w niebie, który żyiesz y
krolujesz ná wieki. Amen.

*Wysłuchawszy grzechy usiłować ma
Xiádz, aby w chorym znówu zálszczeryzá
grzechy wzbudził. Dla tego niech przed-
stawí Bogá obrażonego Majestat, Dobroć,
Miłosierdzie, Cierpliwość, Niewinność, Lá-
skawość; záś lichosć, złość Bogá obrażają-
cego człowieka, y kiedy można obszerniy o
każdym zrych mówi.*

*Niech choremu ná pámięć przywiedzie
Świętych pokutuiących.*

O świę-

O świętym Augustynie pisze Posidonius, że w ostatniej chorobie kazał sobie siedm psalmow pokutnych spisać, które położywszy wedle siebie, czytał uważnie, y ustawicznie łzy wylewał. Powiada, że nie iedney godziny, nie iednego dnia, ale przez wiele dni, przez wszystkie onę chorobę S. August. wszystkie grzechy swoje ustawicznie oplakiwał, nowy żal za nie w sobie wzbudzając. Atak pokutował pewnie za małe grzechy, bo żył świętobliwie. Umierając tak rzekł: Nemo quamvis sanctus & perfectus hinc discedere debet, nisi poenitens. Coż tedy! jeżeli święci bez pokuty nie chcą umierać; iak daleko podobni grzesznicy za wielkie grzechy swoje mają pokutować.

Brevis Professio Fidei.

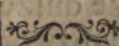
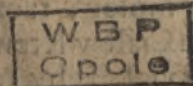
Ego N. Corde contritus, & humiliatus, recognosco, & confiteor coram Sanctissima, & individua Trinitate & Curia coelesti uniuersa, nec non, coram vobis omnibus, me graviter errasse in haeresi NN. & hanc, & alias haereses, quocunque nomine censeantur, abjuro, & anathematizo; consensio autem sanctae Romanae Ecclesiae,

&

ROZDZIAŁ III.

Instructiones ante Communionem.

Wyspowiadałszy się chory, ma prosić o pokarm Ciała, y krwi Pána Jezusá Chrystusa. Tá Kommu-nia jest obrokiem podróżnemu człowiekowi umierającemu, żeby szczęśliwie tę drogę śmierci odprawił. Tu ma obronę pewną przeciwko nieprzyjaciółom dusznym, bo w niej przyimuie Pána tego, który przyszedłszy na świat, zwyciężył piekło. Tu ma wszelkich łask obfitość, dobrej śmierci wszelką otuchę, a bázro skuteczną. Tu ma chleb żywota wiecznego, za czym go przyiawszy, nigdy nie umrze, wczym nas Pán Chrystus upewnia. Kto będzie pożywał chleba tego, będzie żył na wieki. Tu w przyięciu tego Najświętszego Sakramentu, iednoczy się z Chrystulem Pánem, nad co nic nie może być szczęśliwszego, y pożyteczniejszego, czasu śmierci.

C

Akty

Akty

przed Komunią świętą.

O Dobroci nieskończona, o Miłosierdziej niewyśławione! zkadże tobie, że idziesz do mnie, że mi się samego daiesz? Tyś Stworcą wszechmocny wszystkich rzeczy; a ja niewdzięczne stworzenie twoie, Tyś Święty, nad Świętymi, a ja grzeszny nad grzesznymi. Zkadżeć to, że pamiętasz o mnie? Przyszedłeś na ten świat, abyś grzeszne zbawił. Otoż ja grzesznik największy, nie jestem godzien, abyś pod przykrycie sercá moiego wszedł, dla wielkości grzechow moich, za które serdecznie żałuję, ufając iednak w dobroci twoiej, y miłosierdziu nieprzebránym, pragnę cię przyiać nie tym oziębłym moim affektē, ale oną czystością, y nabożeństwem, którą cię Przenayświętsza Mátká twoia, y wszyscy wybrani twoi przyimowali. ONayśliczniejszy Oblubieńcze duszy moiej, rącz że mi to dać, abym twoie Ciało y Krew Przenayświętszą tak przyiał, żeby te po-

pożytki, któreś w świętych swoich sprawował, wemnie też sprawić raczył. O naymilszy Jezu, żywocie sercá mego, sprawże przyściem twoim zbawienie wieczne w domu moim. Przybadźże o Pasterzu nayczuyniejszy, na obronę owieczki twoiej, aby nie wpadła w pasczke wilká piekielnego. Pospiesz się Oblubieńcze duszy moiej, abyś ją zemdloną pokármem y nápojem swoim pościł, aby spieszno biegła na obfitą górę paszy twoiej wieczney, gdzie patrząc na oblicze twoie, mogłaby zażywać Twey piękności. Przybadźże o Boże moy nieskończone Dobro moje ziednocz się zemną nie rozerwanym nigdy związkiem miłości Twoiej. Uczyni mnie uczestnikiem Chwały wieczney z świętymi Twoimi.

Actus.

Immediate ante Communionem.

Wierzę y wyznawam wtym przedziwnym Sakramencie, że Ty Pánie Jezu Bog y człowiek prawdziwy

wy jesteś, tak wielki, wszechmocny, iako y w niebie; ufam, mocno naymilszy Jezu, że mocą tego nayświętszego Sakramentu do żywota wiecznego przyjdę. Miłuję cię naydroższy skąrbie duszy moiej Nayśłodczy Jezu dla ciebie tylko samego nād wszystkie rzeczy ukochány, y Duszą moją, y wszystkim affektem szczerego sercá. Amen.

Chrystus żywotem moim, á śmierzyskiem; y luboby powstały pokusy przeciw mnie, nie ulęknę się, bo ty Pánie Jezu ze mną jesteś, dobro moie, W rękę Twoię polecam duszę moję. Domine non sum dignus, &c.

Affectus.

*Pii ante Communionem præsente
sanctissimo Sacramento.*

1. Witam cię oblubienczenaypożądający duszy moiej.

2. Witam cię zdrowie y zbawienie moie.

3. Witam cię Baránku niewinny, który gładzisz grzechy moie.

4. Boię

4. Boię się przyiąć ciebie, boś Ty jest czysty y piękny, á ja szpetny, y niegodny. Tyś wszechmocny Monarcha y Bog, á ja nie mam Majestatu dla uszanowania ciebie. Rzekni tylko słowem, á będzie zbawiona dusza moia.

5. Wierzę y uznawam, że wtym przedziwnym y przenayświętszym Sakramencie, Ty Pánie Jezu Bog, y człowiek prawdziwy, y obecny jesteś tak wielki, wszechmocny iako w niebie jesteś.

6. Ufam mocno naymilszy Jezu że mocą tego nayświętszego Sakramentu, do żywota wiecznego przyjdę.

7. Miłuję cię naydroższy skąrbie dusze moiej, nayśłodczy Jezu, dla ciebie tylko samego nād wszystkie rzeczy ukocháne, wszystkim sercá, y dusze moiej affektem.

8. Tak wierzę, tak ufam, tak miłuję. Chrystus żywotem moim, á śmierzyskiem. Luboby powstały przeciwko mnie pokusy, nie ulęknę się bo ty Pánie Jezu zemną jesteś, Ty sam jeden za wszystko mi stoisz.

C3

9. Bo-

9. Boże sercá mego, y wszelkie dobro moie. Pragnę cię przyiać oną czyistością y nábożeństwem, którym cię Przenayświętsza Mátká twoiá, y wszyscy wybráni twoi przyjmowali.

10. Oblubieńiec duszy moiey przychodzi do mnie; Wodź niebiełki, áby mnie owcę błakáiącą się do owczárnie niebiełkiey zaprowadził. Widzę Opiekuná, y Obrońcę duszy moiey Pána mego łaskáwego.

11. Wnidyż że iuż Oycze pożądaný, y Pánie moy; oddać serce moie pełne rádości, y wesela. Boże bądź miłościw mnie grzesznemu. Niech będzie pochwalony przenayświętszy Sakráment.

Immediate post Communionem,

Pokłon serdeczny:

Oddać pokłon Náystodży Jezu w świątnicy sercá mego posádzony; oddać on pokłon Anielski którym bym cię przy Chwalebnym w Niebowstąpieniu witał; łączę ten pokłon zonemi nieporównánemi pokło-

klónami Nayświętżey Mátki Twoiey. Zgromáźcież się teraz wszystkie síły y zmysły moie, klániamyż się Pánu y Bogu nášemu, á przy pokłonie witam cię Gościu moy naywdzięczniejszy, onym witaniem, którym cię witał Oyciec Twoy przedwieczny, gdyś w Niebo wstąpił, y tak iáko cię Nayświętsza Mátká Twoiá y święci twoi zwykli byli witać. Mieszkaż w sercu moim nayukochańszy Jezu, ktoreć pokornie ofiaruję, y oddać naypełniejszy Twoiá Boską miłością. Niechże wola moiá Twoiá będzie; niechże wola Twoiá we mnie, ná mnie, przez mnie záwsze się dzieie.

Duszo Chrystusowa poświęć mię,
Ciało Chrystusowe zbaw mię,
Krwi Chrystusowa nápoj mię;
Wodo Boku Chrystusowego omyj
mię:

Męko Chrystusowa umocnij mię.
O Dobry Jezu wysłuchaj mię.

Wránach Twoich zakryj mię. Nie dopuszczay mi oddalac się od Ciebie. Od nieprzyiáciela złośliwego broń mię: W godzinę śmierci moiey záwo-

łay mię, y każ mi przyść do siebie,
abyś mię z świętymi Twoimi na wie-
ki wieków chwalił. Amen.

Proszę cię tylo o najsłodzy Jezu
moy, abyś nigdy nie wypadł z łaski
twoiej, żebrzę przy tym pokornie o
zupełne odpuszczenie wszystkiej wi-
ny y kárania. Przeszkody zbawieniu
mojemu, jeżeli są iákie, rácz oycow-
ską Ręką oddalić odemnie; o to nay-
więcey proszę abyś nigdy, aż do
śmierci, w grzech śmiertelny nie
wpadł, a jeżeli bym kiedy iáko czło-
wiek wpadł, ráctuy Jezu moy, a day iák
náyprzedzey z niego powstać. Amen.

Proszę o błogosławieństwo Twoje
Boskie, y wszystkim sprawom moim,
abyś nigdy nie myślił, nie mówił, nie
czynił, tylko coby się zciągało ku
większey czci y chwale Najswiętsze-
go Imienia Twego.

O Marya Panno y Mátko Pána Je-
zusá dla tego Ciála y tey krwi Syná
Twoiego, która poszła zwłasney
krwie Twoiej Pańieńskiej, y które iá
teráz w sercu moim trzymam, proszę,
rácz mi prawdziwą pokutę, cierpli-
wość

wość, szczęśliwe w łasce Boskiej sko-
nanie uprosić? Podziękuy cię zámnie
wzyscy Święci Pańscy, Ty osobli-
wie Krolowa niebieska Mátko Boska
bez zmázy poczęta, onym twoim
naygodnieyszym chwálenia sposo-
bem. *Wielbi duszo moia Pána, y rozrá-
dował się Duch moy w Pánie y Bogu moim.*
Ofiaruję tedy o naymilszy Jezu tę
świętą komuniją ná chwale Twojej
Przenajswiętszą. Ofiaruję iá w ofie-
rze zá grzechy moje ná dostąpienie
chwály wieczney, y doskonálzszego z
Tobą w miłości ziednoczenia wie-
cznego. Amen.

Akty po Kommuniy.

Miluję cię Pánie moy ze wszystkie-
go sercá, ze wszystkiej duszy,
ze wszystkich sił moich, a miluję cię
ták gorąco, żebym rad z miłości Two-
iej skonał.

Witam cię gościu naymilszy, y ser-
cem rány Twoje cáhuje.

Badź błogosławiony Pánie, żeś ten
Sákráment postanowił; ále bądź y zá

to błogosławiony, żeś nie oddalił prośby moiej y miłosierdzia Twoiego odemnie, dając mi o com cię, acz nie godny prosił, to jest: żebym z tego świata bez Sakramentu Ciała y Krwi Twoiej nie schodził.

Teraz wypuść sługę twoiego, kiedyś mnie Panie ciałem, y Krwią twoią nakarmił. Przepraszam cię dobry Jezu, y żałuję, że cię kiedykolwiek nieśkończonie dobrego obraził. Daryż mi Panie, odpuść miłościwie, że cię obrażał; Oto ostatni raz Panie w najświętszym Sakramencie, do mnie przyszedłeś; żałuję, że cię godniy nie przyjmował, a już na wzyftką wieczność przyjmować cię nie będę.

Powiedziałeś Panie. *Kto pożywa tego Chleba, będzie żył na wieki*: wypełniy to dziś słowo Twoje na demną, abym ia w miłości Twoiej żył na wieki.

Słowa Twoie są Panie: Chleb, który ia dam, *Ciało moje*, jest, na żywot świata. Niechże Ciało Twoje będzie moim życiem; niechże już wkrótce umieram, abym cię widział, abym cię

cię błogosławienie kochał. Ciało y Krew Twoja, które przyjąłem Panie, niech się przykliaia do wnętrzości moich; aby już wemnie nie zostawała żadna grzechow zmaza, które czyścił, y poświęcił Sakrament. O Jezu byleś mi Jezusem przez wszystkie żywoty moy, to jest zbawicielem: bądź że mi Jezusem, bądź mi Zbawicielem w śmierci skonaniu moim.

Zostań zemną Panie: albowiem już mrok następuje, już pisać na mnie będzie mrok śmierci y skonania: Pobłogosławże moy dobry JEZU, abym włascie, y miłości Twoiej umarł, y już ta ostatnia jest prośba moja: Niech się wysłuchaniem tey prośby, życie moje zakończy:

Sakrament najświętszy, jest Sakrament miłości. Zakochayże się dobry Jezu, zakochay aż na wieki w duszy moiej: a ia też od tad miłuję cię nadewszystko, y miłować pragnę aż na wieki.

Już pragnę Panie moy umrzeć, abym cię goręcey y wczysciu, y w Niebie miłował. Wieczne odpocznie.

cznienie przez Krew y Ciało Páná Jezusowe, ktorem przyiął, day mi Pánie, y światłość wieczna niech mi świeci. Niech będzie pochwalon Nay świętszy Sakrament.

ROZDZIAŁ IV.

Affekty nábożne chorego do Páná

Bogá.

Boże przybądź mi ná pomoc, y ná ratunek moy pospiesz.

Zmiluy się nádemną Boże moy, według wielkiego miłosierdzia Twego, odpuść grzechy moje.

Boże bądź miłościw mnie grzeszemu, żałuię Boże moy serdecznie z miłości, dla miłości Twoiey żem cię kiedy grzechami moimi obraził.

Naylaskáwzy Pánie Jezu Chryste przez Krew Twoię naydroższą, któraś dla grzeszników ráczył wylać, prośzę cię, rácz omyć tą krwią twoią grzeszną duszę moię z nieprawości moich.

O dobrotliwy Jezu! zmiluy się nádemną poki czas jest łaski y zmiłowania.

wania. Boże moy proszę cię, niechay krew płynąca z Ran Jezusá Zbawiciela moiego, upály moje ugási, niechay grzechy moje obmyje.

Boże moy zmiluy się nádemną iáko możesz, iáko chcesz, y iáko ia potrzebuię. Pánie Jezu Chryste Boże fercá mego, przez one pięć Ran, które Tobie gorąca miłość Twoiá ku nam žádálá, ráctuy mię sługę twego, któregoś krwią swoią naydroższą odkupił. Od śmierci wieczney wybaw nas. Amen.

Boże moy, naywyższe, nayzacniejsze dobro moje, miłuię cię náewszystko z całego fercá moiego. Boże moy, oddaie ci pokłon, y unizam się przed Majestátem Twoim, ciebie wielbię, chwale, błogosławię, Tobie same-mu siebie oddaie, Tobie ná wicki, co mam ofiaruię.

Boże moy, woła moię, cále do woli Twoiey, we wszystkim stósuie, y stósować chcę, przyimuię Boże moy od Ciebie tę chorobę moię, y chcę iá cierpieć dla miłości twoiey, y onę ci ofiaruię

ruię ná dosyc uczynienie zá grzechy moie; Boże nechay się dzieie wola Twoia zemná, iáko w życiu moim, tak y w śmierci moiej. Boże moy, spráwy moie y uczynki łączę z záslugami Chrystusa Pána, y Mátki iego Przenay świętzey, y wšyſtkich Świętych wybránych.

Boże moy, zá nayosobliwšą poćiechę zákládam żyć ztobą, y w tobie umieráć. W Ránách twoich Zbáwicielu moy Chryſte Jezu, żyć y umieráć prágne. Mam nádzieię Jezu moy, wobietnicy Twoiey, w miłóſierdziu, y w záslugách Twoich, że mi odpuścisz grzechy moie, y ogłádam cię w chwale Twoiey. O kto by mi dáł Jezu moy, żebym umárł, iákoś Ty umárł, iáko Náyswiętšza Mátká Twoia, iáko Święci Tvoi. Jezu łáskáwy proſzę cię przez łzy Twoie, przez krwawy poſt, przez łzczeſliwá śmierć Twoię rácz mi dáć dobre ſkonánie; Jezu naydobrotliwšy wšyſtek Twoy ieſtem, y Twoim prágne byď ná wieki, iáko Ty cály ſtałeš ſię moim. Boże moy cieſzę ſię, y winſzujęć, żeš ieſt wſzech-
mocny,

mocny, dobry, łáskáwy, y ſpráwiedliwy. Wšyſtkiemi ſilami moimi, Duſzą, ciálem, y tchnięciem błogóſławię cię Boże moy. Dziękujęć ſtworco moy, żeš mię ſtworzył. Dziękujęć Zbáwicielu moy Chryſte Jezu, żeš mię krwią Twoią Przenayświętšzą odkupił. Dziękujęć Duchu święty, żeš mię poſwiecił, do wiáry świętey kátolickiey powolał, żeš mi čáſu do pokuty grzeſznemu pozwolił, żeš mi przez cály żywot moy opátrował potrzebami; bádźże, zá to, błogóſławiony ná wieki, y zá wšyſtkie inne dobrodzieyſtwá. Jezu náymiłoſiernieyſzy przez Rány Twoie Nayſwiętšze przez krzyż, y Mękę Twoię proſzę cię, bádź mi Jezusem y Zbáwicielem teraz y w godzinę śmierci moiej: O nayłáskáwſzy Jezu dáw mi, ábym cię mogł iáko náydokonałſzey miłować, chwálić, y wielbić, błogóſławić, w Tobie, y z Tobą odpoczywać w chwale Twoiey ná wieki. Oſwieć Pánie Oczy moie, ábym nie záſnął złá śmiercią, á nie rzekł kiedy nieprzyáciel moy; Przemogłem go.
JE-

JEZU, JEZU, JEZU. Synu Dawidow, zmiłuy się nademną, w Tobie, y w zasługach Twoich wszystka zbawienia moiego nadzieia, odpuść ciężkie grzechy moje; Gotowe złaſki Twoiey serce moje, Boże gotowe serce moje: Tobie, y do ciebie. Day mi najśłodſzy Jezu zmiłością w miłości Twoiey umrzeć, któryś z miłości przeciwko mnie raczył umrzeć. O Niebo; o miłe Niebo, kiedyż wniyde do ciebie? Pragnę cie Jezu widzieć w Chwale Twoiey. O iak miłe przybytki Twoie. Panie: Pragnie y uſtaie Dufzą moją teſkniąc do przybytkow twoich. Jako Jeleń do wod żywych, tak pragnie Dufzą moją do Ciebie Jezu moy. Pragnie Dufzą moją do Boga Zrzedłazywego. Ach mnie! kiedyż przyidę, y ſtane przed obliczem Boga moiego. Miłośierdzie Boſkie na wieki opowiadać będę. Navſłodſzy Panie Jezu Chryſte, przez gorzką mekę Twoię przyimiy mnie, proſzę wliczbę Wybranych twoich. Jezu y Marya, Najśłodſze moje kochania, niech cierpię, niech umieram z miło-

miłości, y w miłości walfzey, niech umrę z miłości y w miłości twoiey. Jezu moy Kochany, któryś z miłości dla mnie grzeſznego umrzeć raczył. Pragnę moy Jezu rozwiązany bydź z tym ciałem, a zoſtać z toba. Wyprowadź z więzienia Dufczę moję Panie, abym wychwalał imię Twoie. Miłości moją, kochany Jezu, godzinie śmierci Twoiey, y godzinie śmierci Mátki Twoiey Przenayświętſzey, y godzinie śmierci wſzyłkich świętych Twoich polecam godzinę śmierci moiey, racz mnie w niey błogoſławić, według Nayświętſzey woli Twoiey Boſkiey. Boże, Odkupicielu moy, przez krzyż twoy święty, przez śmierć twoię proſzę cie, nie odrzucay mię od ſiebie, tobie ſię oddaie, przyimił mię do ſiebie. Oycze Przedwieczny przez żywot, y śmierć Naymiłſzego Syna twego proſzę cie, day mi tę łaskę, abym wytrwał w dobrym, y umarł w łasce twoiey. Panie Jezu Chryſte proſzę cie przez onę gorſzkość, któraś cierpiał dla mnie na krzyżu: oſobliwie, kiedy Dufzą Twoją wy-

wychodziła z Ciała twego, zmiłuy się nad nędzną duszą moją, kiedy z ciała mego wychodzić będzie.

Nayzłodszy Pánie Jezu Chryste dla mnie okrutnie ná krzyżu przybi-ty gospode, y złożenie ná strážną godzinę śmierci moiey w Ránách twoich Nayświętszych zápisuię sobie, przyimiy mię dobry Jezu do nich, tam dziś grzeszną duszę moję składam, y zanurzam przed obliczem gniewu twego, y przed nieuchronionemi ładami twoimi, tak się uciekam, y zakrywam w tych twoich Nayświętszych Ránách, teraz, á osobliwie w ostatnią godzinę śmierci moiey, niech o łodki Jezu, mam pewne, y bezpieczne zehronienie. Poćieszycielu swiata Boże, Duchu święty, zmiłuy się ná demną; Świętym nátohnieniem twoim umocniay mię zawniż, á osobliwie w godzinę śmierci moiey. Troyco Przenayświętsza ledyny Boże zmiłuy się ná demną, teraz, y w godzinę śmierci moiey. Pod twoię obronę uciekam się święta Boża Rodzicielko, Mátko łáski, Mátko miłoś-

sier-

śierdżiá, ty mnie od nieprzyiaciół zá-
flaniay, broń, y w godzinę śmierci
moiey, Duchá mego twemu Synowi
záleć, y odday. Święty Aniele stro-
żu Opiekunie moy przybyway mi ná
pomoc, dopomosz mi do szczęśliwey
śmierci. Święty Michále obrońco
dusz wszystkich, poday mi rękę ná
strážnym fadzie Boskim, ratuyćie mię
wszyscy Duchowie Niebiescy, áby zá-
wázá pomocą żaden mi nieprzyiáciel
nie szkodził. Wszyscy Święci Wy-
bráni Páńscy, przyczyniće się zá mną
grzesznym, do Boga moiego, áby ma-
grzechy moje odpusćić ráczył, y Du-
chá mego do społeczności wáżcy
przyiał. Wszyscy święci Pátronowie
moi: święty Jozefie, św. Wawrzyń-
cze, św. Stánisławie, św. Woyciechu,
św. Antoni, św. Jácku, św. Domini-
ku, św. Fránciszku, św. Ignácy, św.
Filippie, św. Bárbáro, św. Malgorzá-
to, wszyscy święci, których szczęśli-
wą śmiercią zmarłych dziś szczęśli-
wą wiecznością udárował Bog, wśzy-
scy Święci, którym poświęcono ten
dzień, ktoregom się národził, álbo

Dz

które

ktorego umierać będę, wszyscy Święci, y święte, y ty o Marya Mátko konających, uproszcie mi u Ukrzyżowanego Jezusa szczęśliwą śmierć, Błogosławioną wieczność.

Akt Wiary.

W Ciebie Bogá mego prawdziwego, y we wszystko cokolwiek objawiłeś Kościołowi twemu Świętemu y nam podałeś do wierzenia, mocno wierzę, dla Twoiey nieomylney prawdy, y z tym się protestuję, przed Mąjestatem Twoim, że w tey Wierze, żyć, y umierać pragnę, dopomóż mi miłościwy Boże.

Akt Nádziei.

Boże moy, iedyna nádzieio y pociecho moia, w tobie ufność moję pokładam; á lubo się znam do wielkich, y niezliczonych grzechow moich, uciekam się iednak do niewymownego, á grzechy moje przewyższającego, miłosierdzia Twego, mam nádzieię

dzieię w niezmierney dobroci twoiey, y w krwawych záslugách Jezusa Pána, ż mię zbawisz, y do wieczney chwály przyiąć raczysz.

Akt Miłości.

Boże wieczney chwály, naywyższe dobro moje, y náymiłsze sercá mego ukontentowanie, do Ciebie obracam serce moje, y wszystkie affekty moje, wszystkie żądze prągnięcia, y siły moje: y z tym cię oświadczam, że cię serdecznie miłuję, ná dewszystko, y przekładam cię Sobie ná wszystkie bogactwa, honory, roskoszy, y dobrá stworzone: Dla ciebie sámeo, nieskończoney godności, y dobroci twoiey. Y rad bym, żeby się w sercu moim, zmieściła miłość, wszystkich Świętych miłośników twoich, y Nayswiętzey Bogá Rodzicy Pánny; á czego miłości moiey niedostaie, to nagrođz niepoietą, y nieskończoną miłością twoią. Z tey miłości, którą mam ku tobie Bogu memu, oddalam y odrzucam wszelkie

kie innerzeczy stworzonych miłość,
że bym wszystek Affekt obrocił, do
ciebie samego, iedyna poćiecho, ie-
dyne dobro, y ukontentowanie serca
moiego.

Miluię cię Boże moy samego, żeś
jest niekończenie dobry, y godzieneś
nieskończoney miłości. Miluię cię
Boże moy, nąd wszystko stworzenie,
y iego piękności.

Miluię cię słodka moiá poćiecho Je-
zu moy kochány, nąd zdrowie moje,
nąd wszystkie członki ciała mego, dla
czego niech się ná chwátę twoię siłą,
y niefolguia sobie.

Miluię cię kochány moy Jezu nąd
żywot y duszę moię, dla czego pra-
gnę aby w Tobie utopiona była. Day
mi Jezu, aby cię kochał miłością
goreiącą, iako cię kochaia Cherubi-
nowie, y Serafinowie.

Day mi Jezu, aby cię kochał mi-
łością tak doskonałą, iako cię kocha-
ła Nayswiętsza Bogárodzica Marya
Pánná.

Day mi Jezu, aby cię kochał tą
miłością, którą cię kochaia, y przez
wszy-

wszystką wieczność kochać będą
wszyscy święci.

Day mi Jezu, aby cię kochał tak
barzo, iako Ty nas kochałeś, y ko-
chasz Jezu iedyna sercá mego miło-
ści, dla ciębie gotow iestem od miło-
ści umierać, iakoś Ty dla mnie z mi-
łości umarł, day mi, aby w teyże mi-
łości, tę miłość Twoię śmiercią wy-
plącić mogł.

Modus Communicandi infirmum
per modum viatici.

Exhortatio ad infirmum.

Reverende (aut Dilect.) Domine,
cum benignissimus Deus, infirmi-
tatem hanc Reverentiae (Dominatio-
ni suae) pro salute sua immiserit: Idcirco
optime fecerit, Sacramenta Ecclesiae
maturiùs desiderando: ut per eadem
in gratia Dei confortetur, & cum ma-
jori fructu infirmitatem suam perfe-
rat. Attuli igitur suae Reverendae
Dominationi Sacro-Sanctum Alta-
ris Sacramentum, verum scilicet Cor-

pus & sanguinem Domini nostri Jesu Christi, quod ipsi tanquam optimum pro Corporis & animæ salute remedium devotè ministrabo; ut autem id ipsum eò digniùs suscipiat, elevet mentem suam in Deum, atque unà mecum sequenti Oratione dilectum suum Jesum hic personaliter præsentem invocet.

ORATIO.

Ante viaticum.

Piiissime Jesu, ego Corpore, & anima infirmus, desidero sanctissimum Corpus, & sanguinem tuum suscipere, & per id ipsum animam meam ad iter illud arduum æternitatis munire. Cum ergo hæc sacra Communio fortè sit ultima, quam in hac mortali vita suscepturus sum. Idcirco rogo, ut per tuam gratiam etiam sit efficacissima omnium, quas in tota vita mea suscepi. Fateor me verè esse indignissimum hoc tremendum Sacramentum suscipere, nec me posse ullò modò ad ipsum dignè præparare: De-

pre-

precor igitur te mi Jesu amantissime, dignare peccatricem animam meam. Tibi Ipsi præparare, & dignum tuæ Majestati habitaculum in ea construere. Ablue eam amarissimis lacrymis tuis: Emunda eam sanguineo sudore tuo. Purifica eam sacrâ aquâ lateris tui. Imbue eam spiritu devotionis tuæ. Orna eam sacratissimis virtutibus tuis: Dita eam copiosissimis meritis tuis, & accende eam ardentissima Charitate tua, ut tot, & tantis virtutibus ornata, fiat tibi jucundissimum habitaculum, in quo æternaliter delecteris habitare. Ecce ego accedo ad Te cum maxima cordis contritione, cum verissima indignitatis meæ agnitione, cum profundissima humilitate, & reverentia, & cum ardentissimo te suscipiendi desiderio. Suscipe me igitur cum omni benignitate, & charitate tua, & da, ut per gratiam tuam te Ipsum dignissimè suscipiam. Amen.

Dist. Confiteor, Misereatur, & Ecce Agnus Dei, &c. Sacerdos dicat.

D 5

Cre-

Credis, quòd hìc sit Christus saluator tuus? *Quo respondente*: Credo firmissimè Speras? &c. Amas? &c.

Da ei Sacramentum dicens:

Accipe frater Viaticum Corporis Domini nostri Jesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam æternam. Amen.

Sacerdos abluit digitis, & infirmo data ablutione, genu flexus dicat:

O Sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus, mens impletur gratiâ, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. Kyrie eleyson. Christe eleyson. Kyrie eleyson.

Pater noster.

℣. Et ne nos inducas in tentationem, &c.

℣. Salvum fac servum tuum.

℞. Deus meus sperantem in te.

℣. Mitte ei auxilium de sancto.

℞. Et de Sion tuere eum.

℞. Esto ei Domine turris fortitudinis.

℞. A facie inimici.

℣. Nihil proficiat inimicus in eo.

℞. Et

℞. Et filius iniquitatis non apponatur nocere ei.

℣. Domine exaudi &c.

℣. Dominus vobiscum &c.

OREMUS.

Domine sancte Pater Omnipotens æterne Deus, te suppliciter deprecamur, ut accipienti fratri nostro Sacro-Sanctum Corpus Domini nostri Jesu Christi Filii tui tam corpori, quam animæ prosit ad remedium sempiternum. Qui tecum vivit & regnat, &c.

OREMUS.

Concede hunc famulum tuum quæsumus Domine DEUS perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa Beatæ Mariæ semper Virginis, omniumque Sanctorum intercessionem à præsentis liberari tristitia, & æternâ perfrui lætitiâ.

Omnipotens Sempiternæ Deus salus æterna credentium, exaudi nos pro famu-

famulo tuo infirmo deprecantes, & misericordiæ tuæ auxilium implorantes, ut redditâ sibi sanitate gratiarum tibi in ecclesia tua referat actiones. Per Dominum nostrum &c.

Hic surgens, & conversus ad infirmum dicit.

Exaudiat te Dominus in die tribulationis, protegat te Nomen Dei Jacob.

Mittat tibi auxilium de sancto, & de Sion tueatur te.

Tribuat tibi secundum cor tuum, & omne consilium tuum confirmet.

Impleat Dominus omnes petitiones tuas, & exaudiat te de coelo sancto suo. Gloria Patri &c.

Hic ponat super caput infirmi manum dicens.

Super ægros manus imponent, & bene habebunt. JESUS Mariæ Filius mundi salus & Dominus meritis & precibus omnium sanctorum suorum sit tibi propitius, & restituat te pristinae sanitati. Amen.

Bene

Bene + dicat tibi Dominus & custodiat te, ostendat Dominus + faciem tibi, & misereatur tui. Convertat Dominus vultum suum ad te, & det tibi pacem. Benedicat tibi Dominus, & liberet te ab omnibus malis. Amen.

Hic aspergat eum aquâ benedictâ dicens :

Per asperisionem pretiosissimi Sangvinis Domini nostri Jesu Christi, & per virtutem amarissimæ passionis, & mortis suæ, purificet Dominus animam tuam ab omni macula, & liberet te ab omni temptatione Diabolica in Nomine Patris + & Filii + & Spiritus + Sancti. Amen.

Hic Sacerdos infirmum hoc modo alloquatur.

Dilecte Domine, cum jam dulcissimum Jesum suum personaliter in corde suo contineat: in vocet ergo eum fiducialiter, & proponat ipsi necessitates suas unâ necum dicendo.

O! mi

O! mi amantissime Jesu adoro, saluto, & veneror te, tibi que toto cordis mei affectu grarias ago, quod ad me miserum venire dignatus sis. Cum igitur te personaliter in corde meo contineam, hinc eò fiducialius te invocabo. Ecce hìc jaceo coram te sicut Hydropicus ille Euangelicus corpore & animâ infirmus: Atque cum eadem fiducia, qua ille te invocavit, invoco te, ut miserearis mei. Dic ergo mihi sicut dixisti illi: Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Tolle grabatum tuum, & vade in domum tuam.

O! mi dulcissime Jesu, si mihi illam præstares gratiam, æternaliter tibi desuper gratus forem. Præsta mihi igitur hanc misericordiam, & per summptionem hujus efficacissimi Sacramenti libera me ab infirmitate mea. Si verò id ipsum mihi non foret salutare, saltem sana animam meam, majori infirmitate gravatam. Conforta eam per virtutem hujus divinissimi Sacramenti contra omnes tentationes & incursus Satanae, & sit mihi hujus Sacratissimi Viatici sumptio digna præ-

paratio ad iter æternitatis ingrediendum. Sacer sanguis tuus, quem sumpsi, abluat animam meam ab omni macula, & Divina Caro tua, quam gustavi, confortet me in tua gratia, ut deinceps totus tibi vivam, & tuam misericordiam vivus, & moriens semper obtineam. Amen.

Demum sacerdos cum Ciborio des infirmo benedictionem animæ, nihil dicens: & reverenter illud deferens, dicat Ps. Laudete Dominum de Coelis. &c. In Ecclesia positò Sacramentò super altare genu flexus dicat:

℣. Panem de cœlo præstitisti eis.

℞. Omne delectamentum in se habentem.

OREMUS.

Deus, qui nobis sub Sacramento mirabili passionis tuæ memoriâ reliquisti, tribue quæsumus, ita nos Corporis & Sanguinis tui sacra Mystéria venerari, ut redemptionis tuæ fructum in nobis jugiter sentiamus. Qui vivis, &c.

Sur-

*Surgens det cum Sacramento benedictionem
populo nihil dicens.*

**Absolutio sæcularium in agone
existentium.**

V. Adjutorium nostrum in nomi-
ne Domini.

R. Qui fecit cælum, & terram.

Antiphona. Ne reminiscaris Domi-
ne delicta famuli tui (vel Ancillæ tuæ)
neque vindictam sumas de peccatis
ejus.

*Kyrie eleison. Christe eleison. Ky-
rie eleison. Pater noster, &c.*

V. Et ne nos inducas in tentatio-
nem.

R. Sed libera nos à malo.

V. Salvum fac servum (vel Ancil-
lam tuam) tuum.

R. Deus meus sperantem in te.

V. Domine exaudi orationem me-
am.

R. Et clamor meus ad te veniat.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

ORE-

OREMUS.

Clementissime DEUS Pater miseri-
cordiarum, & totius consolatio-
nis, qui neminem vis perire in te cre-
dentem, atque sperantem, secundum
multitudinem miserationum tuarum
respice propitius famulum tuum N.
quem tibi vera fides, & spes Christia-
na commendant; visita eum in saluta-
ri tuo, & per Unigeniti tui Passionem
& mortem, omnium ei delictorum
suorum remissionem, & veniam cle-
menter indulge, ut ejus anima in ho-
ra exitus sui Te judicem propitiatum
inveniat, & sanguine ejusdem Filii
tui ab omni macula abluta transire ad
vitam mereatur perpetuam. Pereun-
dem Christum Dominum nostrum.

Tum dicto ab uno ex Clericis adstantibus.
Confiteor &c. Sacerdos dicat: Misere-
tur &c. *deinde.*

Dominus noster Jesus Christus Dei
vivi, qui beato Petro Apostolo
suo dedit potestatem ligandi, atq; sol-
vendi, per suam piissimam misericor-
diam recipiat confessionem tuam, &

E

restitui.

restituatur tibi stolam primam, quam in baptismo recepisti; & ego facultate mihi ab Apostolica sede tributa indulgentiam plenariam, & remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris &c.

Per sacro-sancta humanæ reparationis mysteria remittat tibi omnipotens Deus omnes præsentis, & futuræ vitæ poenas, Paradisi portas aperiat, & ad gaudia sempiterna per ducat. Amen.

Benedicat te omnipotens Deus, Pater Filius, & spiritus sanctus. Amen.

Ab Hæresi.

Ab hæresi absolvens debet eas Cerimonias adhibere.

1. Ut Hæresim abjuret, & professionem veræ fidei faciat pœnitens.

2. Ut iuramentum in fine Professionis fidei faciat.

3. Ut absolutus ab Hæresi in præsentia duorum vel trium testium absolventi se sistat, ut omnino prius ab Excommunicatione, quàm à peccatis absolvatur, & nota, quòd in tali casu non possit dividi absolutio, ut unus ab

ex-

excommunicatione, & alter à peccatis pœnitentem absolvat, quia Sacramentalem debet dare absolutionem in Sacramento pœnitentiæ; & non judicalem extra Sacramentum, si hoc in facultate exprimitur, & sic abjuret hæresim. Ut suprâ w Rozd. II & fusiùs pro opportunitate temporis, in Comp. Rit.

Forma Absolutionis Excommunicati jam mortui.

Si quis Excommunicatus ex hac vita decedens dederit signum Contritionis, ne Ecclesiasticâ careat sepulturâ, sed suffragiis Ecclesiæ, quantum fieri potest, adjuvetur, Absolvi potest hoc modo. Si corpus nondum sepultum fuerit, verberetur, & absolvatur, ut infrâ. Deinde absolutum in loco sacro sepeliatur. Si verò sepultum fuerit in loco profano, si commodè fieri poterit, exhumeretur, & eodem modò verberetur, & post absolutionem in loco sacro sepeliatur. Si autem commodè exhumeri non possit, locus sepulture verberetur, postea absolvatur.

Quòd si in loco sacro sit sepultus, non exhumeretur, sed verberetur sepulchrum, dum autem corpus, sive sepulturam verberat, sacerdos dicat Antiphonam sequentem.

E2

An-

Antiph. Exultabunt Domino ossa humiliata.

Psal. Miserere mei Deus, &c.

Quo finito absolvat dicendo.

Authoritate mihi concessâ, ego te absolvo à vinculo excommunicationis, quam incurristi vel incurrisse declaratus es, propter tale factum, & restituo te Communioni fidelium. In Nomine Patris + & Filii + & Spiritus + Sancti. Amen.

Deinde dicatur Psal. De profundis &c. in fine.

V. Requiem æternam dona ei Domine. *Resp.* Et lux perpetua. &c.

Kyrieleyson. Christeleyson. Kyrieleyson. *Pater noster &c.*

V. Et ne nos in ducas.

R. Sed libera nos à malo.

V. A porta inferi.

R. Erue Domine animam ejus.

V. Requiescat in pace.

R. Amen.

V. Domine exaudi Orat. meam.

R. Et clamor meus ad te &c.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

Ore.

OREMUS.

Da quasumus Domine animæ famuli tui, quem excommunicationis sententia constrinxerat, refrigerii sedem, quietis beatitudinem, & superni luminis Claritatem. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

ROZDZIAŁ V.

O Sakramencie ostatniego Pomazania.

Radz choremu, aby pragnął przyjąć ostatniego pomazania, aby się przygotował na ostatnią walkę z czartem przeklętym. Wybić choremu z głowy zabobony, które pochodzą z ostatniego pomazania, u niektórych mniej roztropnych, iakoby człowiek zaraz miał umrzeć, po przyjęciu tego Sakramentu, ale to szczere bąśnie są, y plotki, co przykładem może się objaśnić.

In gemma prædicantium scriptum est tract. 2do.

Antonius człowiek nie pośledniy sławy, na śmiertelney pościeli leżąc, y już od Medyków opuszczony,

E₃

spy-

spytány będąc, iezeliby chciał Oley Święty przyiać? Nie powiadáyćie mi, prawi, o tym, albowiem wszyscy, ktorzy Oley Święty przyjmują, zaraz umierają, te słowa skoro wyrzekł, umarł, głupiego proroctwá ná sobie doznáwšy. A gdy był w kofzule śmiertelną przyobleczony, zagnął przyszedšy do siebie, wyniošłym głosem, y otwártemi oczámi. Izem, prawi, oštátniego pomázania się chronił, przez lat sto w czyšćowych mękách będę zadržymány, á pewnie bym był ozdrowiał, gdybym był lekárstwem Oleiu Świętego nie pogárdził. Co wyrzekšy znowu umarł.

Święta Maria Ogniácenska doznáła skutku Sákrámentu tego świętego, albowiem tego iey Oblubieniec iey Chryštus pozwoił. Ze ile kolwiek rázow była przy Cerimoniách Sákrámentu tego Świętego, częštokroć doznáwała, co w sobie zámyka. Widziáła bowiem częštokroć Páná Jezusá Chryštusa z niebá zštěpującego do mieszkánia umierającego, gromáda Aniołow otoczonego, choremu sercá doda-

dodawającego sily ćielesne, wspomagającego, y gdy Oleiem Świętym był námázywány, infzym Oleiem weseła Duchownego, Pan Bog dufze chorego nápełniał, czego ná sobie tá święta doznála.

Tákžey Ludwiná Święta, ktora sam Pan Chryštus z Mátką swojá Przenajświétszą przytomną w Kápláński ubior przybrány za posługą Anielską Oleiem Świętym námášczywał, y wszystkie Cerimonie Košcielne odpráwywał, słowámi nád miod słodšemi pošiláiac, ná gody Niebieskie náydáley zá dwa dni do siebie wzywáiac ná zášpiewanie chwały božey.

Odkładáć oštátnie Pomázanie až do štrácenia zmysłow nie rzecz; y kiedy kto wšliskim niebezpieczeńšwie śmierci, áby ie przyiał sobie przytomny z náboženštwem, y wiékszą zášługą, wczás go má prágnąć Aktámi nášládującemi; Oprocz že iuž o nie Kápláná prošić Kazał.

Niechay chory proši po przyiećiu Wiátyku, poki iezcze przy dobrej rekolekcyi iest, o Oley Święty, žeby go przyiać mogł. Przyimując tedy

ten Sakrament trzy affekty niech uczyni.

Intentio infirmi.

1. Pragnę Panie oślátnie pomázanie przyiać, áby ten Sakrament oślátki grzechow we mnie zgládził, umocnił mię przeciwko boleściom, y pokusom skonánia moiego. Proszę, żebrzę o te obádwá skutki Sakramentu tego.

2. Abym się Panie moy do tego Sakramentu iáknaylepiey przyspóbił, záluie z sercá, zem cie Bogá moiego niekończoney dobroci kiedykolwiek obráził.

3. O wielkiż iest smrod grzechow moich! niechże go tego Sakramentu zápách przed obliczem twoim Panie moy odpędzi.

1. Páná Bogá niech proszi, áby w przyimowáníu tego Sakramentu Przenayswietrza Krew y Wodá, ktorá z boku zránionego Chrystusa Páná wypłynęlá ná duszę iego zstapiwszy, oślátki grzechow iego zmylá.

2. Przy pomázáníu kázdego zmyślu

flu z serdeczney skruchy wśzystkich ktorých się onym zmysłem grzechow dopuścił, niech o odpuszenie proszi.

3. Niech dziékuje Pánu Bogu zá tak wielkie dobrodzieystwo, że te Sakraméntá, które są lekárstwem duszy, obronę przeciw pokusom czártowskim, przyiać mu dáć raczył.

Pożytki Oleiu świętego.

1. Przywrocenie zdrowiá w ten czas, kiedy Pan Bog widzi to bydz z wielką chwałą swoią, á pożytkiem duszy chorego.

2. Rátunek ná znieśienie chorob cierpliwie z weselem duchownym.

3. Grzechy śmiertelne przepomniáne ná spowiedzi, álbo niepostrzeżone, álbo niewiádomé gládzi.

4. Grzechy powśzedne, w ktorých upodobáníe mogło bywać, gládzi.

5. Káranie po odpuszczonych grzechách znośi pozostałe (*plūs, minús juxta dispositionem infirmi.*)

6. Rátuie, áby w nowy grzech nie wpadł, áby w dobrym trwał, záślug

pomnażał, mężnieyszym ná zwycięstwo czártu został.

7. Dufzy ulżenie przynosi wzbudziąc, w niey ufność ku miłosierdziu Boskiemu.

8. Spráwuie śmierć dobrą, y szczęśliwe dostanie się do Niebá.

*Ordo ministrandi Sacramentum
extremæ Undionis.*

OREMUS.

Introëat Domine Jesu Christe, domum hanc sub nostræ humilitatis ingressu æterna felicitas, Divina prosperitas, serena lætitia, charitas fructuosa, Sanitas sempiterna ⁊ effugiat ex hoc loco accessus dæmonum, adsint Angeli pacis, domumque hanc deferat omnis maligna discordia; Magnifica Domine super nos Nomen sanctum tuum, & benedic ⁊ nostræ conversationi, sanctifica nostræ humilitatis ingressum, qui sanctus, & pius es, & permanes cum Patre & spiritu sancto in sæcula sæculorum. Amen.

ORE-

OREMUS,

Et deprecamur Dominum nostrum Jesum Christum, ut benedicens do benedicat ⁊ hoc tabernaculum, & omnes habitantes in eo, & det eis Angelum bonum Custodem, & faciat eos sibi servire ad considerandum mirabilia de lege sua: avertat ab eis omnes contrarias potestates, & eripiat eos ab omni formidine, & ab omni perturbatione, ac sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur. Qui cum Patre, & spiritu sancto vivit, & regnat Deus in sæcula sæculorum. Amen.

OREMUS.

Exaudi nos, Domine sancte Pater omnipotens æterne Deus, & mittere digneris sanctum Angelum tuum de Cœlis, qui custodiat, foveat, visitet, atq; defendat omnes habitantes in hoc tabernaculo. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

*Quæ orationes, si tempus non patiantur
ex parte, vel in totum poterunt omitti
de more factû Confessione generali* / szac.
nieza-
wizem

dicat: Misereatur tui &c. Indulgentiam: postmodum moneat adstantes, ut pro illo orent, mox dicat.

In Nomine Patris, † & Filii † & Spiritus † Sancti, extinguatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum, & per invocationem omnium sanctorum Angelorum, Arch-Angelorum, Patriarcharum, & Prophetarum, Apostolorum Martyrum; Confessorum, Virginum, atque omnium simul Sanctorum.

Deinde intincto pollice in Oleo sancto, in modum Crucis innungit infirmum in p. u. titus hic subscriptis, aptando proprio loco verba formæ in hunc modum.

Ad Oculos.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum deliquisti. Amen.

Minister verò, si est in sacris, vel ipse met Sacerdos post quamlibet unctionem, tergat, loca inuncta novò globulò bombacii, vel rei similis, eaque in vase mundo reponat, in sacra Ecclesiam postea deferat, cineresque projiciat in Sacrarium.

Przy

Przy Pomázaniu Oczu.

Ofiaruić Pánie wszystkie dobre weyrzenia moje ná twoy Najswiętszy Sákráment, ná obrázy twoie święte, y Mátki twoiey, y świętych twoich, y ich Reliquie. Ale oraz żałuić dlá miłości twoiey zá grzechy, którem tak wiele rázy pátrząc popelił. Przez to tedy święte pomázanie y twoie náyláskáwle miłosierdzie, niech mi odpuści Bog, przez záslugi Oczu Pána Jezusowych tak wiele rázy łzami, y krwią w ukoronowaniu cierpieniem zálanych, comkolwiek weyrzeniem zgrzeszył.

Ad Aures.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per auditum deliquisti. Amen.

Przy Pomázaniu Uszu.

Ofiaruić Pánie, co Kółwiek dobrogo przez uszy moje weszło, ofiaruić Pánie Kázania, rozmow duchownych słuchania, iżeć przecię słysząc, co przeciwko mnie mowiono, nie, zawżem

wszem odpowiedział. żałuję dla miłości twojej za wszystkie grzechy słyszeniem popełniać. A ty Panie przez to święte pomazanie, y nayłaskawsze miłosierdzie odpuść mi dla uszu Pána Jezusowych, takwiele wzgard, nátrząsania, bluźnierstw słyszeniem obrażonych, odpuść mi, proszę cię, cokolwiek przez słuch zgrzeszyłem.

Ad Nares.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per odoratum deliquisti. Amen.

Przy pomazaniu powonienia.

Ofiaruję Panie choć drobne umartwienie moje względem powonienia; żem czasem nie zażył zapachów wonnych, których zażyć okazywałem. A oraz żałuję, że zapachów wonnych zażywać sercam do nieba nie podnosił. Ale przez to święte pomazanie, y swoje nayłaskawsze miłosierdzie, niech mi odpuści Pan przez zasługi Pána Jezusowe tego

tego zmysłu, cokolwiekem przez powonienie zgrzeszył.

Albo.

Ofiaruję Panie zapach wonności, który masz z ofiar ślubow, y dobrych uczynkow sług twoich, a oraz żałuję że smrodem grzechow moich, Tobie Pánu mojemu, y bliźnim moim przykrzyłem się.

Ad os compressis Labiis.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per gustum, & locutionem deliquisti. Am.

Przy pomazaniu ust.

Ofiaruję Panie wszystkie umartwienia wiedzeniu poskromienia, w mowie, y rozmowy o Tobie. Żałuję, żem cię nieskończone dobro grzechami ust moich mówiąc, iedząc, niegodnie komunikując obraził.

Ale przez to święte pomazanie, y swoje nayłaskawsze miłosierdzie niech mi odpuści Pan przez zasługi Pána Jezusá pogębkowanego żołądą y ostem napawanego, cokolwiek przez smak y mowę zgrzeszyłem.

Ad Manus.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per tactum deliquisti. Amen.

Et adverte, quod sacerdotibus manus non inunguntur, interius, sed exterius.

Przy pomazaniu Rąk.

Ofiarujęć Panie wszystkie poruszenia rąk moich, na zabawy, dla chwały twojej podjęte, albo dla iakiego umartwienia, albo pisania na chwałę twoją. Zaluje, żem cię niekończone dobro dotykaniem, albo złym ręką zażyciem obraził. Ale przez to święte pomazanie, y swoje najłaskawsze miłosierdzie niech mi odpuszczi Pan przez zasługi rąk Pana Jezusowych, dla mnie na krzyżu przybitych, cokolwiek rękami zgrzeszyłem.

Ad Pedes.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per gressum deliquisti. Amen.

Przy

Przy pomazaniu Nog.

Ofiarujęć Panie wszystkie kroki isścia moiego. Zaluje, żem cię naywyższe Dobro obraził, na złe isścia mego zażywając. Ale przez to święte pomazanie, y swoje najłaskawsze miłosierdzie, niech mi odpuszczi Pan przez zasługi Nog Pana Jezusowych dla mnie na krzyżu przybitych, cokolwiek isciem zgrzeszyłem.

Ad Lumbos.

Per istam sanctam unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per lumborum delectationem deliquisti. Amen.

Apud feminas omittitur; etiam viros, si gravius noceri iudicatur movendo infirmum.

Przy pomazaniu Biodr.

Ofiarujęć Panie czystość, którą zachować starałem się. Zaluje, żem cię Dobro nieskończone, iakimkolwiek sposobem przeciwko czystości obraził. Ale przez to święte po-

F

ma-

mázanie, y swoje nayláskáwſze miłosierdzie niech mi odpuſci Pan przez zaſługi ſerca Pána Jezufowego, ná krzyżu przebitego, cokolwiek przez lubieźność zgrzeſzyłem.

Quibús omnibús peractis Sacerdos dicat.

Kyrie eleiſon. Chriſte eleiſon. Kyrie eleiſon. *Pater noſter, &c.*

Ÿ. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos à malo.

Ÿ. Salvum fac ſervum tuum.

R. Deus meus ſperantem in te.

Ÿ. Mitte ei Domine auxilium de Sancto.

R. Et de Sion tuere eum.

Ÿ. Eſto ei Domine turris fortitudinis.

R. A facie inimici.

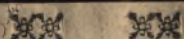
Ÿ. Nihil proficiat inimicus in eo.

R. Et filius iniquitatis non apponatur nocere ei.

Ÿ. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Do

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum Spiritu tuo.

OREMUS.

Domine Deus, qui per Apostolum tuum Jacobum locutus es: infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, ungentes eum Oleo, in Nomine Domini, & Oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittentur ei: cura, quæsumus, Redemptor noster, gratiâ sancti Spiritûs, langvores istius infirmi, ejusque sana vulnera, & dimitte peccata, atque dolores cunctos mentis, & corporis ab eo expelle, plenamque interius, & exterius sanitatem misericorditer redde, ut ope misericordiæ tuæ restitutus, ad pristina reparetur officia. Qui cum Patre, & spiritu sancto vivis, & regnas Deus in sæcula sæculorum. Amen.

OREMUS.

Respice, quæsumus, Domine famulum tuum N. in infirmitate sui corporis fatiscentem, & animam refo-

F 2

ve,

ve, quam creāsti: ut castigationibus emendatus, se tua sentiat medicinā salvatum, Per Christum Dominum nostrum. Amen.

OREMUS.

Domine sancte Pater Omnipotens, æterne Deus, qui benedictionis tuæ gratiam ægris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis: ad invocationem tui nominis benignus assiste, ut famulum tuum ab ægritudine liberatum, & sanitate donatum dexterâ tuâ erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atq; Ecclesiæ tuæ sanctæ cum omni desiderata prosperitate restituas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Ad extremum pro personæ qualitate, salutaria monita breviter præbere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, & ad fugandas demonum tentationes roboretur.

Quædam notanda de extrema Unctione.

Oleum Infirmorum sit anni præsentis, si non sufficiat acceptum, po-

potest affundi non consecratum olivarum tantum, in minori quantitate, quàm fuerit consecratum.

Sacramentum extremæ unctionis tantum est conferendum graviter infirmanti, & vitâ periclitanti; Non tamen differenda extrema unctio, usque dum infirmus sensu, & cognitione careat, vel donec constet eum naturaliter non posse vivere. Id enim non est contra reverentiam, & utilitatem Sacramenti, quod confert sanitatem etiam corporis tempestivè acceptum.

Si inter ungendum incipiat infirmus agonizare ante finitam omnium sensuum unctionem, potest sacerdos velociter sinè crucis forma ungere unum oculum, unam aurem, manum, nares, vel deficiente penitus infirmo unum tantum ex nominatis dicens.

Per istam sanctam Unctionem, † & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Dominus, quidquid per visum, auditum, tactum, gustum, gressum, & olfactum deliquisti.

Ordinarie ante extremam unctionem præmittenda est Confessio, &

Communio, ut Sacramenta necessaria ad salutem; postea utilia, uti: Extrema Unctio.

Quod, si verò nec confiteri, nec communicare valeat, tamen debet ungi, nè omnino finè omnibus Sacramentis decedat. Pueris habentibus sufficientem usum ad peccandum, etsi non communicaverint, adhuc est danda extrema Unctio. Etsi etiam non cognoscatur in Confessione peccatum esse à puero, danda sub Conditione: *si quid per visum &c. deliquisti*. Nam illi hæc unctio proderit ad robur contra tentationes, & morbi molestias, & gratiam augendam.

Perpetuò amentibus non est danda (nam non sunt capaces peccati) nisi ante mortem ad mentem rediverint, & quieti sint. Illis verò danda, qui inciderunt in amentiam, & phrænesim, si ante hoc signa doloris dederint, magis si confessi, & communicati sunt, etiam ligatis, & fortiter tentis.

Multi, Cæci, surdi à nativitate sua possunt ungi, etiam in organis horum sensuum, quibus carent, quia poterant pec-

peccare per interiores potentias, quibus organa correspondent.

Deficiente uno Sacerdote potest alter continuare in sensibus non unctis, vel etiam ungere omnes sensus jam ab alio unctos. Potest ungi æger in eadem infirmitate toties, quoties periculum mortis redit. Potest hoc Sacramentum conferri morti propinquis, ob mortem, ob pestem attractam, ob morsum viperæ, vulnus inflicturn; si est periculum mortis, ob morbum ex partu, non ob ipsum partum, nisi & hic mortem minetur.

Po ostatnim pomazaniu choruiacy z Káplánem niech się znowi (jeżeli by potrzebował, a morwę zamknął) jakim znakiem będzie prosił o rozgrzeszenie? na przykład: przez ściśnienie ręki, okiem raz poraz mgnieniem.

ROZDZIAŁ VI.

Pożegnání z znáiomemi.

Już was wszystkich moich, y znáiomych Pánu Bogu polecam, siebie zaś modlitwom waszym.

Oświadczam się przed Niebem, ziemią, y przed tu obecnymi, przed wszy-

śtkim światem, y piekłem, żem w wie-
rże S. Kátolickiey żył, dożyć w niey,
y umierać chcę, y pragnę za łaska Boża.
Dziękuję przed wszystkim światem,
y przed obecnymi Pánu Bogu moie-
mu za wszystkie dobrodzieystwa iego,
y łáski.

Wyznávam przed Niebem, y obe-
cnymi, żem Páná Bogá mego obraził,
za co dla miłości iego żáluje, á z ser-
cá żáluje.

Przepraszam Májeřtat iego; niebá, y
obecnych proszę, áby mi prořić do-
pomogli, áby Pán moy był mi miło-
ściwym teraz, y ná wieki. Dziękuję
obecnym za stáranie około duszy mo-
iey, y zdrowia moiego, y tym, co mi
wtey chorobie dobrze czynili.

Przepraszam wszystkich obecnych,
y kedy kolwiek mieszkájących, kto-
rychem kiedy kolwiek obraził, złym
przykładem zgorřzył. Prořę nie
przepomináć duszy moiey. A żem
się komu ná przykrzył po śmierci
przykrzyć się nie chcę, ále proszę gdy
będą mieli nádhchnienie, áby duszy
moiey nie przepomináli. Ja teř wza-
iém

iem pokłóñ oddam imieniem ich Bogu
w Troycy S. iedynemu, nayświętszey
Pánnie, y wszystkim świętym.

Zegnam wszystkich tu obecnych,
żegnam y odległych miánowicie NN.
y sercem.

Chcę iednę modlitwę przytym
zgromádeniu uczynić, ktorą gdy bę-
dę kończył, proszę o miłosne. Amen.

Modlitwa.

Wieczny odpoczynek przez krew
Pána Jezusową day mi Pánie,
á światłość wieczna niech mi świeci.
Amen.

*Breve monitum, sed efficax pro
agonizantibus.*

O to już bráćie náymilřzy przyply-
wa czas przenieřenia się z tego
mizernego żywotá, ná odpoczynek,
y wieczny żywot, kończą się prace y
mizerye ná świecie, zácznie my żywot,
w wřelákie dobro obřituiący, toć te-
dy ślusřnie rádownić się mamy, mo-

wiać: *Latus sum in his.* Jesteśmy tu na świecie, iako pielgrzymi, y Przychodniowie do oney szczęśliwey Oyczyzny, którą nam Pan Chrystus Męką swoją zgotował, wzdychamyż mówiąc: *O iak miłe przybytki twoje Pannie zastępow! pragnie, y powstanie dusza moja, do Ciebie Boga mego.*

Pamiętaj na to, że dusza twoja jest ręką Boską stworzona, krwią iego odkupiona, do chwały Niebieskiej przez Sakrament święte sporządzona, dla tego duszę oddaway w Ręce Boskie mówiąc: *In manus tuas Domine. w Ręce twoje Pannie, oddaję duszę moję.*

Polecay się teraz całym sercem w opiekę Pannie Przenajświętszey, proząc Jey, aby cię teraz przyczyną swoją, y w godzinie śmierci ratowała, mówiąc:

Monstra te esse Matrem &c. Pokaż mi się bydź Mątką teraz, teraz one miłostierne oczy do mnie obroć, a Jezusa Chrystusa Syna twoiego w terazniejszey potrzebie, do mnie nakłoń: *Ora pro me sancta Dei Genitrix.* Wzywaj też przyczyny Patronow y Patronek

tronek twoich, żeby się za toba przyczynili, mówiąc: *Sancti Dei omnes intercedite pro me.* *Sancte Michael Arch - Angele* broń mię w terazniejszey potrzebie, abym nie zginął wiecznie w godzinę śmierci mojej. *Am.*

Cum infirmus ad extrema properat, detur ei cereus accensus in dextram dicendo.

O to Oblubieniec twoy do ciebie przychodzi, aby cię wziął z sobą na gody, wychodziż już w drogę sobie nie znaiomą, potrzebuiesz tego światła, któreś na Chrzcie świętym wziął, abyś przed sąd Sędziego na otrzymanie dekretu stanął, masz się tam stawić z wiarą żywą, mówże przynamnię sercem: Wierzę w Boga Oycę wszechmogącego. Wierzę w Jezusa, Syna iego. Wierzę w Ducha świętego, y odpuszczenie grzechow, w tey wierze świętey wychowany jestem, w tey wierze żyłem, w tey y umieram. Jako światło oświeca mnie, tak dobrotliwy Jezu oświeć oczy moje, światłością Wiary świętey, abym nie-

nie zasnął snem śmierci wieczney, aby nieprzyjaciel moy nie ućieszył się z poniżenia mego, odrzekam się czarta przeklętego, y wszystkich spraw jego, zostaję przy Chrystusie, Jezusie Bogu moim, y iemu polecam duszę moję. Amen.

*Porrigendo Imaginem Crucifixi in
manum sinistram dicat.*

Weźmi obraz Odkupiciela twoiego, który przychodzi nawiedzić cię, y pocieszyć w tych boleściach śmiertelnych. Patrz, jeżeli jest boleść, nad boleść męki jego. Oto duszo moja, Bog twój ukrzyżowany umarł dla ciebie, iakoż niepoyrzysz na to! a żalem serdecznym się nie wzruszysz! Gdy umierał, płakało Niebo, a ziemia się trzęsła, a ciebie to nie obchodzi? także to najmilszy Jezus, w oczach duszy mojej wywołany, y ukrzyżowany jesteś. O! JEZU ukrzyżowany, zmiłuj się nademną, pokaż miłosierdzie słudze twemu. Ja niewolnik winny na łożku. Ty ukochany syn Boga żywego, niewinny
na

na krzyżu, ja między powinności, ty między okrutnymi kátami, poćiągnij mnie do siebie, niech niechęć już nikogo znąć, ani się cieszyć, tylko tobą ukrzyżowanym Jezusem. Miłosierny Jezus, do nog twoich upadam, abyś się nademną zmiłował, zapomnijże już o! najmilszy Boże moy nieprawości moich, niech żałuję serdecznie, żem nad krew, y nad mękę twoję Przenajświętsza niepamiętał, żem niewdzięczny łaski, y miłości twojej został. Nawracam się do Jezusa do ciebie Oycze miłosiernego, odpuść mi Jezus moy, który, aby mi żył, raczyłeś umrzeć dla mnie. O! słiczne Nogi Zbawiciela mojego, dla mnie na krzyżu przybite, do was Magdalenę upadam. O! błogosławione Rece, nad których napisany jestem, w waszę się moc oddaję. O! najmilsze Ustażami, y krwią oblane, żółcią poione, niech usłyszę ono słowo od was: Błogosławiony Oycze mego, weźmi Królestwo, które zgotowano od początku świata. O! Oczy náyfłaczetnieysze, z których łzy płyną nad
obmy-

obmyćcie grzechow moich, weyrzycieź, ná mnie, á zbáwiony będę. O! Jezu, ktory słowá żywotá dáiefz, rzecz szczęśliwie do mnie: Dziś zemną bédzieź w Ráiu. Słyżę, że chrapliwym, y konáiacym głosem mowisz: pragne; pragnieź zbawienia mego, á ia pragne ciebie zrodla żywego, iuż nagła śmierć, nástepuie wieczność, Jezu przyimiżę mię do siebie. Jezu, dáy mi umrzeć śmiercią sprawiedliwych pod zbáwiennym cieńiem krzyża twego. Święte Rány twoie niech będą obrona moia. Dáy się ubłagáć przez dobroć twoię, proszę, á zmiłuy się ná demną; iuż w Ránách twoich świętych duszę moię pokládám. Jezu ná krzyżu konáiacy, krzyżownikom odpuszczáiacy, y zá niemi do Bogá Oycá się modlacy. Oto ia krzyżownik, proszę ciebie, ábyś się zá mną do Oycá przyczynił, grzechy moie, ktoremim cię, y bliźniego obraził, láskawie odpusćił, gdyżem był tak záślepiony, że nie wiedział, com czynił; odpusćileś nieprzyacięłom, y ia moim odpuszczám, prosząc: Ábyś mi

mi też tak odpusćił. O! Jezu, przyiałeś do láski Łotrá, oto y ia łotr, skrużonym sercem wołám do ciebie, pomniey ná mnie z śmiertelności moiey wychodzącego, dáy usłyżec słowá: dziś zemną bédzieź w Ráiu. Lubo bowiem łotrem pokutuiącym, iednąk twoim iestem. O Jezu, oddáyże mię Mátcie twoiey zá Syná, áby mi była Mátką, teraz w godzinę śmierci moiey. Jezu ná krzyżu od bolow wysuszony, dla mnie cierpieć pragnący, oto ia pragne zbawienia mego, wykonania woli twoiey, pragne łázmí moimi upał sprawiedliwości twoiey zgásić, pragne skutek obietnicy twoiey otrzymać, pragne złączyć się z tobą, ciebie ná wieki chwalić. Jezu proszę cię, ábym do końca wypelnił práwo twoie, y obserwáncya zakonną, proszę, áby tá godziná była dokończeniem obrázy twoiey, á początkiem życia wiecznego szczęśliwego. O! Jezu w ręce twoie oddáię ducha mego, w Ręce te, ktore mię stworzyły, ktore mię odkupily, z grzechu wydźwignęły, rożnemi mię dobrodziey-

dzieiſtwy udarowały. W Rány te Rak twoich oddaie ducha mego, od złoſliwych nieprzyaóiół broń go, po ſmierci do ſiebie przymii go, aby m cie z ſwiętymi twemi chwalił, na wieki wieków. Amen.

Pytania, ná ktore ma chory odpowiadac uſty, á przynamniemy ſercem.

Wierzyſz ſtatecznie y gruntownie o wſzyſkich Artykułach Wiary ſwiętey kátolickiey, y cokolwiek Koſciół ſwięty Rzymski wierzy, wyznawa, y náucza? R. Wierzę.

Potepiaſz wſzyſtkie kácerſtwa, y záboby, ktore potepia Koſciół ſwięty kátolicki. R. Potepiam. Prágnieſz w Wierze ſwięty Kátolickiey, wiernoſci, wpoſtuſzenſtwie Koſciółá powszechnego ztego ſwiátá zeyſc. R. Prágne. Znaſz ſię do tego, żeſ Pána Bogá rozmaitemi grzechami, wyſtępkami, y inſzemi niedoſkonaloſciami obraził, iżeſ, zá żywotá twego ná tym ſwiecie, nie wedluk ſłanu twego, iákoſ był powinień, życie ſtrawił? R. Znam. Załuięſz ſerdecznie zá wſzyſtkie

ſtkie grzechy twoie, y tego, żeſ uczynkow dobrych zániedbał, y dobrodzieſtw Boſkich niewdzieczen był, y zanie tak, iáko było potrzebá nie dziekował. R. załuię. Załuięſz, żeſ Pána Bogá ze wſzyſtkiey duſzy, ze wſzyſtkiego ſercá, ze wſzyſkich ſił, y zmyſłow, á bliźniego ſwego iáko ſiebie ſámego, nie miłował? R. załuię. Zadaſz zá wſzyſtkie grzechy odpuszczenia? R. zadam. Maſz wolę prawdziwą, aby, ieżeliby cie Bog zachował, á do pierwſzego zdrowia przyprowadził, polepſzyć ſię, y żywotá poprawić, y lepiey niź przed tym Pánu Bogu ſłużyć? R. Mam wolę. Odpuszczaſz teź dla miłoſci Boſkiey wſzyſtkim tym, ktorzy cie kiedy obraźili, lubo ſłowem, lubo uczynkiem, lubo do gniewu, do nie ciepliwoſci, y do turbácyi, przywiedli, álbo teź wczym záſzkodzili? R. odpuszczam. Prágnieſz tego, żeby ci oni odpuſcili, ktorzy iákim ſłowem y uczynkiem obrażileſ? R. Prágne. Maſz zupełną, y doſkonálą wiarę o tym, że ináczey zbáwion byđz nie

możesz, y dożywotá wiecznego, nie wnidziesz, tylko, przez záslugi méki Páná nášzego JEZUSA Chrytusa? R. Mam.

Wzdychánie do Ojczyzny niebieskiej.

Ják mile przybytki twoie Pánie zástepow, chciwie prágne duszá mojá do przybytkow Pániskich.

Szczęśliwi, ktorzy mieszkáią w domu twoim Pánie, ná wieki wiekow chwalić cię będą.

O jednom prošíł Páná, y tego szukác będę, ábym mieszkáł w domu Pániskim po wszystkie dni żywotá mego.

O Porcie! O požádány pokoju! kiedyś, kiedy odpoczne w tobie? Kto, kto záprowódzi mię do Miásta onego obronnego?

Twego, o nayiasnieysza Kráino żyjących! Twego uczestnictwá wielce pragne.

O Narodzie iásnie oświecony! O dziedzictwo wielmożnego w miłości Bogá! Serce moje chciwie prágne towarzystwá twego.

O iásno-

O iásności niebieska! Ktoż mi to dá, ábym sercu memu sprácowánemu w tobie odpoczeniek znalazł?

O zapláto zbyt wielka!

O woýsko naywyższego Bogá! iák wielkie iest szczęście wáśze, iuż wesełcie się, iuż śpiewaycie, w dzień znáczney uroczyłości wáśzey, chwalcie Bogá, gdyż dobry, gdyż ná wieki miłosierdzie iego,

O nayrozkosznieysze poćiechy Boskie! O národzie naywybornieyszy sercu memu! Weźże mię do siebie, pragne záprawdę rozwiązać się z ciálem, y bydź z toba, y w miłości wieczney odpoczywác.

Lepszy iest dzień w przybytkách, ná tyśiacie innych.

Szczęśliwi záprawdę, ktorzy ná wieczórzą Baránká są wezwáni.

Nieszczęśliwy iá człowiek, ktoż mię wyzwoli z ciáła śmierci tey?

Zmiluycie się ná demną, zmiluycie się ná demną przynamniey wy przyiáciele moi.

Święci Boży, iuż náśyceni iestescie, iuż bogáci iestescie, dla czego niech-

G₂

ze,

że, y iá żyję nayrozkosznieyszyn duchem wászym, niech kroluie ná wieki zwámi.

Ty Národzie wyborny, ty mow krolowi swemu, ty proś iego, áby mié godnego uczynił uczestnictwá chwały swoiey.

O Národzie nayiásnieyszý! Twego towarzysztwá, nie z záslug swych pragnę, ále przez krew tego, który mié odkupił, dostąpić nie wątpię: niech tylko mié rátuia záslugi twoie, niech mi pomogá święte Modlitwy twoie.

Mam nadzieię, że ná rámionách Pasterzá mego, á Stworcé twego, zániesiony będę do ciebie, ábym się wesełił ztobá, onym niewymownym weselem wiecznym.

O Żywocie błogosławiony! O Żywocie nayszczeliwshy! któzby mi dáł, ábym ná łonie twóim, po tym upáleniu swiátá tego, po pracách, po niebezpieczeństwach sprácowaná głowę swoię położył.

Day Boże, ábym złożywshy ten wor ciáła mego wszedł do wesela twego, żeby tam z rák Bożych, koronę żywo-

żywotá wziął; żeby tam z Aniolámi y z świętými, przed Máiestátem chwały stwórciela mego stáł, żeby ná obecná twarz Chrystusá Páná pátrzał.

Szczęśliwy iá, y ná zbył szczęśliwy, ieżliże godny będę, ná chwałę twoię, ná szczęście twoię pátrzyć O Miásto Jeruzálem.

Szczęśliwy, y ná wieki szczęśliwy, iá, ieżliże godny będę spiewać piosnki one niebieckie, ná chwałę Krolá wiecznego, y stáć przed Krolew moim, y ieżliże godny będę widzieć go w chwale iego.

Da chorego mówić.

Poracam cié Pánu Bogu Wszechmogácemu, y Nayświętshy Pánu Mátcę Bożę, y dáię cię w obronę wshytkim świętým Wybráným Bożým, A ieżeliby, pokusá, álbó rospacz ná cię przychodzila, polecay się Męce y śmierci Páná nášego Jezusá Chrystusá, y to ustáwicznie przed oczymá sercá twego miley, y z myśli twoiey nie wypuszczay, álbowiem

umęczon iest, y umarł Zbawiciel Pań dla Ciebie, y dla nas wszystkich, abyśmy wszyscy zbawieni byli, y tenże zbawi duszę twoję. Amen.

Oratio perutilis pro agonizante.

WTobie najśłodczy Jezu w boku wlocznie otwartym, w sercu twoim najpokorniejszym, y pod protekcyą bolesney, y prawie na polu umierającego pod krzyżem przenajświętszey Maryi Matki twoiey, jako też oobliwey konających Patronki, Barbary świętey, niech szczęśliwie zasypiam, w pokoju, wspierany zasługami y wielowładną przyczyną. O Dobry y miłosierny Jezu, przez skonanie twoie, y gorzką śmierć twoję, przez pięć Rany Najświętsze twoie, gwoździe y wlocznie, które przenajświętsze zraniły ciało twoie. Proszę cię, abyś, któryś dla mnie tak srogie cierpiał męki, był miłościw mnie grzesznemu, y nie wchodził w sąd z ługą twoim, gdyż większe jest miłosierdzie twoie, a niżeli grzechy moje, nie pamiętaj Panie na złość moję, ale racz,

czey, racz mi pokazać miłosierdzie twoie, w tym ostatnim terminie życia mego, a gdy się duszą moją z ciałem roztawać będzie, racz mi dać te słowa wymówić z skruchą y żalem serdecznym za grzechy: Boże bądź miłościw mnie grzesznemu, y te, któreś ty na krzyżu umierając wymówił: Panie, w Rece twoje polecam ducha mego, przyimi, proszę cię pokornie duszę moję, aby cię z świętymi twoimi chwaliła na wieki wieków. Amen.

Aspirationes Viatoris pro felici morte ad Christum.

Nie wchodź do Sądu z ługą twoim Panie, albowiem nie usprawiedliwi się przed oblicznością twoją, żyjący człowiek.

Nie pamiętaj dobry Jezu nieprawości moich: prędko niech mię uprzedzi miłosierdzie twoie, albowiem ubogim stałem się przed Tobą.

Nie podawaj Panie bestyom duszę ufającą w Ciebie, y duszę żebraką twego nie zapominaj na wieki.

Oświeć najłaskawszy Jezu oczy, abym

aby niezasnął, aby niemowił kiedy
nieprzyjaciel moy. Zwyciężyłem
przeciw niemu.

Twoim sługą jestem Pánie, zbaw
mnie, y niezgub niezbożną duszę moją,
moy Boże.

Uzdrow sługę twego, ufającego w
Tobie.

O Jezu bądźże mi Jezusem, zbaw
mnie, káž mi przyść do siebie, abym
z świętymi twoimi chwalił cię na
wieki.

O moy słodki Jezu kiedy, ciało moje
umrze, day duszy Ráy y krolestwo
Niebieskie.

W Tobie Pánie Jezu pokładam ná-
dzieie moje, niech nie będę pohánbio-
ny ná wieki.

Affekty do konającego ná krzyżu

Jezusa.

Jezu konający ná krzyżu, y dla mnie
umierający, spuść, proszę, ducha
twego Przenayświętszego ná serce
moje; Duchem twoim umocnij Duszę
moją, albowiem samym duchem two-
im Przenayświętzym, żyć chcę, tak

wtym

wtym terażniejszy czasie życia
mego, iáko też y po śmierci mojej.
Jezu moy ná krzyżu umierający, y
konający zá mnie, upadam do Maie-
slátu twego Przenayświętszego, upa-
dam do Nog twoich Przenayświęt-
szych, y wżyskimi silami pragnę
pod nogami twoimi umrzeć nay-
przystoyniey, y nayprzedzey, gdyby
możno, żebym tą śmiercią moją w
nádgradę śmierci twoiey okrutney,
zadosyć uczynić mógł.

Jezu ná krzyżu konający y umie-
rający zá mnie, przez konanie twoie,
przez Duchá Przenayświętszego, kto-
regoś Bogu Oycu Przedwiecznemu
w ręce oddał, proszę cię, abys mi przy-
był ná ratunek, kiedy moy z ciała wy-
nidzie, Tobie samemu ducha moie-
go polecam, łączę, y poświęcam.

Jezu Konający, y umierający ná
Krzyżu dla mnie, któryś Oycá Przed-
wiecznego błagał, y prosił zá krzy-
żowniki twoie, proszę cię pokornie,
modl się zá mną do Oycá twego, kto-
rym cię tak często grzechami moimi
krzyżował, y cięskie rány zadawał.

G 5

upros

106
uprosz mi śmierć dobrą, y szczęśliwą,
y miłością doskonałą napełnioną.

Jezu Konający, y umierający na
krzyżu dla mnie, płynącą krew twoją
Przenajświętszą zbiorę, dla miłości
mnie grzesznego, zbieram, y całuję na-
bożnym sercem, y żądam oraz pro-
sząc Ciebie, abyś w godzinę śmierci
mojej przytomnym byś raczył z
Chwałebną Matką twoją, y świętymi
twoimi, y w liczbę najostatniej-
szych błogosławionych, y wybrá-
nych twoich w ostatnim momencie,
życia mego według wielkiego mi-
łosierdzia policzył, szczodrobliwego
odkupienia Twoiego użył, y dać
raczył.

Jezu Konający, y umierający na
krzyżu dla mnie grzesznego, kocham
cię ze wszystkiego sercem mego, niech
umieram w Ranach Twoich przenaj-
świętszych! O łodki Jezu, y tam niech
odpoczywam na wieki. Amen.

Drugie polecenie się Panu Bogu.

Jezusie Synu Dawidow, zmiłuj się
na demną. Jezu Nazarański Kro-
lu

107
lu Zydowski, Jezusie prawdziwy
Oblubieńcze duszy mojej zmiłuj się
na demną. Jezusie, któryś na krzy-
żu Duchą Bogu Ojcu oddał, ja tobie
duchą mego polecam. Zmiłuj się
na demną nie wchodź w ślad zstępu
twoim Panie, prawdziwy Zbawicie-
lu y Odkupicielu świata, Panie Jezu
Chryście, niewysławiona Ozdoba, y
korona Świętych Paniemek, praw-
dziwe Uzdrawienie chorych, racz
mnie ratować y cierpliwości dodawać
wterazniejszej chorobie mojej.
Wdzięczna słodkości sercem mego, ży-
wości duszy mojej, y miły pokoiu
duchą mego, niechay szczęśliwie od-
pocznie w tobie dusza moja.

Prawdziwy Baranku Boży, który
gładzisz grzechy świata, z gładz y
moje wszystkie grzechy, któremi
cię przez wszystkie żywoty moje obra-
ził. Przez niewinną mękę proszę,
proszę cię, racz mnie przyjąć w poczet
Świętych twoich.

Panie Jezu Chryście, któryś umiera-
jąc na krzyżu Duchą Twego oddał
Bogu Ojcu w ręce, ja też tobie czą-
stę

fu teraznieyszeg o, oddaie ducha mego
w ręce Twoje, któryś umieraiać za
nieprzyaieles się swoje modlił, od-
puść mi wszystkie grzechy moje, a od
nagley śmierci wybaw mię.

Panie Jezu Chryste wgodzine śmierci
moiey, racz mię ratować, a duszę
moję racz przyiać do chwały wie-
czney, aby ciebie ze wszystkiemi
świętymi, y Aniolami chwaliła na
wieki.

Polecanie się Panu Bogu.

Święty Boże, święty mocny, święty
a nie śmiertelny, zmiłuy się nad
nami, bo w tobie tylko ufa dusza mo-
ia, Boże bądź miłościw mnie grzesz-
nemu.

Allocutio od infirmum.

Zapátrui się naymilszy Brácie ná Ob-
lubienca twego, abyś szczęśliwie
śedł wdroge z Najswiętszą Mátką Je-
zuszową, y ze wszystkiemi świętymi.

Suspi-

Suspiria coram Christi Crucifixi

effigie.

Uznay, o Pánie! stworzenie twoie, nie
od cudzych innych Bogow stwo-
rzony iestem, ale od Ciebie samego
Boga żywego, y Prawego. Niech mię
nie zgubi nieprawość moia, ktorego
stworzyła Wszecmocność twoia, y
Dobroć nieogárniona.

Weyźrzy Oycze Przedwieczny z
wysokiego Tronu, oto głos krwie, Brá-
ta nášzego, za nami woła z krzyża, do
Ciebie. Wysłuchay Oycze Przedwie-
czny głos krwie Syná Twego; wey-
rzy náyłáfkáwszy oycze, ná niewin-
ne ręce Syná Twego Jezusa Zbáwi-
ciela y Odkupiciela nášzego, z kto-
rych płynie przenáyswiętsza krew, a
odpuść nieprawości moie.

Obacz Bok przekłoty, y Serce dla
miłości moiey otwarte, mnie z tegoż
zrzdla odnow, y obmy.

Suspiria ad Beatissimam Virginem

Mariam.

Mátko Boska pámieta y ná mnie, te-
raz, y wgodzine śmierci moiey.
Przybądź mi ná ratunek Panno Náy-
świę-

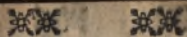

świątśza, wewszystkich sprawách moich, á nie opuszczay mię w godzinę śmierci moiey. O Nayświątśza Páno, przez onę miłość Boska, która serce twoie pálało, przez miłosierdzie twoie, ktorem każdego okrywa, szkóry się pod twoy płaszcz miłosierdzia ucieka. Pámietay ná mnie teraz y w godzinę śmierci moiey, miey słáráníe o mnie y o ostatnim terminie życia mego, przez Ciebie odebrałem łáskę miłosierna Mátko, przez twoie też ręce polecam y ofiáruję, ducha mego Bogu memu, ábym go widział, y chwalił ná wieki.

O Jezu, proszę cię przez Maryá, O Maria, proszę cię przez Jezusá, O Jezu y Maria proszę Wás przez Troycę Przenayświątśza. O Troyco Przenayświątśza, proszę cię przez miłość, iáko się kochasz, zmiłuy się nádemną, ábym szczęśliwie umárl, ná większą Twoie Chwałę, y miłość, ábym was kochał, y chwalił ná wieki,

W ręce Twoie, Pánie, polecam ducha mego. Pánie Jezu Chryste przyimi dufkę moję. Marya Matko Nayświą-

świe-

świątśza modl się za mną. Maryá Mátko miłości, Mátko wfzelákiewli-tości, broń nas od skonánia złego, y od czártá przekłétego, tákże piekła gorącego.

Pocáłowáníe ran Páná Jezusá.

O Nogi Páná moiego dla mnie ná krzyżu przebite cáluję was przyimiyćie mię z Mágdáléną, prágne was cálować tym affektem, iáko was cálowała Mágdáléná, iáko was cálowáli kiedyś święci pokutuiacy.

Cáluję was ręce Jezusowe gwoźdmí okrutnie zránione, przytulćie mię do siebie, wam polecam Ducha mego w godzinę śmierci moiey.

Cáluję cię Głowo Jezusá moiego okrutnie cierniem zrániona, racz myślic o zbáwieniu moim.

Cáluję was oczy Jezusowe dla mnie krwią zálane; obrocz cię sie ná mnie grzeszniká, ábym zá grzechy moie gorzkie łzy wytoczył.

Cáluję was rámioná Jezusowe dla mnie pod ciężarem krzyżowym zránione, niech mi dla ciebie wfzystkie boleści słodnieja. Cá-

Cáluię cię szyio Jezusowa dla mnie
żelaznym łańcuchem obciążona, day
mi to, abym z grzechow moich był
rozwiązany.

Cáluię cię serce Jezusá moiego dla
mnie przebite. Czemużem cię nie
kochał Pánie moy, iákom był powi-
nien? kocham teraz iáko moge nay-
bárzieszy, y kochać będę ná wieki. Za-
tay mię w ranie sercá twego Nayko-
chańszy Jezu przy skonaniu moim
przed wszystkiemi nieprzyaciółami
memi dufznemi. Cáluię cię dla mnie
ostrą włócznią przebite! y przepra-
zdam cię z żalem serdecznym, żem
cię serdeczną miłością, iákom był po-
winien, nie kochał, a zaniebdałem
nieszczęśliwy; teraz wyznając glu-
pstwo moje, Jezu nayukochań
Pánie moy, teraz, lubo nie rychło,
kocham cię z całego sercá, y z ca-
ley duszy, nád wszystko stworze-
nie, nád pojęcie moje, y kochać cię
będę ná wieki; Mieyże dobry Jezu,
dobre serce do mnie, od tad, aż ná
wieki.

Akty

Akty

Cálujac Obraz Naysf. Panny.

Cáluię was nogi Bogárodzicy Pán-
ny dzwiganiem Pána Jezusá w
wnętrznosciach Mácierzyńskich zá-
wártego poświęcone: O Nogi Mátki
Bogá moiego, ktoreście stárly głowe
wézá piekielnego, zetrzyicie mu iá ná
nowe, aby mi przy śmierci moiey
škodzić nie mogli.

Cáluię was ręce, Mátki Bogá moie-
go piástowaniem Pána Jezusá poświę-
cone, O ręce swięte ná wászę opiekę
oddáię ducha moiego.

Cáluię cię serce Mátki Bogá moie-
go przybytku Ducha swiętego Do-
świadczyłem Bogá Rodzico Panno żeś
przez wszystek żywot moy miała do-
bre serce do mnie, a iam tego nie za-
służył. Niech się tego sercá twoie-
go swiętego, w godzinę śmierci mo-
iey doświadczę.

H

Dzięk.

*Dziękczynienie Troycy Przenaj-
świętszej.*

Dziękuję Panie, y Boże moy: za
wszystkie dobrodzieystwa twoie,
mnie niegodnemu grzesznikowi da-
ne; niech Cię Panie, za to błogosła-
wią wszyscy Aniołowie, y święci zto-
bą kroluicy, kápłani Páńscy, y wszy-
stkie dusze Spráwiedliwych.

Wiele słońce uczyniło dni od stwo-
rzenia światá, wiele miesiąc nocy, wie-
le jest gwiazd ná niebie, wiele piałku w
gorách po wszystkim świecie, y w mo-
rzu kropel, Kwiećia, y liśćia ná drze-
wách: tak wiele przynáymniej rázy,
prágne Panie moy za każde zosobna
dobrodzieystwo twoie dziękować.

Wiele átomow; to jest naymniej-
szych proszkow, ktore się w promie-
niách słońecznych wydáją.

Wiele pierza ná wszystkim ptá-
stwie w całym świecie wiele ziarkow
naydrobniejszych w zbożách od po-
czátku światá było, y do skończenia
iego będzie, tyle rázy prágne za káz-

de

de dobrodzieystwo dziękować tobie
Boże moy.

Wiele iskierk ognia w całym swie-
cie, ile páry gorący, y upátow, ile
zimná lodu, iniegu, ile kropel w nie-
zmierzonym było potopie, ile swiá-
tłości, y ciemności, ile ludzi y zwie-
rząt ná ziemi, ile Aniołow, y Swię-
tych twoich wniebie, ile potępionych
spráwiedliwym sádem twoim w pie-
kle, y w czyścú záttrzymanych dusz;
słowem: ile słow, krokow, ruszenia,
skinienia, okiem mrugnienia, y ode-
technienia wzyających rzeczách, tyle
rázy chcę, y prágne dziękować Ci za
dobrodzieystwa twoie.

A nád to: zbieram wszystkie dzięk-
czynienia moje y wszystkich tobie
dzięki oddáających, y oneć wszystkie
za dobrodzieystwa twoie ofiaruję, y
błogosławię Ciebie Bogá Oycá, y Sy-
ná, y Duchá Świętego ná wieki wie-
kow. Amen.

Ha

Dzię-

Dziękczynienie Pánu Jezusowi za odkupienie.

Jákoż Ci Pánie dziękować mam: za krwawe odkupienie twoie, y za łáski, ktoremys mię z grzechow wyrwał, y od nich tak wiele razy zachował?

Jácoć podziękować mam za wszystkie krzyże utrapienia y dolegliwości ná mnie dopuszczone, ktore, gdybym był umiał ná zbawienie záżyć, O iákobym się był oczom twoim upodobał, za cóc nágodne podziękowanie wszytkę mękę twoię przenayświętszą ofiaruję.

Dziękczynienie Pánnie Przenayświętszey.

Kiedyżeś mi się Mátką nie stawila? Mátko Syná Bożego: Mátko Pána, y Bogá mego; Izali w potrzebách moich dużnych, lub doczesnych, dobrodzieystw twoich nie záżywałem, y nie odbierałem?

Opátrowálaś mię Mátko Nayświętsza, iáko iednego z kochánkow twoich,

ich, á iam ci godnie nieślużył, y náleżyła cię nie kochał miłością.

Rad bym w nádgrodę tego, áby w tym momencie rozgorzało się serce moje miłością twoią.

Wiec Mátko Bogá moiego. Kocham cię po Bogu, y Pánu Jezusie ze wszytkiego serca naybárdziej.

Prágne cię nie tylko w szczęśliwey wieczności poznać, ále osobliwie przy zkonaniu moim oglądać.

Coż ci za tę dobroczynność twoię ofiaruję? otoć ofiaruję same dobrotliwe ku grzesznikom serce twoie, y wnetrzności, ktore się w miłosierdzie obrociły: ofiaruję y one plesń twoię, ktoraś złożyła w Domu Jána Świętego, mówiąc: Wielbiy duszo moia Pána mego.

Dziękczynienie Aniołowi stróżowi.

A ktosż po Bogu, y Nayświętszey Pánnie pierwszy Dobroczynca, y Dobrodziey moy? iáko ty Aniele strózu moy kochány.

Choćbym dla honoru twoiego

H₃

zdro-

zdrowie moje polożyl, ieszcze by to
mala wdzięczność była.

Kiedyżes odemnie odstąpił? kiedyś
mnie odstąpił? a co cudowniey-
sza, chociażem grzeszył, przecięć ty
mnie nie opuszczal.

O iako wiele razy mogłem zginać
na ciebie y duszy, a tyś mnie kochany
Aniele strożu na ręku swoich piastu-
jąc, bronił, y zachował.

Zal mi serdecznie, żeś prawie do tąd
poćiechy ze mnie nie miał: Często-
cie nie słuchał, często się ciebie nie
wstydzil; często O tobie iakoby cie
przy mnie nie było, zapomniat, a tyś
mnie nigdy nie odstępował.

Przepuść że mi to dla miłości Bo-
żey, dla miłości duszy moiey, którą
wiem, że ty kochasz.

Nie zapominayże mnie y teraz,
abyś miał wieczną z pozyskania du-
szy moiey poćiechę, a po wyisćiu iey
z ciála miey że ią w stroży swojej, na
wiedzay że ią, y poćieszay w czyściu,
a ią tobie za to ofiaruję smak y podo-
banie Bogá mego, w Trojcy iedyne-
ktoremu z tak troskliwego pieczolo-

wania

wania twoiego O duszę moję, ofia-
ruję chęć Nayświętszey Panny, kto-
rą ma ku tobie, żeś mi dobrze czynił,
boć ona mnie, lubo nie godnego ko-
cha, y ma za sługę swego.

Akty

Przez ktore zaleca się chory miło-

śierdziu Boskiemu.

O Jezu, wręce twoje przenayświę-
tsze oddaie ducha moiego: w
te ręce, ktore mnie odkupiły, y z grze-
chow wydzwignęły, różnymi dobro-
dzieystwy nadawały, przeciwno po-
kusom ratowały.

O Jezu, bądź mi Jezusem, y Zbá-
wicielem moim teraz, y w godzinę
śmierci moiey.

O Mátko Boska, ratuy mnie niewol-
niká twoiego, nie opuszczay mnie w tę
godzinę, na ktorey zawisło wieczne
duszy moiey zbawienie.

Przedwieczny Oycze, przez ży-
wot, y śmierć Syná twoiego, day mi
szczęśliwie w łasce twoiey dokonać,
y umrzeć.

Jezu przez ostatnie słowa, koremiś

H 4

umie-

umierając na krzyżu, Duchą przenajświętszego Ojcu przedwiecznemu poraczył. Duchą moiego teraz, y przy dokończeniu życia przyimiy w ręce twoje.

Duchu przenajświętszy, tchnieniem twoim ożyw ducha moiego z ciała wychodzącego.

Troycę przenajświętszą jedyny Boże zmiłuy się nademną zbaw mię. Jezus Nazareński, Królu żydowski, broń mię nagley, y zley śmierci.

Spraw to dobrotliwy Jezus! aby ostatnie tchnienie moje było tchnieniem twoim.

O Jezus, niechże będzie ostatni akt życia moiego miłować cię na wieki.

Boże miłosierdzia, Boże pociechy bądź miłościw mnie grzesznemu.

Wierzę żywą wiarą, że przyjdiesz sam sędzić mię, bądź że mi miłosierny, a nie sędź mię według wielkości grzechów moich, ale według wielkiego miłosierdzia twoiego.

Niech się wstawi miłosierdzie twoje na demną, bo w tobie nadzieję pokładam.

W dzień

W dzień sądu twego proszę cię, abyś mi był miłosierny, y karanie wszelkie odemnie oddalić raczył.

Królu straszliwy, który same wybrane twoje zbawiaśz darmo, zbawże też y mnie O Dobro nieprzebrane!

Wzdycham, iako obwiniony, Odpuść Boże nieskończony,

Nielicz mię w potzcie z Kozłami, Daj miysce miedzy owcami,

Na prawicy, gdzie wybrani, Wspomniy Jezus z łaski swojej,

Nie trać mię dla złości moiej, Panie, Oto! ja ściśniony strachem sądów twoich za grzechy moje, do Ciebie się uciekam zrzodła wszystkiego miłosierdzia, y łaskawości do Ciebie Lekárzu mój pospieszam, na zleczenie grzechami zranioney duszy moiej.

Mam ufność Panie w litości twoiej, ktorey nie maż konca.

Większa jest Panie dobroć, y miłosierdzie twoje, a niżeli nieprawości moje.

Nie upatruyżę mój Panie wielkości grzechów moich, ale według wiel-

Hi

kie-

kiego miłosierdzia twoiego, bądź mi-
łościw grzesnikowi.

Panie jeżeli niewinność straciłem,
miłosierdzia jednak twoiego nie
zniołem.

Jeżeli popełniłem to, za co mnie
potępić możesz; aleś Ty Panie nie
stracił tego, czym mnie zbawić możesz.

Boże dla ciebie tylko żałuję za
wszystkie nieprawości moje, zmiłuy
się na demna.

Boże wydziedziczam się ze wszy-
stkiego, coś mi dał, tobie nay większe
prawo do tego przypisuję, y tobie to,
y mnie samego oddaie.

Weyrzy na mnie, a zmiłuy się na
demna.

Wyśłuchayże głos moy według nie-
skończonego miłosierdzia twoiego.

Panie nie w gniewie twoim stro-
fuy mię, ani w zapalczywości twoiey
karz mię.

Panie Jezu Ckryste: postaw mekę,
Krzyż, y śmierć twoię między sądem
twoim, y śmiercią moją.

Ochotnie teraz wszystkie przy-
muie meki, abym od wiecznych wol-
ny został.

Pá-

Panie niech będzie serce moje czy-
ste w sprawiedliwościach twoich,
abym nie był pohąnbiony.

Ná wieki nie zapomnie sprawiedli-
wości twoich, albowiem nimi oży-
wiłeś mię grzesznika.

Pod twoję obronę uciekam się swię-
ta Boża Rodzicielko, moimi prozba-
mi nie racz gardzić.

Pátronie moy S. N. mnie na chrzcie
S. dany za Opiekuną, y Patroną. Prze-
prasza cię, że nietak jako się godzi-
ło, y należało Imię twoje piałowa-
łem, y nośilem. Nie naśladować cię
w świętych enotach twoich, ale cię
zasmucając grzechami, y złym życiem
moim.

Nie pamiętáyże głupstwa moiego,
ale iakoś mię przez całe życie moje
strzegł, y broił, tak y w godzinę śmier-
ci moiey pokasz mi się Pátronem, y
moim obrońcą.

Akty

Nabożne przy konaniu człowieka.

Z Miłuy się na demna Boże, według
wielkiego miłosierdzia twoiego.

Nie

Nie gardź słodki Jezu, pokornym,
y skruszonym sercem moim.

Nie racz pamiętać ná grzechy y
nieprawości moje.

Bądź mi Boże obrona, ucieczką, y
Domem.

Najświętsza Panno, strzeż sercá
mego, najszłodszy Jezu, niewychodź
z niego.

S. Jozefie piastuiący Jezusá Zbawi-
ciela moiego, po narodzeniu, niech
przez ręce twoie idzie do niego duszá
moią.

S. Jozefie pociechy słodkie z Jezu-
sem máiacý; Niech przez twoię przy-
czynę duszá moią do záżywania Nie-
bieskich słodkości, doprowadzona
będzie.

Panie, nie według grzechów moich
sprawuy się zemną, ale według wielkie-
go miłosierdzia twoiego.

W Tobie Boże miałem, y mam ná-
dzieię, niech nie zgine.

Panie spuść rękę z wysokości, á
wyrwy mię, z mocy nieprzyaciela
moiego dusznego.

O Boże! niechże mię nie traći nie-
prá-

prawość moią, ktorego stworzyła do-
broć twoią.

Strzeż mię Panie, iáko zrzenieć
oká, pod cieniem skrzydeł twoich
zachoway mię.

Panie, odpuść słudze, dla ktoregoś
nie przepuścił Synowi Twoiemu ie-
dnorodzonemu.

Jezu, day mi się ublagác przez do-
broć twoię.

Pamiętay Jezu, ná stworzenie two-
ie, ktoreś krwią swoią przenajświę-
tszą odkupił.

Panie, wszákeś rzekł: proście, á
otrzymacie, Oto ja proszę odpusz-
czenia, odpuście mi miłosiernie.

Rzekłeś: szukaycie, á znajdzie-
cie, Oto ja szukam láski twoiey, uży-
czcie mi. ieý słodki Jezu.

Rzekłeś Panie: daycie, á będzie
wam dano. Oto ja siebie wszystkiego
daię tobie, ábym wzáiemnie ciebie
otrzymał, y z tobą się w chwa-
le wieczney cieszył.

Bądźże miłościw grzechom moim
Panie dla imienia Twoiego.

Oycze, nieprzebránego miłosier-
dzia

dzia, pokaż litość twoję nądemną grzesznym, a wszystko nagrodzę z miłości najmiłszego Syna twojego.

Panie, żałuję serdecznie, nie dla tego, że się boję piekła, ale, że Cię serdecznie kocham, y kochać bez przestanku chcę, y pragnę.

Panie, któryś mię grzeszniką tak długo cierpiał na świecie, y przydługileś mi życia, lubo w nieprawościach moich, dayże mi przy dokonczeniu dni moich znak miłosierdzia twoiego, odpuść nieprawości moje.

Panie, ratuj mię, abym nie zginął, bądź Bogiem, y obrońcą moim.

Panie, w ręce twoje najświętsze oddaę ducha moiego.

Niechżeć się podoba Panie, abyś mię zbawił.

Panie, pospiesz się na poratowanie moje, zbaw mię dla miłosierdzia twoiego.

O Jezu, żywocie moy, ożyw mię łaska twoja.

O Jezu mocy moiá: umocnij mię przeciwko Nieprzyjacielowi dusz memu.

O Je-

O Jezu, dobroci moiá: przychcę mię do siebie.

Miluję, moy Panie, twoję sprawiedliwość, moc, y miłosierdzie.

Panie dla Ciebie na dewszystko brzydzę się grzechami.

Panie, Jezu moy najśłodczy przyjmuję wszystkie mizerye, uciłki, y dolegliwości, chwając upodobanie twoje.

Panie ochotnie przyjmuję, cokolwiek na mnie dopuścisz, iako kropelki gorzkiey miłości twoiey, y owłzem: jeżeli się podoba, nie kropelki, ale cały kielich miłości y śmierci twoiey pełnić gotowy jestem.

Miłościwy sędziá Boże, tu pal, tu siecz, bylebyś na wieki przepuścił.

Boże, Oto ja w rękach twoich, czyn coć się podoba zemna, y żyć, y umierać, iako ty chcesz pragnę.

Panie, z tobą cierpieć, y umrzeć, a niżeli bez Ciebie cieszyć się, y żyć.

Przyday Panie boleści, ale doday oraz cierpliwości, tu mi nie folguy, abyś na wieki zfolgował, y poćieszył.

Panie

Panie niechże mi obmierźnie
wszystko wesele, które jest bez Ciebie.

Jezu kochany; żadnych krzyżów
nie stracham się, żadnych nieprzyja-
ciół nie boję się, żadnych mizeryi nie
wzdrygam się, albowiem ty jesteś cier-
pliwością moją.

Jezu, dla mnie okrutnie na krzyżu
rospięty y w ciężkich boleściach zo-
stający, dodayże mi cierpliwości a
zmiłuj się na demną.

Mátko Bolesna, ratuj mię w utra-
pieniu moim, przez boleść twoją, kto-
raś w on czas miała, gdy Syn twój
konał, tyś pod krzyżem stała, uprosz
mi dobrą y szczęśliwą śmierć.

Bárbára święta, Pátronko końią-
cych pokasz mi się też Mátką w go-
dzinę śmierci mojej.

Panie, nie pamiętaj na grzechy mło-
dości mojej, z niewiadomych, y cu-
dzych grzechów oczyść mię Panie.

Jezu na krzyżu zawieszony, prą-
gnę, y proszę Cię; aby w ostatni mo-
ment życia mojego naygorętsza mi-
łość twoją, serce moje rozpaliła.

Jezu

Jezu umierający, niechay śmierć
twoją będzie życiem moim.

Śmierć Mátki twojej nayświętszej,
dobry Jezu, niech mi sprawi szczę-
śliwe skonanie.

Śmierć wszystkich Świętych twoich
niech uczyni, drogą śmierć moję
przed tobą.

Pragnę umrzeć abym się stał ofia-
rą tobie Boże mój.

Niech umrę, żebym żył na wieki
z tobą Bogiem Odkupicielem moim.

Na rękach twoich ukrzyżowany
Jezu umierać pragnę.

Wyprowadź duszę moję z wiezie-
nia, na wyznanie, y chwalenie Imię-
nia twoiego.

Nie chcę żyć, gdy Jezusa umierają-
cego widzę.

Zaluję serdecznie, że był kiedy
taki czas, którego ja nie chciałem, coś
ty chciał, a to chciałem, coś ty nie
chciał.

Jezu na krzyżu końiący, krzyżo-
wnikom odpuszczający, Oto ja krzy-
żownik twój proszę Cię, abyś mi od-
puścił, iakoś tym odpuścił, ktorzy

I

Cię

cię krzyżowali, gdyżem ia był tak
zślepiiony, żem nie widział, com
czynił.

Jezu, przyiąłeś do Jąski Łotrą, oto
ia Łotr, sercem skruszonym, wołam
do ciebie; Pámietay ná mnie, ześ
mie krwią twoią odkupił.

Dayże mi słyszeć owe słowo: dziś
będziesz ze mną w Ráiu.

O Jezu oddayże mię Mátce swoiey
zá Syná, aby mi była Mátką teraz y
wgodzinę śmierci moiey.

Hic resignatio repetitur in ex-
piratione.

*Deinde accensâ eâdem candelâ, genibus
flexis, cum omnibus circumstantibus breves
Litanie devotè recitantur in hunc modum.*

Kyríe eleyson. Chríste eleyson.

Kyríe eleyson.

Sancta MARIA, Ora pro eo, vel pro ea.

Omnes Sancti Angeli & Archangeli.

Orate.

Sancte Abel, Ora pro eo.

Omnis Chorus iustorum, Ora pro eo.

San-

Sancte Abraham, Ora pro eo.

Sancte Joannes Baptista, Ora pro eo.

Sancte Joseph, Ora pro eo.

Omnes Sancti Patriarchæ & Prophe-
tæ, Orate.

Sancte Petre, Ora pro eo.

Sancte Paule, Ora pro eo.

Sancte Andrea, Ora pro eo.

Sancte Joannes, Ora pro eo.

Omnes Sancti Apostoli & Evangeli-
stæ, Orate pro eo.

Omnes SS. Innocentes, Orate pro eo.

Sancte Stephane, Ora pro eo.

Sancte Laurenti, Ora pro eo.

Omnes SS. Martyres, Orate pro eo.

Sancte Sylvester, Ora pro eo.

Sancte Gregori, Ora pro eo.

Sancte Augustine, Ora pro eo.

Omnes SS. Pontifices & Confessores,
Orate pro eo.

Sancte Benedicte, Ora pro eo.

Sancte Francisce, Ora pro eo.

Omnes Sancti Monachi & Eremitæ,
Orate

Sancta Maria Magdalena, Ora pro eo.

Sancta Lucia, Ora pro eo.

Omnes SS. Virgines & Viduæ, Orate.

Ia

Omnes

Omnes Sancti & Sanctæ DEI, Intercedite pro eo.

Propitius esto, Parce ei Domine.

Propitius esto, Exaudi eum velemus Domine.

Ab ira tua, Libera eum Domine.

A periculo mortis, Libera eum Dom.

A mala morte, Libera eum Domine.

A poenis Inferni, Libera eum Domine.

Ab omni malo, Libera eum Domine.

A potestate Diaboli, Libera eum Dom.

Per Nativitatem Tuam, Lib. e. Dom.

Per Crucem & Passionem Tuam.

Libera eum. Dom.

Per mortem & Sepulturam Tuam.

Libera eum. Dom.

Per gloriosam Resurrectionem Tuam.

Libera.

Per admirabilem Ascensionem Tuam.

Libera.

Per gratiam Spiritûs Sancti Paraclyti.

Libera.

In Die Judicii. Libera eum Domine.

Peccatores. Te rogamus audi nos.

Kyrie eleyson. Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Dein-

Deinde cum in agone sui exitus anima anxietur, dicantur sequentes preces.

Proficiscere anima Christiana de hoc mundo in Nomine DEI Patris, † Omnipotentis, qui te creavit: in Nomine JESU Christi Filii DEI vivi, † qui pro te passus est: in Nomine Spiritûs Sancti, † qui in te effusus est: in Nomine Angelorum, & Archangelorum, in Nomine Thronorum & Dominationum: in Nomine Principatum, & Potestatum: in Nomine Cherubim & Seraphim: in Nomine Patriarcharum, & Prophetarum: in Nomine Sanctorum Apostolorum, & Evangelistarum: in Nomine Sanctorum Martyrum, & Confessorum: in Nomine Sanctorum Monachorum, & Eremitarum: & in Nomine Sanctorum Virginum, & Omnium Sanctorum & Sanctarum DEI: hodie sit in pace locus tuus, & habitatio tua in Sancta Sion. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

DEUS misericors, DEUS Clemens, DEUS, qui secundum multitudi-

nem miserationum Tuarum peccata
pœnitentium deles, & prætorum
criminum culpas, veniâ remissionis
evacuas; respice propitius super hunc
famulum Tuum N. & remissionem
omnium peccatorum suorum tota
cordis Confessione poscentem depre-
catus, exaudi. Renova in eo Piissime
Pater, quidquid terrena fragilitate
corruptum, vel quidquid Diabolica
fraude violatum est: & unitati Cor-
poris Ecclesiæ membrum redemptionis
annecte. Miserere Domine gemitum,
miserere lacrymarum ejus, &
non habentem fiduciam, nisi in tua
misericordia, ad Tuæ SACRAMEN-
TUM reconciliationis admitte. Per
Christum Dominum nostrum. R. Am.

Commando te Omnipotenti DEO,
charissime frater, & ei, cujus es
creatura, committo: ut cum huma-
nitatis morte interveniente persolve-
ris, ad auctorem tuum, qui te de li-
mo terræ formaverat, revertaris. Egre-
dienti itaque animæ tuæ de Corpore
splendidus Angelorum cætus occur-

rat:

rat: judex Apostolorum tibi Senatus
adveniat: Candidatorum tibi Marty-
rum Triumphator exercitus obviet:
liliata rutilantium te Confessorum
turma circumdet: jubilantium te Vir-
ginum Chorus excipiat: & beatæ quie-
tis in sinu Patriarcharum te comple-
xus astringat: mitis atque festivus
Christi JESU tibi aspectus appareat,
qui te inter assistentes sibi jugiter in-
teresse decernat. Ignores omne, quod
horret in tenebris, quod stridet in
flammis, quod cruciat in tormentis;
Cedat tibi teterrimus sathanas cum
satellitibus suis: in adventu tuo te
comitantibus Angelis contremiscat,
atque in æternæ noctis chaos imma-
ne diffugiat. Exurgat DEUS † &
dissipentur inimici ejus, & fugiant, qui
oderunt eum, à facie ejus. Sicut de-
ficit fumus, deficient; sicut fluit cera
à facie ignis, sic pereant peccatores à
facie DEI: & justī epulentur, & exul-
tent in conspectu DEI. Confundan-
tur igitur & erubescant omnes tarta-
ræ legiones, & ministri sathanæ iter
tuum impedire non audeant. Libe-

ret

ret te à cruciatu Christus, qui pro te crucifixus est: liberet te ab æterna morte Christus, qui pro te mori dignatus est. Constituat te Christus Filius DEI vivi inter paradisi sui semper amæna vireta, & inter oves suas, te verus ille Pastor agnoscat. Ille ab omnibus peccatis tuis te absolvat, atque ad dexteram suam in Electorum suorum te sorte constituat. Redemptorem tuum facie ad faciem videas, & præsens semper assistens, manifestissimam beatis oculis aspicias veritatem. Constitutus igitur inter agmina Beatorum, contemplationis Divinæ dulcedine potiarius in sæcula sæculorum. R. Am.

ORATIO.

Suscipe Domine servum tuum in locum sperandæ sibi salvationis, à misericordia Tua. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui ex omnibus periculis inferni, & de laqueis pœnarum, & ex omnibus tribulationibus. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui,
sicut

sicut liberâsti Enoch, & Eliam de comuni morte mundi. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Noë de diluvio. R. Am.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Abraham de Ur Chaldæorum. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Jacob de passionibus suis. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Isaac de hostia, & de manu Patris sui Abrahæ. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Loth de Sodomis, & de flamma ignis. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Moysen de manu Pharaonis Regis Ægyptiorum. R. Am.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Daniele de lacu Leonum. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti tres pueros de Camino ignis ardentis, & de manu Regis iniqui. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui,
Iç sicut

sicut liberâsti Susannam de falso crimine. R. Amen.

Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti David de manu Regis Saul, & de manu Goliæ. R. Amen.

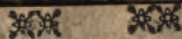
Libera Domine animam servi Tui, sicut liberâsti Petrum, & Paulum de carceribus. R. Amen.

Et sicut Beatissimam Theclam Virginem & Martyrem Tuam de tribus atrocissimis tormentis liberâsti, sic liberare digneris animam hujus servi Tui, & tecum facias in bonis congruere Coelestibus. R. Amen.

ORATIO.

Commendamus Tibi Domine Animam Famuli Tui N. præcamurque Te Domine Jesu Christe, Salvator mundi, ut propter quam ad terram misericorditer descendisti, Patriarcharum finibus insinuare non renuas. Agnosce Domine creaturam tuam, non à Diis alienis creatam, sed à Te solo Deo vivo, & vero: quia non est alius Deus præter Te, non est se-

cun-

cundum opera Tua. Lætifica Domine animam ejus in conspectu tuo, & ne memineris iniquitatum ejus antiquarum, & ebrietatum, quas suscitavit furor, sive fervor mali desiderii. Licet enim peccaverit, tamen Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, non negavit, sed credidit; & zelum Dei in se habuit, & Deum, qui fecit omnia fideliter adoravit.

ORATIO.

Delicta juventutis, & ignorantias ejus, quæsumus, ne memineris Domine; sed secundum magnam misericordiam Tuam, memor esto illius in gloria claritatis Tuæ. Aperiantur ei coeli, collætentur illi Angeli. In regnum tuum Domine servum tuum suscipe. Suscipiat eum Sanctus Michaël Archangelus Dei, qui militiæ cœlestis meruit Principatum: veniant illi obviam Sancti Angeli Dei, & perducant eum in civitatem cœlestem Jerusalem. Suscipiat eum, Beatus Petrus Apostolus, cui à Deo claves regni cœlestis traditæ sunt. Ad-

ju-

juvent eum Sanctus Paulus Aposto-
lus, qui dignus fuit esse vas electionis.
Intercedat pro eo Sanctus Joannes ele-
ctus Dei Apostolus, cui revelata sunt
secreta Coelestia. Orent pro eo omnes
Sancti Apostoli, quibus à Domino da-
ta est potestas, ligandi, atque solven-
di. Intercedant pro eo omnes Sancti
Dei, qui pro Christi Nomine tormen-
ta in hoc saeculo sustinuerunt: ut vin-
culis carnis exutus, pervenire mereat-
ur ad gloriam regni coelestis: prae-
stante Domino nostro Jesu Christo.
Qui cum Patre, & Spiritu Sancto vi-
vit & regnat in saecula saeculorum.
✠. Amen.

ROZDZIAŁ VII.

Si infirmitas prolongetur.

Akty

*Proszeniá Páná Bogá O wszelkie
láski.*

Boże moy proszę cię o poznánie za-
cności twoiey, y O poznánie po-
dłości moiey.

Proszę

Proszę cię O odpuszczenie grze-
chow, O nábycie láski, O osiągnięcie
chwały wieczney.

Proszę cię O podwyższenie Ko-
ścioła S. y wykorzenie Herety-
kow, O zgodę Pánów Chrześciań-
skich.

Proszę cię za wszystkie zákony od
Kościoła S. przyjęte approbowane,
za wszystkie osoby tobie postubione.

Proszę cię za wszystkie bliźne mo-
je, przyjaćioły, y nieprzyjaćioły, po-
krewne y wszystkie stany Kościoła
twego, y wszystkiego Chrześciaństwa,
abyś im dał zgodę, iedność, y miłość,
abyś tak był od wszystkich, znány,
kochány, chwałony, y wielbiony.

Proszę cię też za siebie samego
grzeszniká, abyś mię nie oddalał od
láski, y miłosierdzia swoiego, kázde-
go momentu życia moiego, ale osobli-
wie w godzinę śmierci moiey.

Proszę cię, y żebrzę miłosierdzia
twoiego Boskiego; abyś mi wszystkie
grzechy odpuszczyć raczył, y po zeyściu
z tego mizernego świata duszę moję
do chwały swoiey świętey przyjął, O
toż

tosz y ze wszystkimi grzesznemi do miłosierdzia twoiego suplikuie.

Proszę cię także osobliwie, za wszystkimi Konającemi, abyś im dał łaskę swoję, y za umarłemi, abyś ie przyiał do chwały wieczny.

Dyrekcya albo ofiarowanie codzienne.

Nayłaskawszy Boże, ktoremu ia wszystkiego samego siebie z wielu miar dać winny: tobie ia wszystkiego siebie zupełnie, myśli, słowá, y uczynki wszystkiego żywota mego, ále osobliwie dzisieysze, śmierć też moię, pospołu z Jezusem Chrystusem Pánem naszym, z Nayświętszą Páną Mátką iego ze wszystkimi niebieskimi Duchámi uwielbionemi, y świętymi, ktorzy w niebie są, y z sprawiedliwemi ktorzy gdziekolwiek są, z ktoremi się ia wszystkimi tymi iáko náysciśley, y naygoręcey przez áffekt więzuję, ofiaruję, y prosiuję, ná samę część, y ná chwałę Maiestátu twego, y Tobie samemu, nie mając inszego względu, przez to wszystko,

śtko, com ofiarował, podobać się, iáko nayserdeczniey prągnę. Zyczę sobie przy tym oprócz tych, com pomienił, wiele innych niezliczonych tysięcy ferc, iáko naydoskonalszych, ktoreby się tobie od wiekow podobać mogły, y ktore się ná wieki podobać tobie będą mogły: Co wszystko tym áffektem w sercu moim zebráwszy, Tobie ná każde technienie moje ofiaruję, náprzód w ofierze za grzechy, za ich dośyc uczynienie, po tym y w ofierze dziek czynieniá, ábym ci wdzięczność powinną za dobrodzieystwá tak powłzechne, iáko y szczegulne oddał.

Ofiaruję w ofierze ná uproszenie łask y dárow tych wszystkich, ktorych potrzebuę aż do otrzymanía wiecznego szczęścia, á náostátek ná otrzymanie ziednoczenia się fercá mego z tobą, y ná oświádczenie y wyznánie się fercá mego z tobą, y ná oświádczenie y wyznánie, Májestátu twego Boskiego.

Nayświętsza Pánno, y samego siebie wszystkiego, myśli, słowá, y sprawy

wy wszystkiego żywota mego, y śmierć moję, y wszystkie te sercá, ktoręm wyżej pomienię, ile to bydz może, iáko naygoręcey mogę, ofiaruję ná część, y ná chwałę twoję, y przez to wszystko serdecznie podobać ci się pragnę.

*Umowy z Pánem Bogiem
Pierwsza.*

O Nayláskawzy Boże! ile kroć ode-
rchnę tyle kroć mianowicie przy
ostatnim konaniu moim, siebie w rę-
ce twoie, przenayświętsze ze
wszystkiego sercá mego oddaie, y ná
lákę woli twoiey Boskiej upodobá-
nie ofiaruję. Ktorą ofiarę, áby Máje-
státowi twemu przyiemnieysza była,
jednoczę, y zwięzuję z oną przenay-
świętszą Chrystusá Jezusá Syná twe-
go ofiarą, ktorą siebie sámeo ná go-
rze Kálwaryey ofiarował, y ze wszy-
stkiemi męki, y śmierci iego niewin-
ney záslugámi.

W tę ofiarę biorę także sobie Prze-
nayświętszą Pánnę Máryá Mátkę iego,
Świętych Pátronow moich, y wszy-
stkich ná ostaték ná niebie, y ná zie-
mi

mi będących, sercá Tobie przyie-
mne.

Druga.

Ilekroć Boże moy, ná tym ostatku ży-
wota mego odetchnę, tylekroć one
tysiacow niebieskiego wóyská, które
tobie słuza imieniem moim niech Cie-
bie pozdrawiaią: tylekroć onych
dworzánow niebieskich po dzieśc-
kroć, tyśiackroć státyśiecy przed Má-
iestátem twoim stojących, Ciebie zá
mnie niech chwala, niech wielbia,
niech część oddaia, tylekroć wszy-
stkich Świętych sercá zá mnie, niech
do ciebie wzdychaia, y wszystko inne
stworzenie, niech ci zá mnie tylekroć
poklon, y część oddaie.

Trzecia.

Ilekroć Boże moy wfzechmocny,
przeklęty on nieprzyiaćiel, co tá-
kowego bluźnierskiego, álbó niezbo-
żnego, álbó coby było przeciwno-
wierze, nádzici, y miłości do myśli
moiey, czego sobie nie życzę, poda,
tylekroć chcę tego serdecznie, ábyś Ty
O požádána rokoszy moia, miásto re-

go wszystkiego tę na wieki wiekow
ze mnie chwałę miał, ktoraby
był ten iadowity waż piekielny,
Tobie na wieki oddawał, kiedyby był
własce twoiey trwając, szczęścia swe-
go nie zgubił, aby przynajmniej tak
się to przez mię nagrodziło, co ten
sposny y przeklęty duch z chwały
twoiey uszczerbił.

Skruchá serdeczna wchorobie.

O! słodkości fercá, mego niepojęta
dobry Jezu! oto ja syn twoy már-
notrówny z dalekiey kráiny powracá-
jąc się do Nog twoich Przenayświę-
tzych upadam, znając, y winnym się
dając, że z drogi przykazań twoich,
daleko zeszedł, widzę y przyznawam,
iako mię nieprawość z łaski twoiey
Oycowskiey złupila, gdy marną y
prętko bieżącą prozność nád twoię
słodką miłość bardziej kochał y prze-
kładał, y zrzodziło wody żywey dla
márnegó káłu światowego, y uciechy
krotkiey, Ciebie opuścił y wzgardził.

A przeto ukochány moy Odkupi-
cielu, weyjrzyi ná mnie grzeszniká,
aby

aby, gdy się ja sam w złościach moich
potępiam, y winnym dając, ten żal moy
y skrucá moia serdeczna, nie z in-
szej okázyi ale z moiey, ku Tobie
słodkiemu memu Odkupicielowi po-
szła miłości. Pragnę tedy moy do-
bry Jezu, aby Ty sam, przezemnie
obrażony, był żalu serdecznego przy-
czyna, y czego lzy moie serdeczne z
duży moiey zeszpecone, spłokać nie
moga, z Ran twoich Przenayświę-
tzych słodko płynący Bálzám niech
omyje, y oczom twoim Boskim, czy-
sta wystawi duszę moję.

Záluje tedy serdecznie, że Cię nie-
skonczone Dobro, iedyná fercá mego
poćiecho tak wielokróć obraził. Zálu-
je, że tak wiele czálu do pokuty
mnie pozwolonego, marnie strawił.
Záluje, że twemu oycowskiemu
nátechnieniu tak wiele kroć się rázy
sprześciwiał.

Záluje że tak wiele rázy zbáwien-
ne wziawszy lekárstwo y grzechy
moie oplakawszy do tychże y wię-
kszey twej obrázy powracał. Záluje
że z okrutney Meki twoiey y ie-
dnego

dnego pożytku nie uczynił, duszy moiej. Zaluie, zem życiem moim niecnotliwym, tak wiele bliźnich moich zgorzyl, y do obrázy twoiey Boskiey przyprowadzil. Zaluie ná koniec dobrotliwy Jezu, że ná ten czas tak státeczney nie mam skruchy do oplákání złości moich niezliczonych. A przeto, O Sędzio sprawiedliwy nie ná zbrodnie moie, ktoremi, ná piekło zarobilem, ale ná drogi moy okup y záslugi twe nieskonczone racz weyzzrec, y ná Łono Oycowskie powracaiącego grzesznika, racz laskáwie przyiac duszę moię w ciemnościach grzechowych bladzącą, oświecić, bym wšytskiego życia mego oplákawszy winy teraz ná dokonczeniu godnie się Tobie Pánu y Stworcy memu wyplácił, y laskę utráconą ozyśkać mogł. Oświadczam się przy tym, słodki Odkupicielu moy, od tego czasu kiedykolwiek przez nieostrożność, ułomność, niecierpliwosć co takowego popełnił, pomyslił, coby się woli twoiey Boskiey sprzeciwiło, że ná to nie pozwalam, y teraz się tego y sercem,

y ięzykiem wyrzekam, á ieżeliby y woli y ięzykowi y rozumowi szwánkować przyzšlo, lub z dopuszczenia, lub z poduszczenia, zmiłuy się naimilszy Jezu, á grzesznika rátu, podźwigni, y áby więcey nie wpadł, práwa twoią zadržymay, y iáko własne twoie odkupienie, miey w opiece twoiey Boskiey. Oto teraz miłosierny Oycze wolność wšelką moię w Ręce woli twoiey Boskiey porzucam, y cale, wola twoia O Miłośniku moy, niech będzie wola moia, ábo ieżeli chcesz, długo mię w tey chorobie trzymać, ia też pragnę wšelkich boleści, ktorych racz co dzień, co godziná przyczyniac, racz odemnie wšytskie ludzkie, oddalić posiłki, y wygody, racz y śmierć, kiedy wola twoia święta zechce przyspieszyć, y tę ostatnią wolę moię laską twoią świętą potwierdzić, y umocnić, racz w sercu moim. Racz nienawisć przeciw obrázie twoiey Boskiey, y obrzydzenie wšelkiey zmázy sprawic, ábym tak Swiatá, Ciála, y Czartá przetrwáwszy wiezy, y okowy, y sidła piekielne w

gorącym miłości twoiej, zapale ponurzony ostatecznie wyglądał godziny; y w ręce twoje Boskie nie pokalane-go oddał ducha, Amen.

Akt

Dziękczynienia za dobrodzieystwa

Boskie.

Panie, y Boże moy, Tobie dziękuję tymi dziękami, ktorymyś dziękują wszyscy wybrani Wojuiącego y tryumfuiącego Kościoła, Aniołowie Święci; Nayświęsza Panna MAKYA Mátka Boska, y człowieczeństwo Chrystusowe; za wszystkie dobrodzieystwa mnie tak wiele razy świadczone, y dane wżyciu moim.

Akty

Chwalenia Bogá.

Boże niepojętey wszechmocności Ciebie chwale przed wszystkim niebem, ziemią, y piekłem y wszystkim stworzeniem ze wszystkich twoich attrybutow, y doskonałości.

Chwa-

Chwale Cię z attrybutow, albo własności Boskich, z wszechmocności, ktorąś wszystko stworzył z niczego: z mądrości, ktorąś wszystko w porządku zachowujesz: z miłosierdzia, ktorymś człowieka grzesznego chciał mieć odkupionego.

Z dobroci: ktorą człowieka grzesznego usprawiedliwiasz; z sprawiedliwości, ktorą; dobrym nagrodą: złym, karaniem płacisz.

Jezu nay chwalebniejszy, chwale Cię z doskonałości natury ludzkiej; to jest, z pokory, cierpliwości, ubóstwa, y posłuszeństwa.

Chwale Cię chwala wszystkiego stworzenia, wszystkich wybranych wojuiącego y tryumfuiącego Kościoła, Aniołow Świętych, Błogosławioney Panny Máryey, y człowieczeństwa Twego.

K4

Akty

Akty

Osiarowania siebie Pánu Bogu.

Pánie, y Boże moy, Tobie się ofiaruję za wiecznego niewolnika z ciałem, duszą, y zmysłami, y potencjami duszy moiey dając się całego Bogu memu za ciebie całego Bogá mego.

Osiaruję Pánie, y Boże moy, wszystkie sprawy całego życia moiego; Prace, trudy, niewczasy, niewygody, trudności, wszystkie kłopoty, utracenia, y uciski:

Tudzież wszystkie uczynki na twoię chwałę uczynione, msze święte, wszystkie modlitwy, tak ustne, iako umysłowe; umartwienia myśli, mowy, y wszystkie sprawy, tak bogomyślnego, iako y pracowitego żywota: sprawy nawet żadney zaśluzgi ze siebie nie mające: iako to spánie, chodzenie, pokarmu, y nápoju záżywanie, &c.

Osiaruję przy tym Boże moy. Zaśluzgi gorzkiey męki Chrystusowey, zaśluzgi najświętszey Pánni Máryey
Mátki

Mátki Bożey, y wszystkich Świętych na chwałę twoię y uwielbieniá imięniá Twego.

Akty

Konformujące się z Pánem Bogiem.

Pánie y Boże moy: co Ty chcesz to y ja chcę; więcej prócz ciebie samego nie chcę.

Chcę wszystko złe cierpieć, tak tego iako y przez tego wieku, ieżeli Ty tak chcesz, y tak się Tobie podoba.

Chcę wszystko dobre czynić, tak to, co jest z przykazania twego, iako, y to, co jest z rady twoiey: á to nie dla pożytku mego, ále dla ciebie samego, nie chcę złego czynić tak grzechu śmiertelnego, iako y powszedniego, uchoway Pánie.

Nie chcę dobrego oczekiwać, to jest: żadney nádgrody, tak terażniejszego, iako y przyszłego wieku, okrom łaski y miłości twoiey.

Gotowe serce moie, Boże moy: gotowe serce moie: to jest: tak żyć, iako y umierać, tak szczęście, iako y nie-
szczęście przyjmować.

O Jezu, ziednocz mię z sobą nie rozdzielnie, to jest: abym był z Tobą jedno przez uczestnictwo cnot twoich, przez spoięcie się z Tobą, przez zgadzanie się z wolą twoją, y upodobaniem twoim iednocząc wolę moję.

Jezu, przemień że mię wszystkiego w siebie, to jest: w twoje cnoty, a żeby wemnie było twoje posłuszeństwo, twoją pokorą; twoją czystość; twoje ubóstwo; twoją cierpliwosć, abym nie moim, ale twoim żywotem żył, względem woli, y rozumu, nie moie, ale twoie mając, chcenie, zdanie, y niezdanie, znoszenie, y cierpienie.

O Jezu, miluję twoję sprawiedliwość, dla ktorey mnie na różne utrapienia w żywocie terażniejszym lubo bardo lutościwe osądziłeś, a to na znak miłości, że mię iedynie milujesz, na znak nadziei, że mi w wieczności, miłosierdzie wyświadczysz.

O Jezu, miluję wszechmocność twoję, którą, nie tylko dobre wszystko sprawił, aleś też dla nas wszystkie meki chwalebnie zwyciężył, Bo-

stwem

stwem człowieczeństwo zmocniając, y mnie, w każdym utrapieniu do Ciebie uciekającego się posilając, które przeciwności, za pomocą twoją spodziewam się zwyciężyć.

O Jezu, miluję twoję mądrość, którąś ganił, y potępił tego świata wszystko złe, to jest: godności, roskoszy, bogactwa, a obrales łobie dobre, to jest, utrapienia prześladowania, ubóstwo &c.

O Jezu, miluję twoję dobroć, którąś nas do nawrócenia nieprzyjaciół, to jest: grzeszników, iako y do powołania, y zachowania mego. Y ja naśladowując Cię, chcę wszystkich nieprzyjaciół moich poprzędzić, milując ich, miły, sercem, y uczynkiem.

O Jezu, Kiedyś miłości twojej wdzięcznością posilony będę? albo zmocniony, aby duszą moją oschłością zemdlona, słodyczą duchowną posilona przed obecnością twoją się rozplywała, wdzięcznie od Ciebie wszystko przyjmując.

O Jezu, najłaskawszy, Kiedyś wdzięcznością miłości twojej poruszony będę,

będę, y przeięty, miłowaniem, palaniem y omdlewaniem? aby mi nigdzie pocieszenia nie szukał, tylko w Tobie, miłości moją.

O Jezu, Kiedyż wdzięcznością miłości twojej nasycony będę? aby mi do żadnej rzeczy światowej chęci y gustu nie miał, tylko do Ciebie? aby mi wszystkie dobra światowe obmierzły, a duchowne smakowały.

O Jezu, Kiedyż wdzięcznością miłości twojej upoiony będę? aby mi nie tylko gardził tą pociechą światową, ale iako upoiony miłością twoją brał ochotę y odwagę z weselem podejmować iako Apostołowie, y męczennicy święci, wszystkie krzywdy, prześladowania, dla miłości twojej, naśladować Ciebie.

O Jezu, Kiedyż wdzięcznością miłości twojej upewniony będę? y ubezpieczony w nieodmienną, a trwałą Tobą przyjaźni brzydząc się zawsze grzechami dla samej obrzydliwości twojej, chcąc zachować prawdę twoją, pilnie, y zupełnie przykazania twoje pragnąć dobre uczynki czynić,

nić, nie dając się, ani miłością doczesnych, ani bojaźnią utrapienia świata przekonać! stając się przez ustawiczne wzdychania, Bogomyślność, nierozdzielnie z Tobą się zjednoczyć tak, w tym żywocie, y w przyszłym na wieki wniebie.

Akty

Renunciacy, Albo Wyrzeczenia się.

Secundum capacitatem infirmi.

Ty Jezu, jedyne Dobro moje, Ty jesteś, z którym samym od tad zawieram się w przybytku serca mego.

Ty sam Boże mój, panuy w sercu moim. Wyrzekam się Panie święta, y wszystkich jego rzeczy, nie chcę pociechy innej, tylko rozwiesić się, a być z Tobą.

O Jezu, pokoiu mój nayprzyjemniejszy, odstępuję wszelakich stworzonych rzeczy, a z Tobą samym być pragnę.

Pragnę serdecznie O Jezu, żywocie mój nayzłachetniejszy, pragnę sobie,

bie, y wſzystkiemu ſwiātu umrzeć,
 abyſm Tobie, y w Tobie na wieki żyć.

Ciebie naymilſzy Jezu, Ciebie na
 de wſzystko tak ſobie ſzacuję, Ciebie
 tak pragnę y ſzukam, że ſię dla Ciebie
 wſzystkich, innych rzeczy chętnie
 wyrzekam.

Wſzystkie rzeczy, w Tobie ſámy
 Jezu, y dla Ciebie ſáмого, á na de
 wſzystko, Ciebie ſáмого, iedyne dobro
 moie miłuję.

Pokoju nie mam, ieżeli go w czym
 innym O Boże moy, á nie w Tobie ſá-
 mym ſzukam. Niechże tedy iuż we-
 mnie nic innego krom Ciebie nie żyje
 abyſm mógł mówić, żyje ia, iuż nie
 ia, ále żyje we mnie Chryſtus.

Opuſzczam Boże moy, opuſzczam
 wſzystko, abyſm Ciebie ſáмого miał,
 któryś mi ieſt na de wſzystko.

Ty ſam Jezu, Ty ſam takim przy-
 iacielem ieſteś, który przyiaciełá, lu-
 bo go inni oſtąpiá. Ty nie oſtepu-
 ieſz. Lubo inni ratować nie mogą, Ty
 ratujesz: Ciebie tedy ſáмого, y żyjąc
 y umierając pragnę Ciebie ſáмого mi-
 łuję.

To-

Tobie ſámemu, Tobie naymilſzy
 Boże moy, otwártá ieſt fortká ſercá
 mego, Ciebie kiedy mam, doſvc mam:
 czegoż bowiem nie mam, kiedy Cie-
 bie mam, w którym wſzystko mam.

Náiemnik to, á nie ſyn twoy. Pánie,
 który pociechy iákieykolwiek ſwo-
 iej ſzuka.

Nie wielka rzecz ieſt w pociechách
 Boſkich nie dbać o pociechy ludzkie,
 dla tego náyſlicznieyſzy Jezu poża-
 dány moy pokoiu chętnie przyimu-
 ie, kiedy áni ludzkiey, áni twoiey po-
 ciechy mieć nie będę. Nie chcę, nie-
 chcę áni ſiebie ſáмого, áni záſługi wła-
 ſney, ále tylko Ciebie ſáмого, y chwa-
 ły twoiey ſámej, w kaźdey ſprawie
 moiey ſzukać. Náywiekſza pociechá
 moiá, wola twoiá, chwałá twoiá.

Wſzyſtek ſwiat opuſcić, w oſtroſci
 wielkiey pokutować, nábożeńſtwem
 gorącym pałáć, ieſzcze to nie wielka.
 Ale wſzystko opuſciwſzy, y ſiebie
 opuſcić. Z miłoſci właſney zupeł-
 nie ſię wyzuć, uczyniwſzy wſzystko,
 co trzeba, zá niepożytecznego ſługę

ſie

się twoiego mieć Jezu, tego, abym
ubogim w Duchu był, pragnę

Akty

*Resignáciey, álbo oddánia się ná
wólá Bożá.*

Nayśłodczy Jezu, áni żywotá, áni
śmierci pragnę, ále pragnę sáme-
go upodobánia, y woli twoiey: ieżeli
to wólá twojá, abym umárl, weź że du-
chá mego; á ieżeli chcesz, żebym dłu-
żey żył, O tę jednę łáskę pokornie Cię
proszę, abym dla sámey chwały two-
iey żył.

Boże Sercá mego, lubo to iestem
pełny grzechow, y lubobym miał o-
krutne męki w czyścu, aż do sądne-
go dnia cierpieć, gdybym teraz umárl,
álbo też lubobym sobie wysoká chwa-
lę záfłuzyc miał w niebie, y potym w
wielkich póciechách niebieskich u-
mrzeć, y do niebá prósto íść, gdybym
ieszcze dłużey nád wólá twoię żył:
tedy oświadczam się teraz; że nie
chcę dłużey nád wólá twoię żyć, abym
się z wólá twojá we wszyttkim zga-
dzał.

Dále

Dálcko lepiej mi iest Pánie Jezu z
Tobá umrzeć, niżeli bez Ciebie żyć.

Oddaie się zupełnie Boże moy ná
wszeláká chorobę, ná wszelákíe bo-
leści, ná śmierć wszeláká, choćbym w
niey stráśznieysze pokusy, y cięższe
boleści znosić miał, niż kto kiedy ná
świecie: co wszystko dla wieczney
chwały twoiey, upadłszy do nog two-
ich ochotnym sercem przyimię. Ty
bowiem iesteś nádzicią moją, Ty O-
brońcą moim, kogoż się tedy zlekne?

Tak się ná wólá twoię oddaie Bo-
że moy; że kiedy bym przez siebie
sámego, álbo przez kogo inzego
mogl mieć niebo, á Ty byś mi nie
chciał dáć, tylko piekło. Oto ianay-
wyższy Pánie, z miłości ktorą Cię mi-
luie, ráczey to chcę, co Ty chcesz, aby
się doskonałe wemnie woli twoiey
świétey dośyc stáło; co ná każde
thnienie moje oświadczam, y utwier-
dzam.

Gotowy iestem, gotowy záfwe Pá-
nie, przyiąć z wfzechmocney reki
twoiey cokolwiek ná mię, bądź pócie-
sznego, bądź ciężkiego posłesz.

L

Lu-

Lubo to mię cieszysz naysmilczy
Jezu, bądź błogosławiony, lubo też
mię utrapieniem nawiedzasz, bądź
błogosławiony.

Panie Boże moy, chceszli, żebym
álbo dłużey, álbo kródszey w szcze-
ściu, álbo w nieszczęściu żył, y miłą
śmierć miał: chceszli że bym ábo do
niebá prosto, álbo ná bárzo dlugi czas
do czyśca poszedł: náwet: chceszli że
bym y do pieklá poszedł, oto to wszy-
stko masz wręku twoich świętych. Z
tego wszystkiego ia sobie żadney in-
ney rzeczy nie obieram, tylko tę, kto-
ra jest zwiększą ckwałą twoią.

Pewny bowiem jestem, że nie mo-
żemię nic lepszego potkąć, iáko to, coś
Ty o mnie z wieczney twoiey opátr-
ności urádził, ná co się ia Tobie iáko
náydoskonáley moge zupełnie wszy-
stek oddáie.

Czyn zemną O náyrodkożnieyszy
pokoju sercá mego, co Tobie milego,
y miłości twoiey godnego jest.

Ogień, krzyże, bestye okrutne,
zgruchotanie kości, członkow ro-
stargánie, wszystkiego ciálá ztárćie, y
wszy-

wszystkie męki czártowskie, niech ná
mnie páduią, bylem Chrystusá záży-
wał.

Ktoby mi to dal O Jezu żywocie
moy, żebym ia sam dla czci y milo-
ści twoiey znośił, wszystkie te choro-
by, boleści, męki, wzgárdy, zelżywo-
ści, y utrapienia wszystkie inne, kto-
re kolwiek wszyscy po wszystkie czá-
sy stndzy twoi znośili, znoszą y zno-
sić będą.

Boże moy o to Cie sámó proszę, á-
bym cokolwiek cierpieć będę, nie cier-
piał, tak dálece dla dosyc uczynienia
zá grzechy moje, ále żebym cierpiał
dla samey szczerzy miłości twoiey:
grzechow bowiem moich y pieklem
wyplácić nie moge: Ale ábym ie wy-
plácił, dosyc mam ná iedyney kropel-
ce przenayświętszey krwi twoiey,
koraś Ty wszystkie dla mnie ná dzre-
wie krzyża świętego wylał. Odu-
puśże mi tedy O Jezu, żebym niecier-
piał zá grzechy moje, ále dla samey
miłości twoiey:

Panie nie iáko ia chce, ále iáko Ty
chcesz, bądź wola twoią.

Nie jest to Pánie sił moich, krzyż ochotnie nościć; sámym sobą wzgardzić, chcieć bydź wzgardzony, miásto pociech utrápienia szukać. Ale nie ná moje też siły w tym raże, kiedy czego podobnego prágne.

W Tobie Pánie ufam, Ty mi z niebá dasz siły, ábym y ciało, y świat, y czártá mężnie zdeptał.

Pociechy Pánie wszystkie w rękú twoich kładę, czyn z nimi, coć się podobá, ia zá náwykšzą pociechę moję z rękú twoich, wszelákíe utrápienia przyimuję.

Nie syn to, ále náiemnik twoy Pánie, który nie sáмого Ciebie, ále ábo pociechy, lubo duchowney iákíey swoiey, álbo záługi, álbo zapłaty szuka. Dokąd tedy żyję, nie tylko w káżdey sprawie, ále y w káżdym tchnieniu moim, sámej czóci y chwály, sámej miłości twoiey szukać chcę, y będę.

Akty

Akty

Czasu Pokus.

Oycze náš nie w wodź nas ná pokusy, ále nas zbaw ode złego.

Pánie rátuý nas, giniemy.

Zbaw mię Boże moy, ábowiem przeniknęły wody, áż do dusze moiey:

Powstań Pánie, powstań, rátuý nas, y wybaw nas, dla imienia swego.

Dokądże Pánie woląć będę, á nie wysłuchasz, dokąd w tym gwałcie moim krzyczeć będę, á nie wybawisz?

Nie odwracáy Boże moy, twarzy twoiey od dziecięciá swego, ábowiem w utrápieniu íestem, rychło wysłuchay mię.

W Imię twoie Pánie, zá nic mieć będę nieprzyiaćioły moie. Pánie Boże moy, teraz y ná wieki, bądź błogóśławiony, bo iáko chcelz, tak íest, y tak się zemną dzieie.

Nie mam pod niebem, kto by mię ratować mógł, krom Ciebie, naymilšzy towarzyszu, plełgrzymowania mego Jezu.

L 3

Oto

Oto najmilczy Oycze moy, w ręku twoich ja iestem, pod rozgę karania twego sie schylał, Tobie ja sie ze wszystkim dla poprawy oddaie. Ty naydroższy żywocie moy, wiesz lepiej, co mi pożyteczno, czyn że mna według upodobania swego.

Nie godnym Pánie, nie godny zadney pociechy twoiey, dla tego spráwiedliwie ze mna idzieysz, kiedy mie w utrapieniu opuszczasz.

Y lubobym iáko morzem zlewał łzami oczy moje przed Tobá, ieszcze y tak niegodzien bym pociechy twoiey.

Ufam iednak, że Ty Boże moy miłosierny, który nie chcesz gubić dziełá rak twoich, y ná niegodnego weyżrzyć okiem miłosierdzia swego.

Przybadź Wszechmocny Jezu, przybadź, á mocá słowá onego: Ja iestem: którym w ogroycu poráziłeś nieprzyacioly swoje, poráž ná głowę nieprzyacioly moje.

O Jezu nayłákwfzy! okryi mię, proszę, płaszczem obrony y miłosierdzia twego.

Azaż mię dopuścisz w pokusy nád sily moie.

Mow Jezu, mow słowo: Ja iestem, nieprzyaciolom moim, á pádná ná wstecz, y nie powstáná.

Nie odstąpię Ciebie náypoteżniejszey nádzieie moiey, y pewien tego, że miłosierdzia twoie ná wieki opiewać będę.

Choćbym przyszedł w náwałności morskie, choćby mię pograżáły, wiem, żeś spráwiedliwy, y wszystkie spráwy twoie, miłosierdziem fá, y prawdá.

Wiem, y státecznie wierze, że włos z głowy moiey nie spádnie bez woli twoiey.

Akty

około słubow zákonnnych.

Na przod, O Boże moy! nie śmiertelnieć dzięki czynię, żeś mię od tak wielu lat z Ægyptu swiátá, tego przewrotnego do obfitey ziemié zakonu tego Przenayświetszey Pánny Máryey (álbo do zakonu tego świętego NN.) przeniósł, ábym przez zá-

chowanie ślubow do doskonałości
ciągnął, w czym, żem nie dbały był, ser-
decznie żałuję, rączy umrzeć, a niże-
li Cię obrazić wolą mając.

Tak wiele lat uszło, przez ktorem ja
Tobie ślubowałem w ślubach zakonnych
służyć, żem tey obietnicy moiey nie
dosyć czynił, nic dobrego nie uczy-
nił, y żem czas darmo strawił, żałuję
serdecznie, pokutuję, y rączy na po-
tym pierwey umrzeć, a niżeli Cię obra-
zić chcę.

Znam O nayaśniefza światłości
dusze moiey, żeś mię często światłem
swoim Boskim oświecał, y żeś mię na-
technieniem swoim, do postępku du-
chownego, y do doskonałości zakon-
ney często budził. Ale oto ja za swe-
mi chciwościami idąc nie wdzię-
cznym się stał w tych dobrodziejstw
twoich, źle ich zażywając. O nie
śmiertelny żywocie serca mego! żału-
ję teraz tego serdecznie, żem tak czas
zgubił żywota nie poprawił, oto na
potym, nigdy obrazić Cię nie chcę.

Kiedy bym naysłachetniefza wol-
ności moia Boże moy, tyśiąc lat ie-
szcze

169
fzczężyć miał, tedybym iako náydo-
skonaley ślubom moim, y innym po-
winnościom dosyć czynił, czego, żem
po te czasy zaniębał był, żałuję ser-
decznie. Mocne y stateczne przed-
sięwzięcie czynię, że na ostateku ży-
wota mego krotkiego, przy Tobie po-
żądana roskoszy moia, y przy woli
twoiey świętey stać będę aż na wieki,
y za pokutę co uczynię, albo co ucier-
pię w iedności nieskończoney dobro-
ci, y miłosierdzia twego Tobie Boże
moy ofiaruję.

Odnawiam przed Máiestatem two-
im śluby moie Panie, y iakom ci iuż
posłuszeństwo, czystość, ubóstwo, y
pokorę obiecał, tak y teraz serdecznie
obiecuję.

O pożądane odkupienie moie Chry-
ste Jezu! proszę pokornie tę ofiarę, y
mnie wszystkiego wziednoczeniu z o-
ną ofiarą, któraś siebie samego Bogu
Oycu na krzyżu ofiarował, wdzięcz-
nie przyimiy, a mnie ubogiemu mi-
łościw bądź.

Akty

Posłuszeństwa.

Wyznam Boże moy, że często własney woli moiey się trzymając, y rozśadku mego nie odstępuiąc. Przełożonym moim nie posłuszny był, często się im sprzeciwiał, szemrał, przyłtoyney uczciwości nie oddawał, za co teraz pokutuiąc, y serdecznie żałuiąc, dośyc czynię. Kiedybym tyśiąc lat ieszcze żył, chcę serdecznie iako nayspokorniey, y iako nayszczerzey, woli starszych moich y rozkazaniu wszystkiemu być posłuszny, czego, że przed tym nie uczynił serdecznie żałuię, y pokutuię.

Obiecuje Pannie Boże moy, że w tym czasie ktortkiego żywota mego, woli twoiey, którą z woli ktorychkolwiek Przełożonych moich, iakokolwiek zrozumiem, posłuszny będę, nie patrząc na chorobę moję, ani na inne względy, y kiedy ty zechcesz, abym umarł, chcę umrzeć, y woli twoiey świętey we wszystkim się podobać, mając nadzieję w miłosierdziu twoim,

twoim, y w zaślugach niewinney meki twoiey:

Akty

Ubostwa.

Zażyję serdecznie, O náyrozkoszniey szzy Oblubieńcze moy Jezu! że się w spólnym zakonnym życiu nie kochał, że nie cząłem do wielu rzeczy affektem własności lgnął, że się rzeczy wybornych, y wydwnornych chwytiał, że nie wyrzekł się doskonałego wszystkiego, iako powinien był, żałuię, y pokutuię. Kiedybym tyśiąc lat ieszcze żył, tedy bym wszystko, lubobym świat z iego krolestwy, y skarbami miał, y rzeczą y affektem chętnie opuścił, abym przez dobrowolne ubóstwo, tobie iako nayspodobniejszy był, czego że przed tym nie uczynił. żałuię serdecznie.

Gorąco stąnowię, O Jezu pożądanego Dobro moie! że według ślubu ubóstwa, którym na profesyey moiey uczynił, że wszystkiego nie porządne go, do wszelakich rzeczy, affektu zewleczony, umierać chcę, y w nagrodę

dę tego, com tak ubóstwo gwałcił, tę
moję wolę, y nągość, z twoim ubo-
stwem, y nągością ziednoczywszy,
ofiaruję Tobie.

Akty

Czystości.

Zaluję serdecznie, O nąd wszelaką
piękność nąysłiczniejszy Jezu!
żem przeciwko czystości dał się uwod-
dzić, chćiwości zmysłow moich, ra-
czey ná potym umrzeć chcę, ániże-
li Kościoła Twego tobie poświęcone-
go jaką nieczystością mazać.

Kiedybym tyśiąc lat iefzcze żył, y
wzelákich roskoszy, y deliczey swiá-
tá tego záżyć, bez obrázy twoiey
mógł, strzegł bym się iednak dla miłoś-
ci twoiey tego, y zmysły ciáła mego,
záwzbyhm ráczey umartwiać, ábym
Ci się podobał.

Stanowią, ná tym ostátku krotkie-
go żywotá mego ciáło moje martwić,
y dla tego, boleści wzelákie iego, y
śmierć samę chętnie przyimuę, y To-
bie Jezu Przyjacielu moy wierny, kto-
rys

rys mię, aż do końca umiłował, y sie-
bie sáмого, dla mnie wydał, pospo-
lu z czystością twoią, y z czystością
Przenayświętłzey Pánný Mátki two-
iey to serdecznie ofiaruję.

Akty

Cierpliwości.

Pamiętam Jezu moy, pamiętam dro-
gę onę któraś ty mnie krwią swo-
ią przrenayświętłą skropioną poka-
zał, dla tego, w tym, y w każdym utra-
pieniu moim chętnie poydę za Tobą
wodzem y pásterzem moim.

O Jezu! O żywe źródło żywotá
mego! z Tobą ná krzyżu twoim, y
żyć, y umierać prągnę, dla tego z mi-
łości twoiey, siebie sáмого ná wze-
lákíe krzyże, y utrapienia Tobie ofia-
ruję.

Pokornie, O pokoiu y roskoszy
moia! proszę Jezu, áby mi času nic
nie uszło, żebym czego dla Ciebie nie
miał cierpieć, rák prągnę siebie opu-
ścić, ábym z tobą ziednoczony był:
tak prągnę sobie umrzeć, ábym Tobie
żył.
Tu

Tu piecz, tu śiecz, O Jezu! á wiecznie odpusć.

Jezu moy ukrzyżowány, ieżelim niegodny, przed Májeftátem twoim stać w chwale wieczney, niechże będę godny iść zá Tobą, ciężar krzyża dźwigájącym.

Nigdy, O náślicznieyszy Synu Boży! tak wiele cierpieć nie będę, że bym więcey cierpieć prágnać nie miał, dla miłości twoiey.

Ktożkolwiek będzie, przez kogo Ty požądány żywocie moy, utrapić y zasmućić mię raczysz, tego ja, iáko ofobliwie naczynie láski twoiey miłować, temu ja dobrodźieystwem to iákim nágradzić stánowie, á Ciebie zá to, ná wieki chwalić.

Jezu nieoszacowány skárbie moy, ferdecznie stánowie, że z weselem wšyftkie utrapieniá, wzgárdy, choroby boleści, oschłości, y inne ućilki wšelákje przvine, y dla chwały twoiey znośić będę, máiąc ie sobie zá znak miłości twoiey przeciwko mnie.

Ná żadne stworzenie, nigdy skárzyć nie będę, ani szemrać przeciwko niemu w utrapieniu moim. **kto**

Kto kolwiek mi iáką przykrość uczyni Jezu moy stánowie dla chwały twoiey, że pierwszy będę, ábym się przed nim upokorzył, y onego pierwszy przeprosił.

Tu, O Zbáwienie moje Jezu! tu pal, tu mię rzesz, tu mi nie odpuszczáy, ábyś mi ná wieki odpusćił.

Ile kroć Pánie ná tym oštátku żywota mego odetchnę, tylekroć ofiáruję się ná wšelákje męki, boleści, męczeństwa, utrapieniá, którekolwiek, gdziekolwiek, ktokolwiek znośił, znośi, álbo znośić będzie, á to dla chwały twoiey święty.

Nie mogł bym sobie bráć zá krzywdę, kiedy by mię wepchniono w męki piekielne, á teraz kiedy mi męki wieczne ná doczesne zámienią, zá krzywdę sobie będę brał? nie będę brał záprawdę, zá krzywdę. Y owšzem miłosierdzie Páńskie ze mną, że mię tu karáć ráczy.

Miłosierdzie, Pánie Jezu, miłosierdzie twoie, są tuteczne karániá moje.

Akty

Męczeństwa.

O Pożądane dobro moje Jezu! wylałeś Ty za mnie krew swoją prze-nąświętą: ktoż by mi to był dał, żebym y ja był krew swoją za Cię w okrutnych mękach wylał.

O dał by mi to był Pan Bog! że bym był imię jego prze-nąświętsze przed wszystkim światem obiałwił, y w okrutnym ogniu, y w ciężkich mękach wyśławiał.

Może tu skory pomyśleć, iakoby na plac męczeństwa wywiedziony był dla wiary świętej, y tak imaginacyą wyrażwszy sobie, iakoby go ogniem palono, brzytwami rzeżano, z skory łupiono, albo ramię, y gołenienie łamano, albo niedźwiedzom, y lwom okrutnym na pożarcie wywiedziono, ten Akt męczeństwa uczynić może.

O Boże moy! w tym Akcie męczeństwa, serdecznie pragnę, bydź y trwać na wieki, który ja pospołu zmęka Chrystusa Pána y z męczeństw y wszystkich

ślkich świętych Męczenników twoich ofiaruję Tobie na wyznanie imienia twego, y na chwałę twoją.

Suppliki

Chorego do męki Jezusowej.

Suppliká Pierwsza.

Jezu mowiacy: frásobliwa jest dusza moja aż do śmierci, pociesz, pociesz duszę slugi twoiego w skonaniu moim.

Jezu upadniacy na twarz w ogroycu, nadgrodz oziębłość moją, a daj, żebym Cię oglądał w niebie.

Jezu mowiacy do Oycá przedwiecznego: ieżeli podobna, niech odedzie kielich ten odemnie, oddal odemnie kielich gniewu twego, lecz nie tak iako ja chcę, ale iako Ty, niech się stanie. Przyimiy wola moją, którą na wolę twoją podaję, chćesz, abym umarł w tej chorobie mojej, niech się tak stanie; ieżeli chćelz, abym żył, y w tym nie moja, ale twoja niech będzie wola.

M

Sup-

Suppliká Wtóra.

Jezu od Anioła poślony, pośl mię, niech Anioł, który Cię poślal przybędzie mi w skonaniu moim.

Jezu przed poimaniem długo się modlący, daj abym przed śmiercią moją szczerze się Ciebie rozmiłował.

Jezu okrutnie związany, rozwiąż więzy grzechow moich.

Jezu pocałowaniem wydany, daj mi nábożnie całować rany twoie przeyświętsze.

Jezu mówiący imaiącym Cię: Jam iest. Przemow do mnie w skonaniu moim łaskawe słowo, abym nie upadł ná wieki.

Suppliká trzecia.

Jezu do Annaszá prowadzony, uczyn mię bezpiecznym, ná sądzie twoim.

Jezu o náukę oskárzony, odpuść mi, ieżelim kiedy kogo złym przykładem, albo uczynkiem zgorzyl, albo co złego uczynil.

Jezu pogębkowany, odpuść grzechy

chy uft moich: y winę niegodnego komunikowania.

Jezu prowadzony do Káiphaszá, nie day mię w rece oprawcom piekielnym, spraw: abym w łasce twoiey przed sądem twoim stanał.

Jezu zeplwany, niech miłośnic patrzę ná twarz twoię.

Suppliká czwarta.

Jezu, ktorego się Piotr záprzał, spraw: abym w każdym artykule Wiary nie powatpiwał.

Jezu poglądaiący ná Piotrá: Weyrzy ná mnie miłosiernie.

Jezu, zá ktorego weyrzeniem Piotr plakał, day mi teraz, y w skonaniu moim ákt skruchy zá grzechy.

Jezu w więzieniu nocleguiący, day odpuszczenie grzechow moich.

Jezu przed Pilatem postawiony, odpadź odemnie wszelkie śmierci strachy, y poczwary szatáńskie.

Jezu dla ktorego wydania zdesperował Judasz, daj mi mocną nádzieję zbawienia w łasce twoiey.

Jezu milczący, przed Pilatem, daj mi

miłość, żebym Ci się z życia mego dobrze sprawił.

Jezu wiele świadków przeciwko sobie fałszywych mający, day mi zarzuty szatańskie zwyciężyć.

Suppliká piąta.

Jezu, nąd ktorego przeniesiony Bábbaż, szacuy sobie miłościwie duszę moję.

Jezu, ną ktorego wołano : niech będzie ukrzyżowany, spraw, abym nie słyszał głosu twego, którym byś mię potępił.

Jezu, ną ktorego wołano : krew jego niech będzie przeciwko nam : obmyj mię krwią twoją przenąświętzą.

Jezu okrutnie ubiczowany, odpuść grzechy ciała moiego.

Suppliká szоста.

Jezu ukoronowany ostrym cierniem : odpadź odemnie myśli złe w skonaniu moim.

Jezu upadający ną kolaną, day, żebym Ci się klaniał, y adorował Cię w niebie.

Je-

Jezu Ludowi pokazany : Oto człowiek : pokaż mię Oycu twojemu człowiek mizernego, ale Bogu ulubionego.

Jezu, wyroku śmierci słuchający, spraw, aby mi nie było ciężko z tym się światem rostawać.

Suppliká Siodma.

Jezu, krzyż noszący, przyimię wszystkie boleści y dolegliwości moie.

Jezu, z którym nioś krzyż Cyreneczcyk, day, żebym świętobliwą śmiercią naśladował wyjście twoie ną śmierć.

Jezu, ukrzyżowany, bądź miłością moją ną wieki.

Jezu, wołający : odpuść im : stań mi się Oycem w skonaniu moim.

Jezu wołający, pragnę ; przyimię ten głos moy : Pragnę Cię Boże moy widzieć, y kochać ną wieki.

Jezu, przez żółć, y ocet, którymś był poiony ; oślodź mi gorzkość skonania moiego.

Jezu, wołający : Boże moy, czemuś mię opuścił : nie opuszczay mię w skonaniu moim.

M3

Je-

Jezu, mówiący Łotrowi: dziś będziesz zemną w Ráiu, niech y ia od Ciebie za tego Łotrá szczęśliwego poczytány będę.

Suppliká Osma.

Jezu mówiący: Oto Syn twoy: Pokasz mię Márcę twoiey przenajświętszey w skonaniu moim, aby mi się Mátką, y opiekunką stała.

Jezu wołający: skończyło się; oto ia kończę życie moje; żebrzę dobroci twoiey, y miłosierdzia: niech się skończy gniew twoy ná demną, abyś mi był miłościw ná wieki.

Jezu wołający: Oycze! w ręce twoie oddaie ducha mego: mow do Oycá twoiego zámną; Oycze! w ręce twoie oddaie ducha mego.

Suppliká Dziewiąta.

Jezu skłoniwszy ná krzyżu głowę oddaia ducha twoiego w ręce Oycá niebieskiego; przyimi przy skonaniu moim ducha mego.

Jezu, ktoremu serce iuż umárlemu za národ ludzki ná krzyżu przebito, prze-

przebiy ferce moje włócnia miłości twoiey.

Jezu po ktorego śmierci wracał się lud biiac się w pierś, bądź miłościw mnie náywiększemu grzesznikowi.

Jezu z krzyża złożony, złośz mię z ciężkiego krzyża życia doczesnego.

Jezu ná łonie Mátki twoiey przenajświętszey położony, odday mię w iej opiekę náywiernieyszą.

Jezu w grobie złożony, y pogrzebiony, day duszy moiey miejsce w ranach twoich, á ciáłu moiemu w kościele twoim ná świętym miejscu, lubom tego niegodzien.

Jezu, któryś wiele, cudownie ucierpił dla mnie: Proszę Cię, zmiłuy się ná demną w chorobie, y w skonaniu ná całą wieczność.

Oratio dicenda cum populo pro obdurato, & confiteri nolente supplicando.

Boże Stworco niebá y ziemi, Sędzio żywych, y umárłych, który chcąc człowieká grzesznego zbawić, zeklałeś iednorodzonego Syná swego ná ten

świąt, aby dla niego krew swoją prze-
 nayświętszą przelał, y żeby przezeń
 każdy y największy grzesznik był
 zbawion, suplikuiemy pokornie
 Maiełłatowi twojemu Boskiemu, y
 miłosierdziu nieprzebranemu, abyś
 ná zátwardziłé fercá nasze do poku-
 ty miłosierne swoje obrocił oczy, iá-
 kośie obrocił ná Magdalenę grzeszni-
 cę, Piotrá zápierájącego się Chrystusa
 Páná, y Bogá swego, ná Łotrą, y wie-
 lu innych grzeszników, y racz nam
 dáć dla záług, y miłości ukochanego
 Syná twoiego Jezusá Chrystusá Od-
 kupicielá naszego prawdziwą skrucę,
 y žal zá grzechy każdego czásu, á oso-
 bliwie w godzinę śmierci naszej,
 weyrzy miłosierne, y ná to stworze-
 nie twoie, y dáy mu łaskę pokuty,
 y zbawienie wieczne otrzymać z wiel-
 kiego miłosierdzia twoiego.

Jezu naymiłosierniejszy, któryś
 śmierć, czártá y piekło zwoiował, nie
 day czártu przekłétemu mocy nád du-
 szą tego mizernego człowieka, wy-
 baw go przez miłosierdzie twoie od
 śmierci wieczney, wybaw od mąk pie-
 kiel-

kielnych, á náwroc duszę iego ná dro-
 ge zbawienia, y day mu žal serdeczny
 zá grzechy, y zbawienne życia iego
 dokonczenie:

Mátko wielkiego Bogá dla nas wcie-
 lonego, naymiłosierniejszy, y Pánno
 nayłaskawsza Máryá, dla tey miłości,
 z ktorey Bog stał się człowiekiem
 wzięwszy ciało swoje przenayświę-
 tsze z przeczystey krwi, y ciała two-
 iego zá sprawą Duchá przenayświę-
 tszego, ziednay miłosierną łaskę te-
 mu fercu, y uprosz szczery žal zá grze-
 chy.

Wszyscy Swieci Pánscy, którzy
 prágnięcie, aby każdy człowiek był
 zbawion, y z wami wiecznie w ro-
 skoszach Niebieskich w chwale nie-
 skończoney wielbił Bogá Stworcę swego,
 uproszcie zátwardziálemu temu fer-
 cu doskonály žal zá grzechy y szczę-
 śliwe dokonczenie życia, przez miło-
 sierdzie Boskie nieprzebrane.

Si reus inconfessus, & impoenitens,
 jamque exiitens in scala vel rogo, vel
 gladio, confiteri velit, tunc omnino
 rogandus est Iudex, ut illi tantisper

indulgeat, quatenus confiteri possit, cuius sub pallio vel alio velamine confessionem excipiet; si autem noluerit Judex expectare, monendus est reus, ut doleat ex toto corde, & ut habeat spem in misericordia Dei, cuius audita expressione doloris, absolvat eum confessarius, sicut etiam illum, qui licet jam sit ante confessus, si adhuc in scilicet, vel rogo, confessionem petat, & Judex concedere nolit, similiter absolvat.

In egressu ad locum supplicii, quam etiam in ipso loco, sacerdos dicere poterit cum poenitente supplicando Litanias de nomine Jesu. Item Litanias de Passione Christi, hasque &c. &c. si tempus superfuerit, sive in egressu sive in itinere, aut ipso loco orationunculas recitabit.

AFFECTUS.

Cum supplicio afficiendis.

Hic quoque congruent praecedentia.

w ROZDZIAŁ. II. III. y VI.

O Naymilszy Jezu, teraz przypominam sobie one gorzkości pełna

na drogę twoją, którąś na górę kálwaryjską uczynił dla zbawienia mojego, proszę Cię pokornie, zmiłuj się na demną mizernym grzesznikiem, a wspomóż mnie miłosiernie w tej gorzkiej drodze mojej.

O Jezu naymiłosierniejszy przez owo miłosierdzie twoje kiedy wisząc na krzyżu modliłeś się do Oycy przedwiecznego za krzyżowników twoich, pokaż że y teraz toż miłosierdzie twoje na demną grzesznikiem, a odpuść nieprawości moje.

Jezu naydobrotliwszy, któryś przed skonaniem swoim, na krzyżu wisząc oddałeś w opiekę Jánowi świętemu Mátkę twoją przenayświętszą, y tegoż Jáná oddałeś Mátce swojej za syná, oddayże y mnie teraz Mátce twojej przenayświętszej, aby nie dąłá zginać duszy mojej.

Jezu nayukochańszy, któryś konając na krzyżu w ręce Oycy twego przedwiecznego, oddałeś nayświętszego Duchá twojego. Pokaż że na demną miłosierdzie swoje, a day mi tymi słowy zakończyć życie moje, y

mo-

mówić: w ręce twoie Boże Stworco,
y Od kupicielu moy oddaie ducha mo-
iego, iakoż chę, y pragnę, y stanowią
przy żalu serdecznym temi słowy za-
kończyć ostatnie tchnienie moje,

O Jezu najśłodzy! o najmiłszy
Jezu weyrzyż z wysokiego niebá, y
obróć łaskawie oczy twoie miłosierne
ná mnie mizernego grzeszniká, który
w ciężkich tesknościach, y boleściach
tę ostatnią drogę moję odprawuję.

Przypomnij sobie o nayukochań-
szy Jezu w iakim smutku zostawałeś;
kiedyś od kátow okrutnych ná gorz-
ką śmierć krzyżową prowadzony był:
Pátrczyż też teraz, w iakich y ia mizer-
ny grzesznik zostaie tesknościach:
kiedy mnie w ciężkim żalu moim ná
śmierć prowadzą: á iako ná ten czas
wszyscy miłosierni ludzie y przyia-
ciele twoi mieli politowanie ná To-
bá, tak y Ty naywiększy ze wszystkich
Przyiacielu, y najmiłosiernieyszy Je-
zu, pokaz ná demna politowanie
twoie, y day mi szczęśliwe życia do-
konanie.

Ante

*Ante ipsum supplicium dicat sacer-
dos cum reo:*

O Pánie Jezu Chryście protestuie się
przed Tobą? że w prawdziwey
wierze, w stateczney, y mocney ná-
dziei, y w goracey miłości twoiey
umierać chę; á ná znak tego ocho-
tnie idę ná tę śmierć, iakoś Ty szedł ná
fromotną śmierć krzyżową dla zbá-
wienia moiego. Odpuszczam wszy-
stkim dla miłości twoiey wszystko.
Jezu przez gorszká mekétwoię zmi-
łuy się ná demną.

Jezu przez gorszká śmierć twoię
niech z Tobą żyie ná wieki.

Jezu przez miłość twoię odpuść mi
grzechy.

Jezu przez dobroć twoię zbaw du-
szę moję. W ręce twoie Boże nie-
skończony oddaie ducha moiego, te-
raz y ná wieki:

Jezu Tobie żyie, Jezu tobie umie-
ram, Jezu twoy jestem żywy, y umár-
ły. Chwalú Oycu, &c. Jezus, Máriá, Jo-
seph.

Repetatur hoc, quàm diu spirat:

Dum

Fufius: dum educitur Reus.

O Naydobrotliwszy Jezu! teraz Ci wzmiankę czynię y przypominam owę bårzo gorzką drogę gdyś z Krzyżem twoim na górę Kålwaryi nędznie szedł; przez tę gorzką drogę, proszę cię pokornie, abyś mi teraz raczył być miłościw.

O Nayłodszy Jezu! ách weyzryi w tę godzinę z wyfokiego Niebå, y obroć twoie łaskawe Oczy na mizernego grzesznikå, który z wielkim smutkiem muszę ołåtniå drogę odpråwiać.

Påmięta y o Naykochåńszy Jezu! iåko ci na ten czas przykro było, gdyś od oprawcow do gorzkiey krzyżowey śmierci niemiłosciwie był prowadzony; więc racz sobie wspomnieć na mnie, iåko mi przykro, y nie ze smakiem mnie mizernemu grzesznikowi, który także na gorzkå śmierć prowadzon iestem.

Tåk iåko na ten czas wszyscy dobrzy ludzie z tobå ubolewåli, åk też mie y ty, y wszyscy mili Swięci użalenie zemną mizernym grzesznikiem.

W praw-

W prawdzenie iestem godzien ådnego użalenia, iednak go wielce potrzebuje. Bo gdy mi ty Boże nie będziesz miłosciw, więc nie mam się åni tu, åni na tåmtym świećcie łåski spodziewać.

O Jezu Krzyż noszący, na cześć y chwałę twoiey krzyżowey drogiy krwåwey, idę w tę gorzkå drogę, y ofiaruję moje wszystkie kroki w twoie bolesne kroki.

O dałzeby to Bog! åbym tym sposobem mogł iść na śmierć, iåkoś Ty szedł na śmierć! y åbym tåk mogł za ciebie cierpieć, iåkoś Ty za mnie cierpiał.

Dałzeby to Bog! åbym tåk był niewinny, å tę moję śmierć dla sprawiedliwości mogł cierpieć.

Ale åch mnie niestyty! wzdyżem ci ia to niezbożny grzesznik, y załżyłem tę mekę y śmierć więcej åniżeli tyśiåc råzy. Aleć mi z cåłego fercå żal, y proszę pokornie odpuszczenie.

Odpusć mi o Chryste Jezu! åch odpusć mi! y nie pamięta y więcej na tåk

tak wielką hańbę, ktorą ci uczynił. Za wszystkie moje grzechy ktorą hiedykolwiek od młodości moiej popelniał żałuję z serca; osobliwie dla tego żem ciębie mego milego Boga ciężko obraził.

O moy kochány Boże! wszystkoś mi dobro wyświadczył: ja zaś niewdzięczny grzesznik wszystką ci żalność zadał. Moje ciężkie grzechy przybiły cię do krzyża, y być okazały gorzkiej śmierci. Dla tego słuszna, żem w to nieszczęście wpadł: y teraz z moim wstydem tę śmierć podejmować muszę.

O sprawiedliwy Boże! chwale twoię sprawiedliwość, y chcę teraz z całego serca tę wstydlivą śmierć podjąć. Przyimi y na oddalenie twego gniewu, y na dosyć uczynienie zasłużonej kary.

O Chryste Jezu! tak iakoś na Górze Oliwney do twego Oycá mowił: Moy Oycze, nie możesz ten kielich odemnie być oddalonym, aż go pić będę? więc stań się wola twoia: Dla tego też wymawiam z całego serca mego,

go, twemi własnymi słowy, twemi usty y sercem do twego Niebieskiego Oycá: Moy naykochánzły Oycze, nie możesz ten gorzki kielich być odemnie oddalonym aż go pić będę? więc niech się stanie wola twoia.

O moy z serca naykochánzły Boże! jeżeli nie można aby ten kielich gorzkiej męki y śmierci odemnie odszedł aż go wypię? niech się stanie wola twoia.

O słodki JEZU! wspomniy iakoś się tobie na ten czas powodziło, gdyś te słowa wymowił: Pamiętay iakoś wielki gwałt twoiej naturze uczynił, gdyś się dobrowolnie Boskiej woli doskonałe poddał, y przeciwko twej własnej natury w nawiąstrznieyszą, y gorzką śmierć rzucił. Przez co twoia słaba naturą w tak ciężki smutek, y w gwałt wpadła, że aż wszystkie twoie żyły wzdrygnęły się, twoie włosy wzgorę podniosły się, twoie Serce w Ciele mocno pukało, a gorzkie krwawe krople z twego ciała bez miary zciekały, y padały na ziemię. Y zostałeś też sam z wielkiego

smutku tak słabym, y bez siły, żeś aż do ziemi upadł, prawie konający. W twoim tym ciężkim smutku mam wielkie uzalenie, y żalę się nad tobą, żeś dla mnie ten żal miał.

Ale cię też proszę moy najmilszy JEZU: abyś też raczył ze mną mizernym grzesznikiem ferdeczne mieć uzalenie. Poddaję się w prawdzie dobrowolnie na tę bardzo gorzką śmierć, luboć się serce moje wzdryga, y moją naturą gwałtownie sprzeciwia. Dla tego proszę cię o moy Panie! pokrzepź moje słabą naturę, y użyż mi łaski, moję następującą mękę, y tak gorzką śmierć statecznie zność.

O kochany Oycze Niebieski! użyż mi twej łaski, y pokrzepczay moję słabą naturę.

O dobrotliwy Synu Boży! użyż mi łaski, a pokrzepczay moję słabą naturę.

O słodki Duchu Święty! użyż mi twojej łaski, a pokrzepczay moję słabą naturę.

O Święta Panno MARYA! uproś mi łaskę Bożą, obroć twoje łaskawe oczy do mnie, y rącz mi wiernie bydź przytomną.

O miły Święty Aniele Strożu! rącz bydź przy mnie, y nie rącz mię opuścić, w tym moim ciężkim przypadku y biedzie.

O Wzyscy Święci Pánscy! wzywam was wiernie, y proszę pokornie, dla miłości JEZUSA Chrystusa, ach rączcieśz mi przybydź na pomoc, y rączcie bydź wiernie przy mnie w mojej ołtániey potrzebie, A.

Gdy weźmie napoy więzień, niech tak mowi.

O Panie JEZU CHRYSSTE! náczęść y chwałę Męki twojej z żołci, ktoreyeś przed twoim ukrzyżowaniem skosztował, chce teraz ten napoy pić. W Imię Oycá, y Syná, y Duchá S. Amen.

Dum capite plectendus.

Teraz moy miły N. zdaycie się na wolą Boską z wszelką poćiechą,

bo tą śmiercią płacicie za wszystkie wasze grzechy. Mili Aniołowie są przytomni, którzy ubogą duszę wążą do Niebą zaniesą. Przed wążym ostatnim końcem, pocałujcie ieszcze Święty Krzyż, y mówcie usły y sercem.

O Pánie JEZU Chryste! w twoje świeterece polecam ducha mego.

JEZU Synu Dawidá, zmiłuy się nademną.

O Ukrzyżowány JEZU! bądź mi miłościw.

Dum ligatur Reus, dicat Sacerdos.

Pamiętajcie y wspomniycie miły N. iako náš Pan JEZUS CHRYS-
TUS przed swoim Ukrzyżowani-
em był okrutnie ná obudwu ramię-
nách związány, á zaráz potym bo-
leściwie ukrzyżowanym. Ná cześć
y chwałę tak twardego wiązania,
cierpiecie też te wasze związanie, áby
was też Pan BOG z więzow grzech-
owych uwolnik.

Dum

Dum ligantur Rei oculi.

O Pánie JEZU CHRYSTE! ná
cześć y chwałę owej háńby, gdy
ci twoie święte Oczy zawiązano,
rad dopuszczam sobie moje grzeszne
oczy zawiązać.

Dum nudatur Cervix.

O Naykochańszy JEZU! wspomniy
ná wielka háńbę, którą pod
czas męki twoiey cierpiał, gdy twoje
Przenayświętsze Ciałó fromotnie ob-
nażono; ná cześć twego obnażenia,
ofiaruje ci te moje fromotne obná-
żenie.

Sacerdos subinferat.

T Eraz mówcie ze mną, te skuteczne slo-
wa: JEZUS, MARYA, JEZUS,
MARYA, JEZUS MARYA, JEZU!
tobie żyję, JEZU! tobie umieram,
JEZU! ciebie kocham z całego serca
mego.

O BOZE! bądź miłościw mnie
grzesznemu.

O BOZE! zmiłuy się nademną
grzesznym.

N 3. ogam Pá-

Panie! w ręce twoie polecam ducha mego.

O Dobrotliwy JEZU! przyimij duszę moję.

Cum primum capite plexus est: Sacerdos alium inclamet.

JEZUS MARYA. O JEZU! bądź miłościw tej ubogiej Duszy. Pater, & Ave, cum populo dicat.

Si Reus est suspendendus, dans crucem osculandam dicat.

Teraz ostatni raz całуйте Sw. Krzyż, a pamiętajcie y wspomniacie: iako nasz Pan JEZUS Chrystus z Krzyżem był podniesiony: Dla tego teraz wstępuiecie dla woli y miłości Boskiej na wąż krzyż, y na iego cześć y chwałę cierpiecie tę gorzką śmierć z nim. Mówcie bez przestanku usta y sercem następujące westchnienie.

JEZUS MARYA! JEZUS MARYA! JEZUS MARYA!

JEZU! tobie żyję! JEZU tobie umieram, JEZU! ciebie kocham z całego serca mego.

O BOZE! bądź miłościw mnie grzesznemu.

O BOZE! bądź miłościw mnie grzesznemu.

O BOZE! bądź miłościw mnie grzesznemu.

O BOZE! zmiłuy się nade mną grzesznikiem.

Panie! w twoie ręce polecam ducha mego.

Panie! w twoją śmierć polecam śmierć moją.

Dum pendet, continuo ad eum clamet.

O JEZU! bądź mi miłościw. O JEZU! zmiłuy się nade mną.

O JEZU! o JEZU! odpuść mi moje grzechy.

JEZUS MARYA! stoycie przy mnie, JEZUS MARYA! nie opuszczajcieś mnie, JEZUS MARYA! przyjdźcie mi na pomoc.

O BOZE! zmiłuy się nademną, według twego wielkiego miłosierdzia.

O JEZU! zmiłuy się nade mną, według twojej gorzkiej Męki.

O Święty DUCHU! dla twojej

niekończoney dobroci, zmiłuy się
nadmna.

O Święta MARYA! zmiłuy się, á
proś za mną twego SYNA.

O Święci Bożi! zmiłuycie się ná
demną, á proście za mną miłego Boga,

O Święty Aniele Strożu! zmiłuy
się nademną, á weźmi Duszę moję.

Panie w twoie ręce polecam Du-
chá mego.

Panie w twoiego Duchá, polecam
Duchá mego.

Panie w twoię śmierć, polecam
śmierć moję.

JEZU! wierzę w ciebie, JEZU!
mam w tobie nadzieję, JEZU ciebie
kocham z całego serca.

Hic affectus etiam in aliis Servient.

*Si diutius vivat, repetantur predicta, at-
tamen consultum est, ut dum adhuc vi vit, Sa-
cerdos roget populum, ut alia voce, & fle-
xis genibus oret pro eo unum Pater, & Ave
Maria, &c. Consultum quoque est, ut sepe
faciat manu signum Crucis, versus patibulum
ad fugandos demones; faciendocrucem dicat.*

ECce Crućcem Domini, fugite
partes adversa, vicit Leo de tri-
bu

bu Iuda Radix David. Conjuro vos
omnes demones malignos, & præci-
pio vobis, ut non audeatis accedere,
nec molestare creaturam istam, insi-
gnitam signaculo Sanctissimæ TRI-
NITATIS, † Exurgat † DEUS, &
dissipentur inimici ejus, & fugiant,
qui oderunt eum, à facie Ejus. Si-
cut deficit sumus, deficient, sicut
deficit cera à facie ignis, sic pereant
peccatores, à facie DEI.

Bene † dicat Tibi DEUS, † & cu-
stodiat te, ostendat Dominus faciem
suam tibi, & misereatur tui, convertat
vultum suum ad te, & det tibi vitam
æternam, Amen.

*Si autem Reus deberet more militari
sclopetis trajeci, dicat prius in ipsa acie
sequentem Orationem.*

O JEZU! o wiernie kochający
Zbawicielu! proszę cię przez
twoie pięć Ran, któreś dla mnie z mi-
łości mojej podiał, obdarz mię y ran
mnie ognistemi postrzałami twego
zbawiennego Sercá; gdyż wnetmam
odeyść od wszystkich kreatur, y bydź

oddalonym myślą, y zmysłami. &c.
p. 201.

Si Reus ponitur in terra ad rotifragium, dicat.

O Pánie JEZU CHRYSSTE! pro-
szę cię z serca, przez owe cięż-
kie pádnienie, gdy cię twoi krzyżow-
nicy gwałtem o ziemię rzucili, ná
twarde drzewo twego Świętego Krzy-
ża; y ci cię w zdłuż y w szersz ná
Krzyżu wyciągnęli, day mi teraz tę
łaskę, pomoc, moc, y siłę przy moim
wyciągnienu, ábym wszystko cier-
pliwie znioś, y státecznie wytrzymał!
y przez żadne męki, od ciebie moy
JEZU nie był oddalony; ále ábym
raczey wiernie wytrwał, przy Tobie,
áż do ośtátniego zgonu życia mego.
O JEZU! zmiłuy się nádemną.

Dum fractio membrorum à pedibus incipit.

Ad dextrum pedem.

O Pánie JEZU Chryste! rácz bydź
przy mnie, przez one boleści, y
przebićie twoiey świętey prawey No-
gi, ábym ia też mógł wytrzymać cier-
pli-

pliwie połománie moiey prawey no-
gi; odpuść, com prawą nogą zgrześli.

O JEZU! zmiłuy się nádemną.
O JEZU! bądź mi miłościw.

O JEZU! &c.

Ad sinistrum pedem.

O Pánie JEZU Chryste! rácz bydź
przy mnie, przez one okrutné
boleści, y przewierćenie twoiey Świę-
tey lewey Nogi, ábym ia też pogru-
chotánie moiey lewey nogi, mógł
wytrzymać cierpliwie zgładź ślady
moie złe.

O JEZU! zmiłuy się nádemną.
O JEZU! bądź mi miłościw.

O JEZU! JEZU! &c.

Ad levam Manum.

O Pánie JEZU Chryste! rácz przy
mnie bydź; y przyść mi ná po-
moc z twoią Świętą ręką, która dla
mnie okrutnie do Krzyża przybita;
ábym połamanie moiey zley ręki cier-
pliwie zniesć mógł, y wytrzymać
przyimi y mnie ná prawą rękę twoię.

O JEZU! zmiłuy się nádemną.

O JEZU! bądź miłościw.

O JEZU! JEZU! &c.

Ad dextram manum.

O Panie JEZU Chryste! rącz byđź przy mnie, y przybądź, mi ná pomoc, z swoią świętą prąwą ręką, w ktoreyeś ná drzewie krzyżowym wielką boleść cierpiał, day mi tę łaskę, ábym tę niezmierną boleść moiey prawey ręki grzeszney, cierpliwie zniośł, y wytrzymał y nie stał po lewicy twoiey.

O JEZU! zmiłuy się nádemną.

O JEZU! bądź mi miłościw.

O JEZU! JEZU! &c.

Ad pectus.

O Panie JEZU Chryste! rącz byđź przy mnie, y zmiłuy się nádemną, przez onę wielką mękę, y boleść, która twoie boleściwe Serce y Święta Piersć, w twoim okrutnym ukrzyżowaniu cierpiało, ábym też to mego fercá y piersi złuczenie z cierpliwością mógł zniesć y wytrzymać z miłości twoiey.

O

O JEZU! zmiłuy się nádemną.

O JEZU! bądź mi miłościw.

Nota Si autem à collo incipiat rotifragium omissis omnibus superioribus Orationibus: quæ consultius anticipande; ideo utrobique dic.

O Panie JEZU Chryste! prągnę, y żadam, áby Nayśłodsze Imię twoie JEZUS było moie ostatnie słowo, które mam wymówić.

O Panie JEZU Chryste! prągnę y żadam, áby twoią Najsświętszą Twarz, była mi najpierwszym weyzreniem w Krolestwie Niebieskim.

O Panie JEZU Chryste! prągnę y żadam, áby ostatnie moie do ciebie westchnienie, y moy ostatni bol był, który mam wytrzymać.

O Panie JEZU Chryste! prągnę y żadam tego, ábyś ty JEZU raczył byđź moim przewodnikiem, z tego mizernego żywota, do wiecznego.

O Panie JEZU Chryste! prągnę, y żadam áby twoie pięć Ran, były moią ostatnią poćiechą, y ostatnią pomocą.

O

O JEZU! tobie żyję, O JEZU! tobie umieram, O JEZU! twoim zostań żywy, y umarły. O JEZUS! w twoie ręce polecam ducha mego.

Niech będzie JEZU ná tym straszonym mieyscu, ostatnim słowem dziś przy moim zeyściu. J. M. J.

Dum Reus ascendit Rogum ad combustionem.

Ciebie chcę wielbić, y chwalić, Pánie moy, y Boże moy. Twoią Boską ręką niech mię obroni, á twoie miłosierdzie niech mię utrzyma; boć duszą moją wielce zátwożona, y zasmucona; że musi wychodzić z ciała. A boi się dla grzechow, áby iej kiedy wielkość ciemności nie ogárnęła. Boże bądź mi miłościw! y utrzymay moję mizerną duszę, áby źli duchowie iej nie przemogli, ále twoją miłość y Święci Aniołowie niech ją przyimają. Day O JEZU cześć y chwałę twemu Świętemu Imieniu, á przez moc twoiego miłosierdzia, staw mię przed twoy łaskawy sąd; rącz byđź przy mnie, y bądź moim od-

ku-

kupicielem, moim obrońcą, y pomocnikiem.

Pánie JEZU Chryście! zmiłuy się nád mizerną duszą moją, która wielu grzechami jest oszpecona; ty zaś rącz ją oczyścić twoją drogą Przenayświętą Krwia.

Pánie JEZU Chryście! w ręce twoie polecam Duchá mego.

Dum Reus quadripartiri debet: dicat.

O Wszechmocny y Wieczny Boże! któryś człowieka, iako iaki máły świat, ze czterech naturalnych Elementow álbo żywiołow, przez twoję wieczną mądrość stworzył; y w iedno złożył; y regoż według twoiey Bożkiey Woli znowu rozdzielał y rozwiężujesz, y w niwecz obracał zmiłuy się nádemną.

Aponieważ ty o sprawiedliwy Boże, y Sędzio! nádemną mizernym grzesznikiem tak uwziąłeś się, y tak- eś ten gorzki dekret przepuścić ná mnie raczyłeś; áby ten moy máły świat, to jest; to moje znikome y niszcza-

czące się ciało znowu się rozeszło, y rozdzieliło. Więc ia nikogo innego nie znayduię komubym tę krwawą Ofiarę ofobliwie mógł ofiarować, y oddać, iako tobie o moy ukrzyżowany Zbawicielu! Panie JEZU Chryste.

Moje grzeszne ciało, ma teraz z spráwiedliwego y słusznego Dekretu ná cztery części bydz rozdzielone, y ná cztery części światá rozwieszone, y ná okrutné dziwowiśko poprzybiáne.

O Panie JEZU! iako wola, iako wola, niech się wszystko stanie według twoiego Boskiego upodobania.

Znayduię O JEZUSIE! ná twoim Świętym Krzyżu naypewnieysze y nayprawdziwsze cztery części światá, ná których moiego mizernego ciała cztery części gotow iestem dopuścić powieszać, y przybić.

A naprzód u Głowy w gorze twego Przenayświętszego Krzyża, iako ná wschód Słońcá, ofiaruję ci O JEZU! moje nayofobliwszą y lepszą część; to iest Głowę moję: ze wszystkiemi zmysłami, Rozumem, Pamię-

cia.

cia, y Wola wszelką dobrą. Tę moję głowę O JEZU! zawieszam y przybijam, do twego Przenayświętszego Krzyża, áby nigdy ná wieki od niego nie była oddalona y odięta.

Po prawey stronie twego Przenayświętszego Krzyża, iako ná południe, ofiaruję ci prawą część moiego obrzydliwego, sprostego, y mizernego ciała; áby też tak do twego Przenayświętszego Krzyża przybite, przez twoię Łaskę y Miłosierdzie, požadaną nieśmiertelność otrzymało, y dostać mogło.

Po lewey twego Przenayświętszego Krzyża, iako ná Połnocy, ofiaruję ci o moy JEZU! lewą część mego nieszczęśliwego ciała, wespół z utrapionym sercem moim: to racyzs o nayłaskawszy JEZU! tak przyiąć, áby w nayskrytszym łozeczku twego Boskiego Sercá zagrzebione, wieczny odpoczynek znalazło.

Ná spodniej części twego Przenayświętszego Krzyża, iako ná zachodzie Słońcá ofiaruję ci O JEZU! moję ostatnią część mego ciała, y cá-

le

tego, y błędnego życia! ábym tak
dziś przez tę śmierć, te doczesne zey-
ście z życia tego uczynił: ále tak zu-
pełnie do Krzyża twego Przenay-
świętszego był przybity, y szczęśli-
wego Wschodu Słońca Sprawiedli-
wości JEZUSA CHRYSZTUSA był
uczestnikiem.

O ukrzyżowany JEZU! y dopie-
roć się to zpełni: Stałem się dziwo-
wiskiem y pośmiewiskiem Bogu, An-
iołom, y ludziom.

A dopiero będę ze wszystkich
czterech stron Przenayświętszego
Krzyża JEZUSOWEGO BOGA
chwalił, y po wszystkie wieki wielbić
mogł, od Wschodu, Zachodu, Po-
łudnia, y Północy, Amen.

Amen

1000
C 2088

